

Årsberetning 2020
Trondheim kommune

Innholdsfortegnelse

Forord	5
Kapittel 1 Økonomi	6
Innledning	6
Årsresultat	6
Driftsregnskapet	7
Driftsinntekter	8
Driftsutgifter	9
Netto finansutgifter	9
Resultat for tjenesteområdene	11
Koronapandemien i 2020	15
Investeringsregnskapet	21
Økonomiske nøkkeltall	24
Økonomiske handlingsregler og målsettinger	25
Balanseregnskapet	26
Anleggsmidler	28
Garantiansvar	28
Kapittel 2 Arbeidsgiverområdet og felles systemer	32
Personal	32
Internkontroll	32
Kvaliteket	33
Styringskraftportalen	33
Varsling	33
Varslingssekretariatet	33
Etisk standard	34
Organisasjonsutvikling	34
Behov for omstilling under koronapandemien	34
Annen organisasjonsutvikling	35
Informasjonssikkerhet	36
Personvern	37
Samfunnssikkerhet og beredskap	37
Ufrivillig deltid	37
Likestilling	38
Kjønn	38
Menn i barnehage	38
Menn i omsorgstjenesten	39
Søkere til lærlingplasser/lærekontrakter	39
Lønnsutvikling mellom kvinner og menn	41
Etnisitet	43
Medarbeidere med innvandrerbakgrunn	43

Aktiviteter for å øke andelen ansatte med innvandrerbakgrunn	44
Nedsatt funksjonsevne	45
Seniortiltak	45
Nye uførepensjonister	45
Avtalefestet pensjon (AFP)	46
Kapittel 3 Felles innsatsområder	47
Områdeløft Saupstad/Kolstad	47
Viktige resultater og tiltak i 2020	47
Utfordringer fremover	47
Ressursinnsats	47
Universitetskommunen TRD3.0	48
Viktige resultat og tiltak i 2020	48
Utfordringer	49
Digitalt førstevalg	49
Viktige resultat og tiltak i 2020	49
Kapittel 4 Klimabudsjett 2020	51
Utvikling i klimagassutslipp i Trondheim	51
Klimagassutslippene gikk ned i 2019	51
Indikatorer for klimagassutslipp i 2020	52
Gjennomføring av klimaarbeidet	54
Fra handlingsprogram til inkludering av klimatiltak i klimabudsjettet	56
Koordinering, rapportering og kommunikasjon	57
Energi og bygg	57
Transport	58
Forbruk og sirkulærøkonomi	59
Næringsliv, teknologi og det grønne skiftet	60
Utfordringer	61
Kapittel 5 Barnehager	62
Viktige resultater og tiltak i 2020	62
Utfordringer og videre arbeid	62
Nøkkeltall	63
Kapittel 6 Skole	65
Viktige resultater og tiltak i 2020	65
Utfordringer og videre arbeid	66
Nøkkeltall	67
Kapittel 7 Barne- og familietjenesten	68
Viktige resultater og tiltak i 2020	68
Utfordringer og videre arbeid	69
Nøkkeltall	69
Kapittel 8 Kvalifisering og velferd	72
Viktige resultater og tiltak i 2020	72

Utfordringer og videre arbeid	72
Nøkkeltall	73
Kapittel 9 Psykisk helse og rus	74
Viktige resultater og tiltak i 2020	74
Utfordringer og videre arbeid	75
Nøkkeltall	75
Kapittel 10 Bo- og aktivitetstilbud	77
Viktige resultater og tiltak i 2020	77
Utfordringer og videre arbeid	77
Nøkkeltall	77
Kapittel 11 Helse og omsorg	79
Viktige resultater og tiltak i 2020	79
Utfordringer og videre arbeid	80
Nøkkeltall	80
Kapittel 12 Flyktninger og innvandrere	82
Viktige resultater og tiltak i 2020	82
Utfordringer og videre arbeid	82
Nøkkeltall	83
Kapittel 13 Kultur og kirke	84
Viktige resultater og tiltak i 2020	84
Utfordringer og videre arbeid	84
Nøkkeltall	85
Kapittel 14 Idrett og friluftsliv	86
Viktige resultater og tiltak i 2020	86
Nøkkeltall	86
Kapittel 15 Næring og samfunn	88
Viktige resultater og tiltak i 2020	88
Utfordringer og videre arbeid	88
Kapittel 16 Miljø-, landbruks- og laboratorietjenester	89
Viktige resultater og tiltak i 2020	89
Utfordringer og avvik	89
Kapittel 17 Plan- og bygningstjenester	90
Viktige resultater og tiltak i 2020	90
Utfordringer og videre arbeid	90
Nøkkeltall	90
Kapittel 18 Tekniske tjenester	92
Viktige resultater og tiltak i 2020	92
Utfordringer og videre arbeid	92
Nøkkeltall	93

Kapittel 19 Eiendomstjenester	95
Viktige resultater og tiltak i 2020	95
Utfordringer og videre arbeid	95
Nøkkeltall	96
Kapittel 20 Interne tjenester	98
Viktige resultater og tiltak i 2020	98
Utfordringer og videre arbeid	99
Kapittel 21 Trondheim parkering	100
Viktige resultater og tiltak i 2020	100
Utfordringer og videre arbeid	100
Nøkkeltall	100

Forord

Årsberetningen er kommunenes lovpålagte rapportering over økonomi og aktiviteter i 2020. Her redegjøres det for et tilfredsstillende økonomisk resultat, hva vi fikk til og hva vi skal jobbe videre med.

2020 ble ikke helt som noen av oss hadde håpet på eller forutsatt. Siden mars 2020 har samfunnet vært i en unntakstilstand, og det har krevd mye av innbyggere, næringsliv og offentlig sektor. Med svingende smittetall og pålagte restriksjoner har dette vært et krevende år for oss alle.

På en annen side har koronapandemien vist oss at vi kan snu oss raskt om og tilpasse oss en ny virkelighet. Så og si alle kommunens tjenester har i større eller mindre grad vært påvirket av pandemien. Kommunenes viktigste ressurs er dens ansatte, og jeg vil derfor takke alle ansatte som har stått på gjennom året, og gjort sitt for at kommunenes tjenester kunne gå mest mulig som normalt under krevende forhold.

2020 har heldigvis også handlet om andre ting enn koronapandemien. I flere år har gamle Trondheim og Klæbu kommuner jobbet med sammenslåingen. Nå kan vi se tilbake på det første året som en ny, større kommune, og fortsette planleggingen som en felles enhet.

Etter mange års diskusjoner og planlegging åpnet vi i 2020 byens nye storstue, Torvet. Her er det like fint å spise en is mens man ser på folk som passerer, som det er å gå på julemarked, handle på bondens marked eller gå på konsert. Vi trenger felles møteplasser og opplevelser, og det er akkurat det Torvet er.

Byen fortsetter å vokse, og hadde størst befolkningsvekst av alle storbyene i 2020. Dette året ble det også født 2115 nye Trondheimsborgere. Jeg ønsker velkommen til dere alle! Kommunen vil i 2021 og i kommende år stå på for å gi disse barna en god oppvekst og best mulig forutsetninger til et godt liv i Trondheim.

Morten Wolden
kommunedirektør

Kapittel 1 Økonomi

Innledning

Følgende kapittel inneholder en redegjørelse for regnskapet i 2020 og avvik fra revidert budsjett. 2020 er første år som "nye Trondheim kommune". En summering av regnskapet for de sammenslåtte kommunene tilbake i tid vil ikke være direkte sammenlignbar med den nye kommunen. Redegjørelsen for regnskapet i 2020 inneholder derfor ikke en sammenligning med tidligere års resultater.

Koronapandemien har påvirket kommunens drift og økonomi i 2020. Redegjørelsen for regnskapet i 2020 inneholder derfor en egen beskrivelse av de økonomiske konsekvensene av koronapandemien. 2020 medførte uvanlig mye usikkerhet rundt budsjettet, både i form av anslag på kostnader og mindreinntekter som følge av pandemien og statlige kompensasjonsordninger. Våren 2020 anslo kommunedirektøren at utgiftene og inntektsbortfall kunne gi et stort økonomisk tap for kommunen. Årsregnskapet for 2020 viser at kommunen i et år med mye usikkerhet fikk et godt netto driftsresultat og mindreforbruk. Årsaken er at de økonomiske merkostnadene som følger av pandemien ble oppveiet av statlige midler, mindre kostnader enn kommunedirektøren anslo i starten av pandemien, lavere lønn- og pensjonskostnader enn budsjettet og bedre avkastning på kraftfondet enn hva vi forventet våren 2020.

Årsresultat

Trondheim kommune fikk et bedre resultat enn forventet, med et netto driftsresultat på 601 millioner kroner, som utgjør 3,6 prosent av driftsinntektene. Netto driftsresultat på 601 millioner kroner er benyttet til overføringer til investeringsregnskapet, bruk og avsetninger til bundne og ubundne fond, før avsetning av mindreforbruk, og bruk av tidligere års mindreforbruk. Etter disse disposisjonene hadde Trondheim kommune et mindreforbruk i forhold til revidert budsjett på 252 millioner kroner. I samsvar med ny kommunelov er mindreforbruket avsatt på disposisjonsfond. Mindreforbruk i forhold til revidert budsjett har i hovedsak sammenheng med lavere lønns- og pensjonskostnader, høyere inntekter enn budsjettet og at tjenesteområdene hadde et mindreforbruk i forhold til revidert budsjett 2020 (etter tilleggsbevilgninger). I samsvar med økonomireglementet vil enheter som har hatt mindreforbruk i 2020 få overført deler av mindreforbruket som et påpluss på 2021-budsjettet.

Kommunen anslo i 1. økonomirapport at avkastningen fra kraftfondet ville bli 321 millioner kroner lavere enn budsjettet, først og fremst på grunn av betydelig tap i aksjeporteføljen. Aksjemarkedet snudde imidlertid til det positive utover i året, og kraftfondets samlede

resultat ved årets slutt ble 232 millioner kroner i pluss, det vil si 29 millioner kroner lavere enn budsjettet - noe som gir en tilsvarende reduksjon i avsetningen til TKKs bufferfond.

Avvik fra revidert budsjett. Tall i millioner kroner. Positive tall er merinntekter eller mindreforbruk. Negative tall er mindreinntekter eller merforbruk.

Avvik fra revidert budsjett	
Lønn- og pensjonskostnader	128
Tjenesteområdene	84
Statlige tilskudd og skatt	81
Avkastning kraftfondet	-29
Avsetning TKKs bufferfond	29
Overføring til investering	28
Avsetning til påpluss	-50
Annet	-19
Sum	252

Driftsregnskapet

Driftsregnskapet for 2020 er avlagt med driftsinntekter på 16,6 milliarder kroner og driftsutgifter på 15,9 milliarder kroner.

Økonomisk oversikt etter art 2020. Millioner kroner

	Opprinnelig budsjett 2020	Regulert budsjett 2020	Regnskap 2020	Avvik
Driftsinntekter				
Rammetilskudd	-4 140	-4 441	-4 552	-111
Inntekts- og formuesskatt	-6 686	-6 397	-6 382	14
Eiendomsskatt	-731	-741	-737	5
Andre skatteinntekter	0	0	0	0
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-588	-595	-618	-22
Overføringer og tilskudd fra andre	-1 330	-1 554	-2 029	-474
Brukerbetalinger	-656	-633	-663	-30
Salgs- og leieinntekter	-1 614	-1 599	-1 626	-27
Sum driftsinntekter	-15 746	-15 961	-16 607	-646
Driftsutgifter				
Lønnsutgifter	7 385	7 552	7 560	8
Sosiale utgifter	2 057	2 029	1 996	-33
Kjøp av varer og tjenester	4 187	4 194	4 498	304

Overføringer og tilskudd til andre	977	1 102	1 113	11
Avskrivninger	5	761	761	0
Sum driftsutgifter	14 610	15 638	15 928	290
Brutto driftsresultat	-1 136	-323	-679	-356
Finansinntekter/Finansutgifter				
Renteinntekter	-359	-347	-235	112
Utbytter	-19	-9	-30	-21
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	-77	-77
Renteutgifter	505	423	385	-38
Avdrag på lån	797	799	796	-3
Netto finansutgifter	924	866	839	-27
Motpost avskrivninger	0	-761	-761	0
Netto driftsresultat	-212	-218	-601	-383
Disponering eller dekning av netto driftsresultat:				
Overføring til investering	128	288	251	-37
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-46	-59	98	157
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	145	100	364	263
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-15	-111	-111	0
Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	212	218	601	383

Driftsinntekter

Driftsinntektene ble til sammen 646 millioner kroner høyere enn budsjettet. Det er gitt en omtale av større avvik mellom budsjett og regnskap under.

Rammetilskudd, skatt på inntekt og formue og eiendomsskatt

Rammetilskudd, skatt på inntekt og formue og eiendomsskatt ble til sammen 92 millioner kroner høyere enn revidert budsjett. Merinntektene har i hovedsak sammenheng med at kommunen mot slutten av året fikk statlige tilleggsbevilgninger til koronarelaterte kostnader som det ikke var budsjettet med.

Trondheim kommune fikk 6,4 milliarder kroner i inntekt fra skatt på inntekt og formue i 2020, dette er 1,3 prosent mindre enn samlet skatteinntang i 2019. Skatteinntektene ble 14 millioner kroner lavere enn revidert budsjett og 304 millioner kroner lavere enn opprinnelig budsjett. Lavere skatteinntekt enn opprinnelig budsjettet antas i hovedsak å ha sammenheng med årets koronasituasjon. Lavere skatteinntekt enn budsjettet har i tillegg sammenheng med at den lokale skatteutviklingen ikke ble så god som forutsatt i budsjett 2020. En av forutsetningen som var lagt til grunn for budsjett 2020 var at Trondheim skulle ha bedre skatteutvikling enn landsgjennomsnittet både i 2019 og 2020. Trondheim fikk svakere skatteutvikling enn landsgjennomsnittet både i 2019 og 2020.

Trondheim kommune fikk 4,6 milliarder kroner i rammetilskudd i 2020. Dette er 420 millioner kroner mer enn opprinnelig budsjett og om lag 109 millioner kroner mer enn revidert budsjett. Høyere rammetilskudd enn opprinnelig budsjettet har i hovedsak sammenheng med at kommunen gjennom ulike statlige tiltakspakker og økt skjønntilskudd har fått 280 millioner kroner i økte inntekter. Trondheim kommune hadde som nevnt over lavere skatteutvikling enn landet i 2020. Dette førte til høyere rammetilskudd, da trekket gjennom inntektsutjevningen i inntektssystemet ble lavere enn forutsatt.

Overføring og tilskudd fra andre

Overføring og tilskudd fra andre består i hovedsak av refusjoner og overføringer fra staten, fylkeskommuner og andre. Overføring til tilskudd fra andre ble til sammen 474 millioner kroner høyere enn budsjettet. Avviket har blant annet sammenheng med:

- Sykelønsrefusjoner ble 150 millioner kroner høyere enn budsjettet.
- Refusjon fra staten ble 92 millioner kroner høyere enn budsjettet.
- Refusjon fra fylkeskommuner ble 110 millioner kroner høyere enn budsjettet.
- Kompensasjon for merverdiavgift ble 59 millioner kroner høyere enn budsjettet

Driftsutgifter

Samlet var de totale regnskapsførte driftsutgiftene 290 millioner kroner høyere enn revidert budsjett. Utgifter til *kjøp av varer og tjenester* ble vel 300 millioner kroner høyere enn budsjettet. For de øvrige utgiftsartene var det godt samsvar mellom regnskap og budsjett.

Netto finansutgifter

Netto finansutgifter ble 27 millioner kroner lavere enn budsjettet. Avkastningen i kraftfondet ble 30 millioner kroner lavere enn budsjettet. Renteutgiftene på kommunens lån ble 7 millioner kroner høyere enn budsjettet, og renteinntektene fra kommunens likviditet ble 3 millioner høyere enn budsjettet.

Disponering eller dekning av netto driftsresultat

Netto driftsresultat på 601 millioner er disponert med at 250 millioner kroner er overført til finansiering av investeringer, 98 millioner kroner er avsatt på bundne fond, 364 millioner

kroner er avsatt på disposisjonsfond, 111 millioner kroner er brukt av tidligere års mindreforbruk.

Det er overført totalt 250 millioner kroner til investeringsregnskapet, noe mindre enn revidert budsjett. Overføringen omfatter i hovedsak egenkapitaltilskudd til pensjonskasser, overføring av avkastning fra TKK, og midler bevilget av Stortinget og bystyret til investeringsprosjekter i 2020.

Overføring av egenkapital til pensjonskassene (Trondheim kommunale pensjonskasse (TKP) og KLP) ble på 44,5 millioner kroner. Videre ble 87,4 millioner kroner av avkastningen i kraftfondet i 2019 til finansiering av investeringer i 2020 overført til investering. Kraftfondets beholdningen av TrønderEnergi-fondsobligasjon opprinnelig verdsatt til 76 millioner kroner, ble i løpet av 2020 solgt og konvertert til C-aksjer i samme selskap. Obligasjonen ble solgt for 80,3 millioner kroner, det vil si en overkurs på 4,3 millioner kroner. Salgsprisen tilsvarer verdifastsettelsen på den nye beholdningen av C-aksjer. Obligasjonen var, og aksjene er, en del av kraftfondets anleggsmidler. Kraftfondets anleggsmidlene har dermed økt med 4,3 millioner kroner i løpet av 2020, og som er overført til investering.

Trondheim kommune fikk tildelt 95,3 millioner kroner eksklusive merverdiavgift fra statens tiltakspakke til vedlikehold, rehabilitering og oppgradering av kommunale bygg og anlegg, (Prop 127 S). Av dette, skulle 64 millioner kroner overføres til investering. Videre bevilget bystyret 74 millioner kroner til vedlikeholdsprosjekter og mindre investeringer i sak 109/20, første økonomirapport, der 67 millioner kroner ble overført til investeringsregnskapet. Av de statlige midlene på investering er kun 23 millioner benyttet i 2020, og dermed regnskapsført som overført til investering. Dette medfører et avvik på 41 millioner kroner sammenlignet med budsjett, som er satt på bundet fond, og skal finansiere prosjektene fra statens tiltakspakke i 2021.

Bundne fond omfatter bruk av ubenyttede og avsatte statlige øremerkede midler fra tidligere år og bruk av selvkostfondene på byutviklingsområdet (vann, avløp, feiing etc.) Budsjettert bruk av bundne fond var 46 millioner kroner, mens det netto ble avsatt 98 millioner kroner. Avviket mellom budsjett og regnskap skyldes at bruken av de tidligere ubenyttede og avsatte statlige øremerkede midlene ikke budsjetteres.

Netto avsetning til disposisjonsfondet er 264 millioner kroner høyere enn budsjett. Dette skyldes at det ble satt av totalt 273 millioner kroner mer på disposisjonsfondet enn budsjett, som igjen skyldes mindreforbruket på 252 millioner kroner i 2020, avsetning til finansiering av påpluss/inntrekk på 50 millioner kroner, og at avsetning til TKKs bufferfond er 29 millioner kroner lavere enn budsjett. Videre er bruk av disposisjonsfond nesten 10 millioner kroner høyere enn budsjett.

Resultat for tjenesteområdene

Regnskap og revidert budsjett 2020 fordelt på tjenesteområdene. Millioner kroner. Positive tall er mindreforbruk, mens negative tall er merforbruk.

Budsjettnivå	Revidert budsjett	Regnskap	Avvik
Skoler	2 015,1	2 015,5	-0,4
Barnehager	1 784,2	1 784,9	-0,7
Barne- og fam.tjenester	832,1	830,4	1,8
Bo- og aktivitetstilbud	773,3	777,9	-4,6
Helse og omsorgstjenester	2 738,0	2 678,5	59,5
Psykisk helse og rus	270,8	277,2	-6,4
Kvalifisering og velferd	633,6	633,7	-0,1
Flyktninger og innvandrere	7,1	6,6	0,5
Kultur	362,2	358,0	4,2
Idrett	194,0	192,8	1,2
Næring og samfunn	16,5	16,3	0,2
Miljø og landbruk	71,5	65,7	5,8
Plan og bygning	43,7	51,4	-7,7
Tekniske tjenester	803,5	789,0	14,5
Eiendomstjenester	859,7	852,6	7,1
Folkevalgte og bystyresekretariatet	64,9	63,6	1,3
Interne tjenester	506,1	509,7	-3,6
Kommunedirektøren	215,8	210,9	4,9
Trondheim parkering	-59,5	-64,6	5,1
Tilleggsbevilgninger	27,5	2,1	25,4
Diverse sentrale bevilgninger	194,2	57,5	136,7

Barnehager

Tjenesteområdet barnehage har et merforbruk på 0,7 millioner kroner, som er tilnærmet balanse i forhold til et budsjett på 1,8 milliard kroner.

Spesialpedagogiske tjenester og tilrettelegging for barn med nedsatt funksjonsevne har et merforbruk på 38 millioner kroner. Merforbruket kompenseres ved mindreforbruk i de kommunale barnehageenhetene på 17,5 millioner kroner, og mindreforbruk/merinntekter på sentralt budsjetterte poster på tjenesteområdet på 20 millioner kroner, herunder høyere kontingentinntekter enn budsjettert.

Skoler

Skoleområdet har et merforbruk på 0,4 millioner kroner noe som er tilnærmet balanse. Det har vært betydelig omstillinger på enkelte skoler innenfor området i 2020 for å komme i mål med balanse i budsjettet.

Barne- og familietjenesten

Barne- og familietjenesten har et mindreforbruk på 1,8 millioner kroner.

Kvalifisering og velferd

Kvalifisering og velferd har et merforbruk på 0,1 millioner kroner noe som er tilnærmet balanse. Det har vært stor usikkerhet rundt forbruket av økonomisk sosialhjelp og kvalifiseringsstønad på grunn av koronapandemien i hele 2020, men antallet mottakere har vært relativt stabilt gjennom hele perioden.

Psykisk helse og rus

Psykisk helse og rus har et merforbruk på 6,4 millioner kroner, som i hovedsak skyldes etablering av "tiltak 24/7" knyttet til oppfølging utenfor ordinær kontortid av personer med psykisk helseproblematikk. I tillegg kommer økte utgifter knyttet til innleie av vaktjenester for å sikre forsvarlig drift på enhet for rustjenester.

Bo- og aktivitetstilbud

Bo- og aktivitetstilbud har et merforbruk på 4,6 millioner kroner, som i hovedsak skyldes høyere merkostnader til korona enn tidligere estimert (2,9 millioner kroner), samt noe merutgifter knyttet til flere ressurskrevende brukere.

Helse- og omsorgstjenester

Helse og omsorg har i 2020 opplevd store endringer i sitt tjenestetilbud som følge av koronapandemien. Nye oppgaver knyttet til blant annet testing, smittesporing og luftveispoliklinikk har ført til omdisponering av personell og endring i arbeidsoppgaver. Som følge av pandemien har noen tjenestetilbud vært redusert i perioder av smittevern hensyn, det har vært store endringer i rutiner for brukere, ansatte og pårørende, og fleksibiliteten i tjenestene er redusert. Håndteringen av pandemien har lyktes bedre enn hva man har turt håpe på i økonomiske prognoser for området i løpet av 2020. Samtidig forventes det en tidsforskyvning for noen kostnader, hvor økonomiske konsekvenser vil komme bedre til syne i 2021.

Helse- og omsorgstjenester har et samlet mindreforbruk på 59,5 mill kroner (2,2 prosent) i 2020. Kun 8 millioner kroner gjelder mindreforbruk ved enhetene, dette er korrigert for netto merkostnader til korona. De fleste enheter har hatt god økonomistyring også under pandemien, samtidig er det en håndfull enheter med vesentlige merforbruk som følges opp. Det har også vært mindreforbruk til strøm (5 millioner kroner), BPA (2 millioner kroner), koronakostnader (12 millioner, se eget avsnitt om korona) og summen av inntekter og

kostnader til egenbetalinger og utskrivningsklare pasienter ga mindreforbruk (8,5 millioner kroner). Videre står det ubenyttede midler på fellesformål (24 millioner kroner) som gjelder lavere vekst i de eldste eldre enn forventet, lavere pris- og lønnsvekst enn forventet, samt noen forsinkelser i iverksetting av tiltak på grunn av koronapandemien.

Kultur og kirke

Resultatet for kultur og kirke er et mindreforbruk på 4,2 millioner kroner. Dette utgjør 1,1 prosent av driftsbudsjettet på 362 millioner kroner. Mindreforbruket skyldes i hovedsak redusert aktivitet og mindre vikarbruk. Området hadde også med seg påpluss fra 2019 som nå videreføres. Noe av den reduserte aktiviteten vil være mulig å ta igjen i 2021 når det lettes på smitteverntiltakene.

Kulturfondet

Det legges årlig frem sak til formannskapet om disponering/anvendelse av årlig utbytte fra kulturfondet til ulike tiltak. I 2020 ble dette gjort i [sak 204/20](#), den 25. august 2020.

Næring og samfunn

Næringsfondet

Næringsfondets avkastning utover KPI benyttes i dag til næringsformål og overføres årlig til næringsbudsjettet til etablering og utvikling av næringsvirksomhet i Trondheim kommune.

Dette gjelder næringsfondet som ble opprettet samtidig med Trondheim kommunes kraftfond og som forvaltes som en del av dette. Grunnkapitalen i fondet var på 25 millioner kroner, og det er kun årlig utbytte som skal anvendes. Praksis for anvendelse av årlig utbytte fra næringsfondet er beskrevet i [bystyresak 44/20](#) *Opprettelse av nytt næringsfond*, behandlet 27.02.2020: *“Kommunedirektøren foreslo i sak 150/13 at årlig utbytte fra Næringsfondet disponeres som for de øvrige fondene, til egne budsjettvedtak i bystyret eller enkeltvedtak i formannskapet. I det næringsrettede arbeidet bidrar kommunen med engangstøtte som rene tilskudd til utviklingsprosjekter. Næringsfondet inngår i denne bruken uten at det er særskilt utlysning av midlene. Anvendelsen gjelder prosjekter som er vedtatt i handlingsplan for næringsrettet arbeid”.*

Miljø- og landbrukstjenester

Miljøtjenester fikk et mindreforbruk på 5,8 millioner kroner i 2020. 3,6 millioner kroner av mindreforbruket skyldes ubrukte årsoppgjørsbevilgninger fra tidligere år knyttet til kommunens klimatiltak. Kommunedirektøren foreslår i tredje økonomirapport å rebevilge disse midlene til 2021.

Kollektivfondet fikk en avkastning på 1,7 millioner kroner i 2020. Midlene er benyttet på trikkedriften i Trondheim noe som er i tråd med vedtektene til fondet.

Plan- og bygningstjenester

I 2020 fikk Plan- og bygningstjenester et merforbruk på 7,7 millioner kroner. Bykassefinansiert byplanlegging fikk et merforbruk på 2 millioner kroner, mens selvkostaktiviteten byggesak fikk et merforbruk på 5,5 millioner kroner. Byggesak har et negativt selvkostfond fra før, og i henhold til nye regler må merforbruket belastes bykassen.

Tekniske tjenester

Tekniske tjenester fikk et mindreforbruk på 14,5 millioner kroner. Hovedforklaringen er at deler av tiltaksmidlene til asfaltering ikke er disponert i 2020. Korrigert for det er området i balanse. Kommunediretøren foreslår i tredje økonomirapport 2020 at disse midlene rebevilges til bruk i 2021. Innenfor området går analysetjenester med 8,2 millioner kroner i merforbruk noe som dekkes inn av mindretgifter og merinntekter innenfor andre aktiviteter innenfor tjenesteområdet. Resultatet er bedre enn tidligere prognostisert, som delvis skyldes en førjulsvinter som var enkel rent driftsmessig.

Eiendomstjenester

Eiendomstjenester fikk et mindreforbruk på 7,1 millioner kroner. Mindreforbruket skyldes blant annet mindre indre vedlikehold av helse- og velferdssentrene enn forutsatt på grunn av smittehensyn knyttet til koronapandemien. Det er lagt opp til at det utsatte vedlikeholdet gjennomføres i 2021.

Bystyresekretariat, folkevalgte, kontrollutvalg og revisjonen

Totalt har området et mindreforbruk på 1,3 millioner kroner. I hovedsak skyldes dette mindre representasjon og reduksjon i aktivitet på grunn av korona.

Kommunedirektøren og strategisk ledelse

Kommunedirektøren og strategisk ledelse fikk et mindreforbruk på 4,9 millioner kroner. Dette skyldes blant annet lavere aktivitet på grunn av koronapandemien, som redusert aktivitet rundt ledelsesutvikling, arbeidsmiljødag og andre årlige samlinger som ikke ble gjennomført. I tillegg har noe personell i fagstab vært leid ut til ulike eksterntfinansierte prosjekt, som for eksempel helseplattformen. Universitetskommune gikk med mindreforbruk som forventet og i tråd med beskrivelse i handlings- og økonomiplanen 2021-2024, budsjett 2021. På bakgrunn av dette er vedtatt budsjettet for universitetskommune redusert i 2021.

Interne tjenester

Resultatet for de interne tjenestene i 2020 er på 3,6 millioner kroner i merforbruk. Det interne arbeidsmarkedet (DIA) gikk med 10,5 millioner kroner i merforbruk. De fleste enhetene på de interne tjenestene gikk med mindreforbruk. I tillegg gikk kemneren med over 2 millioner kroner i mindreforbruk, da de ikke brukte opp det kommunale budsjettet før de avsluttet virksomheten som enhet innenfor Trondheim kommune.

Trondheim parkering

Trondheim parkering hadde et mindreforbruk på 5 millioner kroner, som hovedsakelig skyldes uforutsette merinntekter fra eksterne oppdragsgivere, samt lavere kostnader. Mindreforbruket skyldes et noe mindre aktivitetsnivå på grunn av koronapandemien og tidsforskyvninger av kostnader.

Sentrale bevilgninger

Området sentralt plasserte bevilgninger omfatter sentrale utgifter til pensjon, forsikring og summen av avsetningen som i løpet av 2020 ble satt av for å dekke ekstra kostnader og inntektssvikt som følge av koronapandemien. Samlet er det et mindreforbruk på sentrale bevilgninger på 137 millioner kroner. Mindreforbruket har i hovedsak sammenheng med at pensjonskostnadene ble 101,8 millioner kroner lavere enn budsjettet. Dette skyldes lavere lønns- og trygdeoppgjør i 2020, som gir langt lavere reguleringspremie enn forutsatt for 2020. Mindreforbruket har i tillegg sammenheng med at 23 millioner kroner av avsetningen til å dekke koronautgifter står udisponert.

Pensjonskassene TKP og KLP varslet i 2020 om at det vil bli tilført ekstraordinære beløp til premiefond i 2021, med bakgrunn i pensjonskassenes regnskapsavleggelse for 2020. Endringene i reglene for offentlig tjenstepensjon (som trådte i kraft fra 2020) er hovedårsaken til at det er frigjort midler fra oppsparte pensjonsreserver, avsetningskravet til fremtidige alderspensjoner er redusert. Midlene på premiefond kan bare benyttes til å betale fremtidige pensjonspremier, som ligger under sentrale bevilgninger. Tilførslene har en engangseffekt og vil være klare i mai/juni 2021, foreløpige anslått til omlag 726 millioner kroner for kommunen.

Tilleggsbevilgninger

Kostnad til lønnsoppjøret er budsjettet under tilleggsbevilgninger. Lønnsoppjøret ble om lag 25 millioner kroner lavere enn revidert budsjett.

Koronapandemien i 2020

Koronapandemien har siden mars i 2020 hatt stor innvirkning på kommunenes drift og økonomi. Ved identifisering av koronautgifter har kommunedirektøren tatt hensyn til mer- og mindretgifter og mer- og mindreinntekter. Et viktig hjelpemiddel for å identifisere merkostnader er et eget prosjektnummer i regnskapet til utgifter som kommer av koronapandemien. Videre har kommunedirektøren tatt hensyn til økte sykelønnsrefusjoner som skyldes sykefravær forårsaket av koronapandemien, og som har tilfalt enhetene. I tillegg til regnskapsførte opplysninger, er også kjente mindreinntekter og mindretgifter inkludert i beregningene.

Tabellen viser økte og reduserte inntekter, økte kostnader, og nettokostnad fordelt på tjenesteområdene. De økte inntektene og reduserte kostnadene ble 580 millioner kroner, mens kostnaden og mindreinntektene totalt ble 550 millioner kroner. Kommunedirektøren mener derfor at kommunen har fått tilstrekkelig kompensasjon for koronautgiftene i 2020.

Økonomiske konsekvenser av koronapandemien 2020. Millioner kroner

Økte inntekter:	
Økt innbyggertilskudd	130,1
Kompensasjon for bortfall av foreldrebetaling sfo/barnehage	38,2
Økt tilgjengelighet helsestasjon + aktivitetstiltak barn	4,3
Nysalderingen - økt bevilgning til kontrolltiltak smittevern	1,0
Skjønnstilskudd fra statsforvalteren	84,9
Kompensasjon reduserte skatteinntekter, regelendring	20,6
Økt inntektsutjevning	50,0
Økte inntekter totalt	329,1
Reduserte kostnader, ekskl. tjenesteområdene:	
Reduserte renteutgifter	55,0
Reduserte lønnsutgifter	136,0
Redusert arbeidsgiveravgift	60,2
Reduserte kostnader, ekskl. tjenesteområdene, totalt	251,2
Sum økte inntekter og reduserte kostnader	580,4
Reduserte inntekter, ekskl. tjenesteområdene::	
Reduserte skatteinntekter	-213,0
Redusert rentekompensasjon	-9,4
Reduserte flyktningeinntekter	-10,0
Redusert utbytte	-12,0
Redusert utbytte fra kraftfondet	-29,1
Reduserte inntekter, ekskl. tjenesteområdene, totalt	-273,5
Netto merkostnader på tjenesteområdene:	
Barnehage	-44,4
Skole	-40,3
Barne- og familietjenester	-12,3
Kvalifisering og velferd	-8,7
Psykisk helse og rus	-5,7

Bo- og aktivitetstilbud	-7,5
Helse og omsorg	-132,6
Kultur og kirke	-0,3
Idrett og friluftsliv	-1,2
Tekniske tjenester	-5,2
Eiendomstjenester	-6,0
Interne tjenester	-1,0
Bystyresekretariatet, folkevalgte, kontrollkomiteen og revisjonen	-0,5
Trondheim parkering	-15,3
Netto merutgifter tjenesteområdene totalt	-281,0
Totalt	25,9

Gjennom året har bystyret eller formannskap satt som bystyret bevilget totalt 267 millioner kroner til å dekke netto merkostnader som skyldes korona for berørte tjenesteområder. Kompensasjonen var basert på både faktiske regnskapstall og prognoser. For de fleste tjenesteområdene var kompensasjonen tilstrekkelig, men noen områder fikk for mye kompensasjon, og andre fikk for lite. Midler som ikke er benyttet til å kompensere for koronakostnader, er satt på disposisjonsfond som en del av kommunenes resultat. For de områdene som fikk tilført for lite kompensasjon for koronakostnader, ble grunnlaget for påpluss/inntrekk i 2021 korrigert for dette, slik at ingen skal ta med seg den økonomiske konsekvensen av korona i 2020 inn i 2021.

Økonomiske konsekvenser som ikke er medregnet

Mesteparten av de økonomiske konsekvensene som følger av korona kan tallfestes, men ikke alt. Vi redegjør derfor om økonomiske konsekvenser som ikke er medregnet i kostnadene til korona.

Håndteringen av koronapandemien har hatt indirekte konsekvenser som ikke er identifisert i form av tall. Dette er for eksempel den ekstra innsatsen alle ansatte har gjort eller omdisponering av personell som ikke ble erstattet, men som medfører en større arbeidsbelastning på berørte enheter. I tillegg antar kommunen at aktiviteten for noen tjenesteområder har vært lavere som følge av smittevernsrestriksjonene, men dette er også vanskelig å tallfeste.

Bystyret har gjennom 2020 vedtatt redusert budsjett til reiser, kurs og seminarer på 20 millioner kroner. Regnskapet viser at innsparingen ble på om lag 26 millioner kroner. Noe av dette er tatt med i beregningen av netto merkostnader for tjenesteområdene, men ikke alt. Kommunen antar dermed at noe av den totale besparelsen på reiser på 20 millioner kroner kommer i tillegg til de beregnede konsekvensene av koronapandemien.

I den beregnede kostnaden som relateres til korona, har vi ikke tatt med vedtakene bystyret har fattet som *stimuleringsmidler*. Dette gjelder først og fremst vedtaket i sak 109/20 første økonomirapport, hvor bystyret vedtok bruk av disposisjonsfond til investeringsprosjekt, sommeraktiviteter og andre driftstiltak (deriblant 4 millioner kroner til ekstra renhold, som har finansiert deler av de ekstra driftskostnadene til renhold). Totalt ble om lag 110 millioner kroner av disposisjonsfondet benyttet til dette, hvorav 62 millioner kroner foreslås rebevilget i 2021 i tredje økonomirapport. I tillegg er det bevilget 1 millioner kroner til Midtby-tiltak og 8 millioner kroner til næringsaktiviteter. Dette er midler kommunen selv har prioritert, og er derfor ikke med i regnskapet for korona, men disse tiltakene ble finansiert med bruk av disposisjonsfondet, og har derfor økonomiske konsekvenser for kommunen.

Stortinget bevilget også statlige tiltaksmidler for å stimulere økonomien. Trondheim kommune fikk dermed 95,3 millioner kroner i tilskudd i 2020, som ble bevilget til diverse investerings- og driftstiltak.

Barnehager

Netto merkostnader knyttet til koronapandemien tilsvarer 44,4 millioner kroner i 2020. 36 millioner kroner av summen gjelder tapt foreldrebetaling i kommunale og private barnehager i den nasjonale stengeperioden i mars/april 2020. Videre omfatter summen 8,4 millioner kroner i koronarelaterte merkostnader i de kommunale barnehagene, fratrukket koronarelatert sykelønnsrefusjon.

Skoler

Merkostnaden på 40,3 millioner kroner relatert til koronapandemien skyldes i hovedsak redusert foreldrebetaling som følge av stengte skoler i mars og april måned og økte kostnader knyttet til å drifte skolene på gult nivå.

Barne- og familietjenesten

Netto merkostnader knyttet til koronapandemien tilsvarer 11,2 millioner kroner i 2020. Dette gjelder i hovedsak generelle smitteverntiltak som innkjøp av smittevernsutstyr, overtid og økt beredskap, spesielt for barnevernsvakta og uteseksjon. I tillegg kommer kostnader til oppgradering av IKT-utstyr for å ivareta smittevernkravene og gi ansatte mulighet til hjemmekontorløsning.

I tillegg har området lavere inntekter fra Bufetat tilsvarende 0,8 millioner kroner på grunn av redusert arbeidsgiveravgift, og 3 millioner kroner lavere statstilskudd grunnet færre ankomne enslige mindreårige asyløkere enn området har etablert tiltak for i tråd med anmodninger fra IMDI i starten av 2020.

Kvalifisering og velferd

Netto merkostnader som skyldes korona utgjør 8,7 millioner kroner, og i hovedsak skyldes økte utbetalinger til sosialhjelp, hvor årsaken til behov for sosialhjelp kan knyttes direkte til koronapandemien.

Psykisk helse og rus

Netto merkostnader knyttet til koronapandemien tilsvarer 5,7 millioner kroner i 2020. Dette gjelder i hovedsak generelle smitteverntiltak som innkjøp av smittevernsutstyr, overtid og vikarinneleie. I tillegg kommer følgende utgifter:

- ny avtale med Herberget i regi av Frelsesarmeen (fremskyndet på grunn av korona) har økt kostnadsnivået med 1,3 millioner kroner
- koronatesting av de tyngste rusavhengige ved helse- og overdoseteamet
- etablering av brakker med til sammen seks boenheter/omsorgsplasser på Valøy for isolering i tilfelle smitte

Bo- og aktivitetstilbud

Netto merkostnader knyttet til koronapandemien tilsvarer 7,5 millioner kroner i 2020. Dette gjelder i hovedsak følgende forhold: økt bemanning for å begrense antall brukere/ansatte som har kontakt med hverandre i tråd med smitteverntiltakene, generelle smitteverntiltak som innkjøp av munnbind, antibac, mm og økte kostnader til vikar og overtid på grunn av ansatte i karantene. I tillegg kommer kostnader til oppgradering av IKT-utstyr for å ivareta smitteverntiltakene.

Strengt smitteverntiltakene medførte lavere aktivitetstilbud og fritidstilbud i 2020, og som følge av lavere aktivitet (helt eller delvis nedstenging) har personell blitt omdisponert fra aktivitetstilbud på dagtid til bolig.

Helse- og omsorgstjenester

De største merkostnadene til koronapandemien ligger innenfor helse og omsorg. Helse og omsorg fikk til sammen tilført 120 millioner kroner for merkostnader til korona i 2020. Netto merkostnad ble på 108 millioner kroner. Avviket på 12 millioner kroner skyldes hovedsakelig større refusjonsinntekter fra HELFO for koronatester enn forventet. Samlet ressursbruk til koronapandemien er vesentlig høyere for helse og omsorg enn det som regnskapsføres som merkostnader på grunn av endringer i arbeidsoppgaver. Av 108 millioner kroner gjelder omtrent 65 millioner kroner TISK (testing, isolasjon, smittesporing og karantene). Resterende 43 millioner kroner gjelder innkjøp til smittevernutstyr og lønnskostnader på enheter som sykehjem, helsehus og hjemmetjenester, samt reduserte inntekter fra egenbetaling. Koronapandemien har i 2020 ført til forsinkelser av Helseplattformen, som forventes å gi 25 millioner kroner i økte kostnader i 2021/2022. Totalt har helse og omsorg dermed koronarelaterte merkostnader på 133 millioner kroner.

Kultur og kirke

Netto merkostnader knyttet til koronapandemien er om lag 0,3 millioner kroner i 2020. Mindreinntekter er på omlag 1,3 millioner kroner knyttet til korona. Det gjelder redusert utleie og stengt kafedrift, samt redusert fakturering av avgifter/tapt materiell på biblioteket. Mindre aktivitet har også medført noe mindre utgifter; omtrent på samme nivå som mindreinntektene. I tillegg er det økte utgifter til smittevernstiltak mm på om lag 0,3 millioner kroner.

Idrett og friluftsliv

Netto merkostnader knyttet til koronapandemien er om lag 1,2 millioner kroner i 2020. Diverse mindreinntekter på 1,8 millioner, i hovedsak knyttet til Husebybadet, er delvis dekket inn av mindreutgifter på om lag 0,9 millioner kroner som følge av endret/mindre idrettslig aktivitet; blant annet som følge av stenging av haller/anlegg etter smitteutbrudd. Generelle smittevernstiltak medfører merkostnader på om lag 0,3 millioner kroner. Dette gjelder arbeid med opprigging av teststasjon på Leangen og diverse innkjøp i forbindelse med dette. Det har også vært ekstrautgifter til sanering/rensing i forbindelse med stenging av haller.

Tekniske tjenester

Tekniske tjenester fikk et koronarelatert budsjettavvik på 5,2 millioner kroner i 2020. Avviket skyldes mindreinntekter fra gategrunnsleie, mindreinntekt fra piggdekkgebyret, mindreinntekt omsetningsgebyr av alkohol og noe merutgifter til driften av kommunens tekniske infrastruktur.

Eiendomstjenester

Eiendomstjenester fikk koronarelaterte netto merutgifter på 6 millioner kroner i 2020. Merutgiften skyldes stort sett ekstra renhold av kommunens helse- og velferdssentre.

Bystyresekretariat, folkevalgte, kontrollkomiteen og revisjonen

Netto merkostnader som følge av koronapandemien er 0,5 millioner kroner, og har finansiert kostnader ved oppgradering av it utstyr samt noe leie av ekstra lokaler til politiske møter.

Interne tjenester

Koronaen har i mindre grad påvirket disse enhetene negativt. I hovedsak er det IT-tjenesten og personaltjenesten som har opplevd økt behov for digitale hjelpemidler og bistand til personalhåndtering ved sykdommer, karantene samt oppfølging av retningslinjer fra stat og kommune.

Trondheim parkering

Koronaeffekten for Trondheim parkering har gitt et samlet inntektsbortfall på 15,3 millioner kroner. Dette skyldes hovedsakelig en reduksjon i inntekter fra gateparkering som utgjør hele

12,1 millioner kroner, men også at det er skrevet mindre illeggelser for feilparkeringer og manglende betalt parkering på 3,2 millioner kroner. Trondheim parkering har omdisponert personell til transportoppdrag for TISK. Dette er ikke timeregistrert og kostnadsberegnet.

Investeringsregnskapet

Det ble investert i anleggsmidler for 2,8 milliarder kroner i 2020.

Opprinnelig investeringsbudsjett var 2,9 milliarder kroner. Budsjettet ble regulert i økonomirapportene gjennom året. Revidert budsjett er 3,1 milliarder kroner.

Bevilgningsoversikt investering 2020. Beløp i millioner kroner. Positive avvik er mindreforbruk/merinntekter. Negative avvik er merforbruk/mindreinntekt.

	Regnskap	Vedtatt budsjett	Avvik
Investeringer i anleggsmidler	2 786	3 129	343
Utlån og forskutteringer	462	451	-11
Kjøp av aksjer og andeler	114	29	-85
Avdrag på lån	122	171	49
Avsetninger	174	115	-59
Dekning av tidligere års merforbruk	11	0	-11
Årets finansieringsbehov	3 669	3 895	226
Finansiert slik:			
Bruk av lånemidler	-2 057	-2 443	-386
Salg anleggsmidler	-307	-202	105
Tilskudd til investeringer	-9	-72	-63
Kompensasjon for mva.	-332	-357	-25
Refusjoner	-340	-264	76
Mottatte avdrag	-239	-171	68
Sum ekstern finansiering	-3 284	-3 509	-225
Overført fra driftsregnskap	-251	-287	-27
Bruk av avsetninger	-134	-100	33
Sum finansiering	-3 669	-3 895	-218

Investering i anleggsmidler ble 343 millioner kroner lavere enn budsjettet i 2020. Andre investeringsutgifter omfatter utlån, kjøp av aksjer og andeler, avdrag på videreutlån og avsetninger til fond.

Bruken av lån ble 386 millioner kroner lavere enn budsjettet. Dette har sammenheng med forsinkelser i fremdriften av investeringsprosjekter.

Posten salg av anleggsmidler består i hovedsak av inntekter fra salg av grunn og boliger.

Bruk av fond er i hovedsak bruk av tidligere innbetalte ekstraordinære avdrag på startlån og andre videre utlån. 18,8 millioner kroner av beløpet er utlån til driftsdelen i Helseplattformen AS finansiert av disposisjonsfondet.

Bruk av fond knyttet til startlån og andre videre utlån er i tråd med kommunedirektørens forventning for 2020

251 millioner kroner er overført fra driftsregnskapet. Posten ble omtalt under driftsregnskapet. Overføringen omfatter i hovedsak egenkapitaltilskudd til pensjonskasser, overføring av avkastning fra TKK, og midler bevilget av Stortinget og bystyret til investeringsprosjekter i 2020.

Andre investeringsinntekter består i hovedsak av statlige tilskudd, andre salgsinntekter og refusjoner.

Investeringer i anleggsmidler

Tabellen under viser regnskapsførte investeringer sammenlignet med budsjett innenfor de ulike investeringsområdene.

Brutto investeringsutgifter i bygg og anlegg. Tall i millioner kroner

Investeringer i varige driftsmidler	Regnskap 2020	Revidert budsjett 2020	Opprinnelig budsjett 2020
Barnehage	80	87	74
Skole	440	494	450
Barne og familietjenesten	7	12	5
Helse og velferd	542	520	618
Bolig	98	114	101
Idrett og friluftsliv	215	251	178
Kunst og kultur	17	46	21
Kirker og gravlunder	72	88	146
IT	102	119	78
Formålstomter	158	159	126
Eiendomsinvesteringer	31	51	27
Ubebygde bolig og næringsareal	185	198	229
Veg	48	58	50
Vann	277	246	199

Avløp	265	343	296
Avfall	3	2	2
Byrom parker og grøntanlegg	50	118	72
Administrasjonsbygg og byrom	6	4	6
Miljøpakken	172	200	200
Trondheim parkering	9	5	6
Maskiner og utstyr	12	16	
Sum investeringer	2 787	3 129	2 882

Kommentar til investeringsområdene med størst årsavvik:

Skole

Mindreforbruket innenfor området er 54 millioner kroner i 2020. Det er et tidsavvik på 9,3 millioner kroner for prosjektene finansiert av statens tiltakspakke, som er satt av på bundet fond. Sjetne skole er tidligere sluttrapportert. Etter tvist med entreprenør er forventet sluttkostnad redusert med 5,4 millioner kroner.

IT

Det er et mindreforbruk på 17,6 millioner kroner som skyldes tidsforskyvninger på ulike prosjekter. Kommunedirektøren foreslår å bevilge 17 millioner kroner i 2021. Tidsforskyvningene skyldes primært koronasituasjon og behovet for å utsette prosjektaktivitet. Særlig har det vært gjeldende for helseområdet sine prosjekter med digitale trygghetsalarmer, medisineringsstøtte og avstandsoppfølging. I tillegg har endringer innenfor byplanområdet og lovgivning på arkivområdet ført til en forskyvning.

Det har i tillegg har det vært merforbruk på henholdsvis Windows 10 prosjektet og ansatt/elevpc og innenfor prosjektene digitale politikere og serverings, - salgs og skjenkebevilgning.

Idrett og friluftsliv

Mindreforbruket på området i 2020 er 36 millioner kroner. Det er et mindreforbruk på 84 millioner kroner som skyldes tidsforskyvninger på ulike prosjekter. Det er benyttet om lag 40 millioner kroner mer enn budsjettet i 2020 på tidligfasen i Granåsen-utbyggingens fase 2. Dette gjelder fremforskyvninger i utgifter til 2020 fra senere år i planperioden. Kommunedirektøren foreslår å bevilge tidsforskyvningene i 2021.

Kunst og kultur

I 2020 hadde området et mindreforbruk på 29,3 millioner kroner som i sin helhet skyldes tidsforskyvninger på ulike prosjekter. Kommunedirektøren foreslår å bevilge tidsforskyvningene i 2021.

Byrom, parker og grøntanlegg

I 2020 hadde området et mindreamvik på 68 millioner kroner. 45 millioner av mindreforbruket skyldes tidsforskyvning som er søkt over til 2021. 20 millioner av denne tidsforskyvningen skyldes avsetning opp mot garantiarbeid på Torget. Kommunedirektøren vil komme tilbake til behovet for dette garantiarbeid opp mot Torget i senere økonomirapportering. Mindreforbruket korrigert for tidsforskyvning er på 23 millioner kroner og skyldes i all hovedsak at Torget forventes å få en sluttkostnad som er om lag 20 millioner kroner lavere enn budsjettet.

Veg

Investeringsområdet veg fikk et samlet mindreforbruk på 10 millioner kroner i 2020, som skyldes tidsforskyvninger på flere prosjekter.

Vann

Investeringsområdet hadde et merforbruk på 31 millioner kroner i 2020. Det er ofte hensiktsmessig å koordinere utbedring av vann- og avløpssystemet når andre aktører gjennomfører sine prosjekter og omfanget av samarbeidsprosjekter har vært større enn forutsatt i 2020. I tillegg har vi hatt en høyere fornyelsestakt enn budsjettet i 2020.

Avløp

Investeringsområdet avløp har et mindreforbruk på 78 millioner kroner i 2020. Mindreforbruket skyldes i hovedsak forsinkelser på prosjektene Tiller-Bratsberg-Klæbu og Fredlybekken.

Miljøpakken

Miljøpakken har hatt et mindreforbruk på 28 millioner i 2020. Dette skyldes at noen prosjekt fikk fullfinansiering i 2020, men ferdigstilles i 2021. Disse prosjektene er trafiksikkerhetstiltak i Hans Finnes gate og Uglavegen del 2.

Det henvises til [sak 43/21 tredje økonomirapport 2020](#) for mer detaljert informasjon om gjennomførte investeringer og avviksanalyse for 2020.

Økonomiske nøkkeltall

I dette kapitlet presenteres økonomiske nøkkeltall for Trondheim og ASSS-kommunene. Tallene er basert på foreløpige tall for 2020 fra konsernregnskapstatistikken til Statistisk sentralbyrå (SSB). Det betyr at tallene inkluderer tall fra kommunale foretak og interkommunale selskap. Endelige og reviderte tall for 2020 publiseres 15. juni 2020.

Økonomiske nøkkeltall i prosent av brutto driftsinntekter. Trondheim og ASSS. Kilde: foreløpige KOSTRA tall 2020. Konserntall. ASSS-snitt er eksklusive Oslo og Trondheim.

	Trondheim	Oslo	Bergen	Stavanger	ASSS, uten Oslo og Trondheim
Netto driftsresultat	4,0	3,5	2,4	4,4	3,2
Disposisjonsfond	12,4	9,3	12,2	13,6	14,8
Langsiktig gjeld, eksklusive pensjonsforpliktelser	117,4	76,6	90,2	108,7	113,9
Investeringsutgifter	17,0	16,5	11,0	10,3	14,4

ASSS-kommunene, eksklusive Oslo og Trondheim, hadde et driftsresultat som på 3,2 prosent i 2020. Trondheim kommune som konsern hadde et netto driftsresultat på 4,0 prosent. Netto driftsresultat regnes som en av de viktigste indikatorene for økonomisk balanse. Netto driftsresultat viser overskuddet på årets drift fratrukket avdrag og netto renteutgifter. Netto driftsresultat har imidlertid svakheter som indikator for underliggende balanse i driftsøkonomien i 2020. Det har blant annet sammenheng med at kommunene gjennom 2020 har mottatt og inntektsført ulike statlige tilskudd knyttet til covid-19, blant annet til stimulering av aktivitet i bygge- og anleggsnæringen. Deler av utgiftene knyttet til disse tilskuddene vil først påløpe i 2021, og statlig tilskudd bidrar dermed til en regnskapsteknisk oppblåsing av netto driftsresultat i 2020.

Trondheim kommune har styrket disposisjonsfondet i 2020. Disposisjonsfondet for kommunen som konsern økte fra 10,5 prosent i 2019 til 12,4 prosent i 2020. Disposisjonsfondet består i denne sammenheng av kommunens disposisjonsfond, inkludert TKKs bufferfondet, vår andel av IKSene (interkommunale selskaper) sine disposisjonsfond og de kommunale foretakene sine disposisjonsfond. Totalt hadde Trondheim kommune som konsern disposisjonsfond på 2,1 milliarder kroner ved utgangen av 2020. Av dette utgjorde Trondheim kommune sitt disposisjonsfond 1,8 milliarder kroner, hvorav TKKs bufferfond utgjorde 0,6 milliarder kroner.

Økonomiske handlingsregler og målsettinger

Bystyret vedtok ved behandlingen av handlings- og økonomiplanen for 2017-2020 økonomiske handlingsregler og målsettinger som skal bidra til å sikre sunn kommuneøkonomi og trygge det finansielle grunnlaget for tjenestene kommunen har ansvar for å levere til innbyggerne.

Målsetting for korrigert netto driftsresultat

Korrigert netto driftsresultat er netto driftsresultat korrigeres for premieavvik på pensjon og netto avsetninger til fond. Bystyret har vedtatt en målsetting om at korrigert netto

driftsresultat bør ligge mellom 2 og 2,5 prosent av netto driftsinntekter. Korrigert netto driftsresultat for 2020 er på 3,6 prosent.

Målsetting for disposisjonsfond

Bystyret har vedtatt en målsetting om at disposisjonsfondet, ekskl. TKKs bufferfond, bør utgjøre fem prosent av driftsinntektene.

Utgående balanse i 2020 for disposisjonsfondet, ekskl. TKKs bufferfond, er vel 1,2 milliarder kroner. Som andel av inntekt utgjør disposisjonsfondet 7,5 prosent. Som nevnt tidligere, er mindreforbruket i 2020 på 245,8 millioner kroner avsatt til disposisjonsfond. Dette er en viktig årsak til at disposisjonsfondet nå utgjør en større andel av inntektene enn målsettingen.

Selv om disposisjonsfondet ved utgangen av 2020 er større enn målsettingen tilsier, medfører vedtatt bruk av disposisjonsfondet i budsjettet for 2021 at vi ved utgangen av året vil være under målsettingen om fem prosent av disponible inntekter.

Handlingsregel for kapitalutgifter

Bystyret har vedtatt handlingsregler som sier at kapitalutgiftene på sikt på skal utgjøre åtte prosent av de frie disponible inntektene. Kapitalkostnadene utgjorde i 2020 6,9 prosent av frie inntekter. Dette er noe lavere enn budsjettet, og dette skyldes i hovedsak lavere renteutgifter i 2020 enn det som ble lagt til grunn i budsjettet.

Målsetting for gjeldsgrad

Bystyret har vedtatt en målsetting om at gjeldsgraden skal være under 70 prosent av totale inntekter. Gjeldsgraden i 2020 ble på vel 72 prosent av driftsinntektene. Dette er høyere enn nivået som lå til grunn for handlings- og økonomiplanen 2020 til 2023, og dette skyldes blant annet at driftsinntektene ble noe lavere enn det som lå til grunn i beregningene til handlings- og økonomiplanen for 2020, og at kommunen hadde 265 millioner kroner i ubrukte lånemidler. Dette inngår i beregningen av gjeldsgraden i 2020, men kan benyttes til å finansiere investeringer i 2021. Dersom en korrigerer for ubrukte lånemidler blir gjeldsgraden 70,5 prosent.

Balanseregnskapet

Verdien av kommunens eiendeler har økt med i overkant av fem milliarder kroner til drøyt 61 milliarder kroner. Dette finansieres med egenkapital og gjeld.

Balanseregnskapet 2020. Millioner kroner

				Regnskap 2020
EIENDELER				

Anleggsmidler	50 549
Faste eiendommer og anlegg	28 243
Utstyr, maskin og transportmidler	1 215
Utlån	2 473
Aksjer og andeler	2 070
Pensjonsmidler	16 548
Omløpsmidler	10 861
Kortsiktige fordringer	1 439
Premieavvik	1 262
Aksjer og andeler	1 604
Sertifikater/Obligasjoner	4 896
Kasse, postgiro, bankinnskudd	1 661
SUM EIENDELER	61 410
EGENKAPITAL OG GJELD	
Egenkapital	-21 866
Disposisjonsfond	-1 836
Bundne driftsfond	-530
Ubundne investeringsfond	-6 027
Bundne investeringsfond	-63
Regnskapsmessig mindreforbruk	0
Regnskapsmessig merforbruk	0
Udisponert i investeringsregnskapet	0
Udekket i investeringsregnskapet	0
Likviditetsreserve	0
Kapitalkonto	-13 622
Endringer i regnskapsprinsipp, drift	211
Langsiktig gjeld	-37 162
Pensjonsforpliktelse	-17 580
Ihendehaverobligasjon	-6 000
Sertifikatlån	1 444
Andre lån	-15 025
Kortsiktig gjeld	-2 382
Annen kortsiktig gjeld	-2 382
Premieavvik	0
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	-61 410

Anleggsmidler

Anleggsmidlene har økt med 5,1 milliarder kroner fra 2019 til 2020. Dette er hovedsakelig aktivering av ulike anleggsprosjekter i balansen samt en økning av kommunens andel av egenkapitalen i pensjonskassene på drøyt 1,7 milliarder kroner, hvor majoriteten av beløpet kan knyttes til Trondheim kommunale pensjonskasse.

Øvrige endringer har sammenheng med aktivering og avskrivning av alle anleggsmidlene. Avskrivningene i 2020 utgjorde 761 millioner kroner.

Kommunens utlån har økt med 272 millioner kroner. Dette skyldes økte utlån til startlånsordningen og Helseplattformen AS.

Aksjer og andeler har økt med 331 millioner kroner i 2020.

Omløpsmidler

Endringer i verdien av obligasjoner, aksjer og andeler kommer som følge av endringer i de investerte midlene i kraftfondet. Kommunens samlede kontantbeholdning har vært relativt høy gjennom året. Premieavviket gikk ned med 72 millioner kroner, og var ved årsskiftet på 1,3 milliarder kroner.

Egenkapital

Egenkapitalen har økt med nesten 3,1 milliarder i 2020. Dette skyldes hovedsakelig økning i kapitalkontoen, men også økning i disposisjonsfondet. Årets resultat er også høyere enn fjorårets, og bidrar også til denne økningen.

Langsiktig gjeld

Den langsiktige gjelden har økt som følge av en økning i pensjonsforpliktelsene med 713 millioner kroner, og en økning i kommunens innlån med i overkant av 1,5 milliarder kroner. Kommunens innlån omtales nærmere i finansrapporten for 2020.

Kortsiktig gjeld

Den kortsiktige gjelden har økt med 448 millioner kroner og er i stor grad relatert til feriepenger, merverdiavgift, leverandørgjeld og periodisering.

Garantiansvar

Kommunens garantiansvar er redusert med 4 millioner kroner i 2020, til 641 millioner kroner ved utgangen av 2020.

Garantiansvar 2017-2020, per 31.12. Tall i millioner kroner

	2017	2018	2019	2020
--	------	------	------	------

Idrett	176	305	221	250
Barnehager	68	23	20	18
Aksjeselskap, Interkommunale selskap	118	108	103	92
Boliger/Institusjoner	343	306	282	256
Div. formål	25	26	19	25
Sum	731	768	645	641

Garantiansvaret var 110 millioner kroner lavere ved utgangen av 2020 enn ved utgangen av 2017. Garantiansvaret knyttet til idrettsanlegg er økt i fireårsperioden. Nedgangen fra 2018 til 2019 skyldes endringer i regelverket vedrørende garanti for spillemidler. Kommunene har ikke lengre garantiforpliktelser for utbetalte spillemidler.

Risikoen for realisering av garantiansvar vurderes å være størst på idrettsområdet. I tabellen nedenfor er garantiansvaret for anlegg bygd av idrettslag fordelt per lag og med beløp per 31. desember 2020.

Garantier til idrettsformål. Tall i millioner kroner.

Leangen Curling AS	2,4
Trondheim Taekwon-do klubb	8,5
Lade Tennisarena AS	4,7
Trondheim Bordtennisklubb	1,7
Trondheim Kunstgress Syd AS	0,5
Sjetne Idrettslag	6,3
Sjetne Idrettslag	11
Sverresborg Fotball	7,5
Charlottenlund Sportsklubb	15,1
Charlottenlund Sportsklubb	6,5
Ranheim Idrettslag	27
Flatås idrettslag	43,1
Utleira idrettslag	1,2
Utleira idrettslag	3,9
Heimdal Idrettsforening	25,1
Kattem IL Fotball	0
Kattem IL Fotball	3,8
SK Trondheims-Ørn	1,9
SK Trondheims-Ørn	29
SK Trondheims-Ørn	10
Sør-trøndelag Ishockeykrets	2,6

Trondheim Spektrum AS	5,9
Byåsen idrettslag	0,9
Sjetne idrettslag	0,8
Sportsklubben Nationalkameratene	2,2
Tiller Idrettslag	0,2
Vassfjellet Vinterpark	11
Vassfjellet Vinterpark	16,5
Trondheim Rideklubb	0,5
Sum	249,8

Ved utgangen av 2020 har Trondheim kommune et garantiansvar for investeringer i idrettsanlegg på 249,8 millioner kroner. Dette er en økning på 29 millioner kroner sammenlignet med utgangen av 2019. En vesentlig del av økningen skyldes kommunesammenslåingen mellom Klæbu og Trondheim. Garantier til Vassfjellet Vinterpark var vedtatt av tidligere Klæbu kommune.

Selv om flere av lagene har hatt anstrengt økonomi i perioder, er det ingen indikasjoner på at noen er i en så vanskelig økonomisk situasjon at de ikke er i stand til å innfri sine forpliktelser overfor sine kreditorer. Sist kommunen måtte innfri en garanti for et idrettslag som ikke klarte sine økonomiske forpliktelser, var på midten av 1990-tallet.

Boliger og institusjoner er det området hvor kommunen har påtatt seg det største garantiansvaret.

Garantiansvar boliger og institusjoner. Tall i millioner kroner.

Ilen Menighet stiftelse	21,3
Svartlamoen boligstiftelse	0,1
Zion sykehjem Stiftelse	17,1
Bakklandet Menighets Omsorgssenter	16,1
Borettslaget Bergheim senior og omsorgsboliger	18,9
Borettslaget Harmonien	7,4
Borettslaget J.O. Stavsvei 1, omsorgsboliger	6,7
Borettslaget Ladesletta Hage	11,5
Borettslaget Ringvålvegen 18-20	4,6
Borettslaget Sannan park omsorgsboliger	7,3
Kystadtunet borettslag	7,5
Laugsand borettslag	11,8
Munkvoll borettslag	32,4
Stiftelsen Laugsands aldershjem	12,4

Stiftelsen Trondhjems Hospital	42,2
Tempesletta borettslag	15,6
Zion sykehjem	12,9
Østre Rosten Borettslag	10,5
Sum	256,3

Garantiansvaret er redusert med 26 millioner kroner i 2020 sammenlignet med utgangen av 2019.

Garantiansvaret omfatter lån som er tatt opp av boligstiftelsen for trygdeboliger, private institusjoner og borettslag, til rehabilitering av sykehjem og bygging av omsorgsboliger og trygdeboliger.

Kapittel 2 Arbeidsgiverområdet og felles systemer

Arbeidsgiverområdet omfatter organisasjonsutvikling, digitalisering, arbeidsgiverpolitikk og likestilling.

Personal

Trondheim kommune har 207 enheter per 31.12.2020 (mot 201 per 1.01.2020). Denne økningen skyldes i stor grad at Klæbu og Trondheim har blitt en kommune.

Trondheim kommunerevisjon, kommunedirektøren strategisk ledelse og kommunedirektørens fagstab er ikke regnet som enheter.

Per 31.12.2020 var det 14 998 ansatte i Trondheim kommune; 11 231 kvinner og 3 767 menn.

Antall ansatte og årsverk etter tjenesteområde

Virksomhetsområder	Antall kvinner	Årsverk kvinner	Antall menn	Årsverk menn	Antall totalt	Årsverk totalt
Byutvikling	645	614	665	653	1 310	1 268
Finansforvaltning	71	69	45	45	116	114
Helse og velferd	4 968	3 747	1 323	988	6 291	4 735
Kommunedirektøren og CityxChange			2	2	2	2
Kultur og næring	120	99	80	64	200	163
Oppvekst og utdanning	5 203	4 711	1 467	1 317	6 670	6 027
Ordfører og bystyre	18	17	15	13	33	30
Organisasjon	238	229	172	168	410	397
Rådmann/direktører	2	2	5	5	7	7
Totalt	11 231	9 489	3 767	3 254	14 998	12 743

Internkontroll

Alle enheter i Trondheim kommune har et system for internkontroll. Kvaliteket og styringskraftportalen er to verktøy som kommunen bruker i det daglige arbeidet med internkontroll. I tillegg vil økonomisystemet og HR-systemet hjelpe enhetene til å holde orden i eget hus. Verktøyene og systemene bidrar til at internkontroll er en naturlig del av vår virksomhetsstyring og utøvelse av ledelse. Internkontrollen skal bidra til å øke sannsynligheten for å nå fastsatte mål, at vi etterlever fastsatte lover og regler og at vi leverer tjenester med god kvalitet til kommunens innbyggere.

Den 1.1.2021 trådte ny bestemmelse om internkontroll i kommuneloven § 25-1 i kraft. Trondheim kommune har siden høsten 2020 hatt fokus på internkontroll sett opp imot denne nye bestemmelsen og dette arbeidet vil fortsette i 2021.

Kvaliteket

Kvaliteket er Trondheim kommunes kvalitetssystem. Her har vi dokumentstyring, avvik- og forbedringsmeldinger og forebyggende risikovurderinger. Kvaliteket samler nødvendige styringsdokumenter, prosedyrer, rutiner og retningslinjer. Enhetene i kommunen skal minst en gang i året gjennomgå systemet for å sikre forbedringer og nødvendige endringer. Avviks- og forbedringsmeldinger hjelper oss til å ha en kontinuerlig forbedringsprosess i hele kommunen. Dokumentasjon av hendelser er også viktig for å sikre at brudd på lover, forskrifter, prosedyrer og rutiner ikke gjentar seg. Trondheim kommune har mange pågående og nye prosesser. Risikovurderinger skal brukes for å forutse og ha kontroll på uheldige hendelser som kan dukke opp. Dette er viktig forebyggende arbeid.

Styringskraftportalen

Styringskraftportalen er et verktøy som skal gjøre det enklere å drive systematisk og samordnet internkontroll. Formålet med verktøyet er å styrke bevisstheten om internkontroll ved alle kommunens enheter. Verktøyet bidrar til at kommunedirektøren lettere kan følge opp arbeidet med internkontroll gjennom faste punkter i årshjulet. Dette innebærer blant annet en evaluering av internkontrollarbeidet for inneværende år, og risikovurderinger for å identifisere områder for arbeidet med internkontroll for neste år.

Varsling

Trondheim kommune har et system for varsling av kritikkverdige forhold. Ansatte og innleide i kommunen kan varsle på flere ulike måter; varsle til leder, varsle til tillitsvalgt eller verneombud eller til varslingssekretariatet. Det foreligger en rutine for intern varsling som skal veilede varsler.

Varslingssekretariatet

Bystyret vedtok i 2007 å opprette et varslingssekretariat (bystyresak 2/07). Målet var å legge til rette for at ansatte kan varsle om kritikkverdige forhold. Sekretariatet mottar ikke alle varslingssaker i Trondheim kommune. Det er opp til den som varsler om ordinær tjenestevei skal benyttes, om tillitsvalgt eller verneombud kontaktes eller om saken meldes til varslingssekretariatet. Varslingssekretariatet behandler ikke saken, men hjelper varsler med å få lagt frem saken for ansvarlig leder.

Ansatte kan varsle til varslingssekretariatet gjennom en webløsning i kommunens intranett, hvor det også kan varsles anonymt. Ansatte kan også kontakte varslingssekretariatet på telefon tirsdag og torsdag mellom kl 10-12, hvor det også kan avtales et møte.

Varslingssekretariatet skal i henhold til bystyrets vedtak i januar 2007 utarbeide årsrapport. Årsrapporten skal redegjøre for antall saker og type saker, hvilken måte det er varslet på og antall anonyme varsel.

I 2020 har varslingssekretariatet mottatt seks saker, alle gjennom webløsningen. Tre saker er angitt som brudd på etiske retningslinjer, en sak som fare for liv og helse, en sak om psykososialt arbeidsmiljø og en sak som "annet". Det er varsleren som selv kategoriserer varslingen i webløsningen. Tre av varslerne var ikke anonyme, mens tre av varslerne var anonym. Fem av sakene var ferdig behandlet ved utgangen av 2020, hvorav alle ble henlagt.

Etisk standard

Gjennom kjennskap til etiske retningslinjer og kultur for refleksjoner ivaretas fokus på etikk og etiske standarder i Trondheim kommune. Alle ansatte må skrive under på at de har lest de etiske retningslinjene. Det er utarbeidet [rutiner](#) for å følge opp etikkarbeidet med risikovurderinger, tiltak og kontrollrutiner.

I 2019 hadde Trondheim kommune et antikorrupsjonseminar med bistand fra Transparency international. Dette arbeidet er fulgt opp i 2020.

Trondheim kommune har i 2020 satt fokus på etisk refleksjon blant ansatte omkring rasisme, I samarbeid med hovedtillitsvalgte og hovedverneombud er det utarbeidet caser om rasisme som kan brukes til etisk refleksjon på den enkelte enhet. . Dette arbeidet blir fulgt opp i 2021.

Organisasjonsutvikling

Behov for omstilling under koronapandemien

Det ble etablert et samarbeid mellom organisasjonsdirektøren, personaltjenesten og arbeidsmiljøenheten for å ivareta ansatte og organisasjonen, "arbeidsgiveriet". Det har vært jobbet med blant annet ivaretagelse av endring av regler for ansatte, felles rutiner for varsling av førstegangs smitte på enhet, system for omdisponering av ansatte til enheter med utbrudd, rekruttering og omdisponering av ansatte til test og prøvetakning, intern informasjon, risikovurdering og system for ivaretagelse av ansatte.

Samordningsgruppen ble etablert av kommuneledelsen i april 2020, og supplerer gjeldende organisering for beredskap i kommunen. Gruppen består av en koordinator fra hver av sektorområdene, og mandatet er å: 1) koordinere arbeidet og ivareta sammenheng i arbeidet på tvers av tjenesteområdene, 2) gi kommunedirektørens ledergruppe og kriseledelse beslutningsstøtte, og 3) bringe tema inn i gruppen for diskusjon og

kommunikasjon tilbake til sektorene. Samordningsgruppen jobber på tvers for å redusere sårbarheter i kommunen, sikre god tjenesteleveranse og ivareta ansatte. Siden oppstart har gruppen regelmessig rapportert status fra hver sektor og for egne arbeidsområder til kriseledelsen, og mottatt oppgaver derfra.

Under pandemien har det vært en formidabel utvikling i bruk av digitale løsninger, både til vanlig møtevirksomhet, undervisning og konferanser. 17. juni ble det arrangert en digital kraftsamling for kommunens ledere, hovedtillitsvalgte og strategiske rådgivere, totalt omtrent 850 personer. Hovedtema for samlingen var å se på hva vi som organisasjon hadde gjort i 2019, hva som skjedde etter utbruddet av korona og til slutt hva vi skal gjøre i tiden vi har foran oss.

Annen organisasjonsutvikling

Etablering av nytt virksomhetsområde næring, samferdsel, klima og miljø

Med utgangspunkt rapport *Organisering av virksomhetsområdet næring, samferdsel, klima og miljø (09.12.20)*, høringsinnspill til rapporten og drøfting med hovedtillitsvalgte la kommunaldirektøren fram sin beslutning 18. desember 2020. Følgende enheter ble overført til nytt virksomhetsområde næring, samferdsel, klima og miljø fra 01.02.2021: Miljøenheten, Trondheim parkering, Innkjøpsenheten og ny enhet Mobilitet- og samferdselsenhet. I tillegg ble stabsansatte med oppgaver innenfor næring, samfunn og smarte bærekraftige byer overført til nytt virksomhetsområde. Følgende prosjekter/program/utviklingsarbeid ble også overført: Innovasjonsdistrikt Elgeseter (Campusutvikling), Study Trondheim og Positiv City Exchange. Kristian Dahlberg Hauge tiltrådte som direktør for virksomhetsområdet 01.02.2021.

Prosjekt eksperimentering som tjeneste utviklet en prosess for støtte til bærekraftige, medarbeiderdrevne innovasjoner i kommunen sammen med Steinkjer kommune i 2019. I 2020 testet prosjektet ut prosessen i liten skala med besøk hos initiativrike medarbeidere ved flere enheter. Idéene som følges opp kommer fra flere kilder, for eksempel forbedringsforslag i kvaliteteet, mottakere av innovasjonsstipend eller større samarbeidsprosjekter med Sintef/NTNU.

Nasjonal og regional digitalisering

Trondheim kommune har fulgt opp KS sin samstyringsmodell i 2020 gjennom å bekle roller i henholdsvis KommIT-rådet og Digitaliseringsutvalget. I tillegg deltar Trondheim i fagrådene personvern og informasjonssikkerhet, fagråd arkitektur og fagråd dokumentasjon og arkiv. I forlengelsen av dette er det etablert et regionalt samarbeid om digitalisering i regionen ved navn DigiTrøndelag der alle kommuner i Trøndelag deltar.

I løpet av 2020 har kommunen revidert dagens arbeidsgiverpolitikk og ny temaplan for teknologi og modernisering som erstatter tidligere digitaliseringsstrategi av 2014. Planene vil

innebære igangsetting av flere satsinger i løpet av 2021 og årene fremover for å møte morgendagens utfordringer knyttet til ressursituasjon og forventninger til moderne tjenester fra innbyggerne.

Trondheim har videre tatt ledelsen det nasjonale prosjektet DigiBarnevern sammen med alle storkommunene i Norge. Prosjektet har inngått avtale med leverandør på ny løsning i 2020 som vil bli utviklet i 2021 og planlegges implementert i organisasjonen i 2022.

Helseplattformen og lokalt innføringsprosjekt

Helseplattformen blir en ny journal- og samhandlingsløsning på tvers av ulike tjenesteområder og helseaktører i Midt-Norge. Løsningen vil påvirke organisering og kreve nye måter å jobbe på innenfor både barne- og familietjenesten og helse- og velferdsområdet. Forsinkelser i programmet har medført forskyvning av en del prosjektaktiviteter og behov for replanlegging av framdriften. Ny dato for oppstart for Trondheim kommune og St.Olavs hospital er 30.04. 2022. For mer detaljer om prosjektet og årsmelding for 2020, se [Lokalt innføringsprosjekt Helseplattformen](#)

Smart kommune

Organisasjonsdirektøren har, sammen med dekan ved NTNUs fakultet for Arkitektur og design, ansvar for det tverrgående området "Smart kommune", som er ett av fem tematiske områder i TRD3.0. Området fikk i 2020 et særlig ansvar for gjennomføring av målsettinger om utvikling av nasjonal modell og forskrift. [Les mer om TRD3.0 her.](#)

Informasjonssikkerhet

It-tjenesten har sammen med tjenesteleverandørene TietoEvry, Sopra Steria og Atea også i 2020 håndtert flere tusen angrep mot kommunens informasjonssystemer. Angrepene har til en viss grad påvirket kommunens tjenesteleveranser.

Angrepene viser en økende utvikling i antall og alvorlighet, og er rettet både mot våre tekniske infrastrukturer, plattformer, systemer, tjenester og våre ansatte. Metodene som er benyttet er bredspektret. Kommunen har vært utsatt for forsøk med ulike former for skadevare (datavirus, ormer, trojanere, adware), tjenestenektangrep (DDoS), innbruddsforsøk (hacking, phishing, datatyveri, spyware, backdoors, rootkit, keyloggers), utpressingsforsøk (ransomware), og direktørsvindel (CEO-fraud).

Omtrent 35 angrep har vært behandlet som MI (Major Incident). Av de største sikkerhetshendelsene er bortfall av sentralt nettverk i Sopra Steria i november, til sammen 16 DDoS-angrep gjennom året, gjentatte driftsforstyrrelser på fagsystemer og telefoni, og bortfall av kritiske tjenester knyttet til planlagt endring.

Personvern

Arbeidet med etterlevelse av personopplysningslovens krav ble videreført inn i 2020. Arbeidet har i hovedsak bestått i å etablere oversikter over alle behandlinger av personopplysninger, lovlighetskontroll av disse, utarbeide nødvendig dokumentasjon, og kompetansebygging omkring personvern. Kommunen har utnevnt eget personvernombud.

Det ble gjennom 2020 ikke meldt om alvorlige avvik i behandling av personopplysninger. Et "alvorlig avvik" er i denne sammenheng en hendelse hvor sensitive personopplysninger/personopplysninger av særlige kategorier er blitt utlevert til uvedkommende. Det ble imidlertid meldt til Datatilsynet et brudd på personvernet ved at opplysninger om et barn ved feil ble sendt til hele foreldregruppa til klassen.

Samfunnssikkerhet og beredskap

Kommunedirektørens ledergruppe har i 2020 fokusert sin beredskap og kapasitet til krisehåndtering til koronapandemien. Den planlagte beredskapsøvelsen i regi av fylkesmannen i mars 2020 ble utsatt. I april 2020 etablerte kommunedirektøren nye kontinuitetsplaner for de ulike nivåene i forbindelse med pandemien.

Av smittevern hensyn har det meste av håndteringen, møter i kriseledelsen, møter med statsforvalter, helseforetak, NTNU, kommunalt beredskapsråd m.fl., vært digitaliserte møter. Gjennom 2020 er det loggført referat fra 46 møter i kriseledelsen.

Kommunedirektøren har i 2020 med bistand fra NTNU Samfunnsforskning gjennomført en underveisevaluering av kriseledelsens pågående håndtering av koronapandemien. Funn fra denne evalueringen vil bli fulgt opp i 2021 og inngå i en senere sluttevaluering. Kommunen har også bidratt med evaluering i regi av storbynettverket og gitt innspill til den regjeringsoppnevnte koronakommisjonen.

Utover koronapandemien har det i 2020 ikke oppstått andre uønskede hendelser som har medført at kommunens kriseledelse har vært aktivert.

Ufrivillig deltid

Våren og høsten 2020 ble det gjennomført en kartlegging av alle deltidsansatte ved helse og velferd og oppvekst og utdanning. Kartleggingen omhandlet blant annet ønske om utvidet stilling. Resultatet av kartleggingen ble lagt fram i sak 0339/20 i formannskapet den 01.12.20, i eldrerådet 04.01.21 og i administrasjonsutvalget 24.11.20. Det ble også redegjort for kartleggingen i bystyresaken "God beredskap med robust arbeidskraft i kommunal egenregi" i bystyret i november 2020.

Tilsvarende kartleggingen kan gjentas høsten 2021 og utvides til flere tjenesteområder.

Resultatet av kartleggingen for hver enkelt enhet er oversendt enhetsleder for videre oppfølging på enhet. Innen helse og velferd ble kartleggingen utsendt til 2548 deltidsansatte, hvorav 590 deltidsansatte svarte at de ønsker å øke sin stilling. Innen oppvekst og utdanning ble kartleggingen sendt til 1294 deltidsansatte, hvorav 192 svarte at de ønsker å øke sin stilling. Det er størst andel deltidsansatte innenfor turnusbaserte tjenester, der arbeidstiden fordeler seg gjennom hele døgnet.

Likestilling

Kommunens likestillingsarbeid omfatter kjønn, innvandrere, redusert funksjonsevne og alder.

I tilsettingsrutinene til Trondheim kommune ligger det inne et avsnitt som heter "Interne retningslinjer for å ivareta mangfoldig arbeidsliv". Trondheim kommune skal være en mangfoldig arbeidsplass, og retningslinjene skal ligge til grunn ved utvelgelse av kandidater til intervju og ved tilsetting. Retningslinjene omhandler alder, kjønn, etnisitet og funksjonsevne.

Et overordnet mål for likestillingspolitikken i kommunen er at arbeidsstokken skal gjenspeile befolknings sammensetningen. Likestillingsloven, diskrimineringsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven pålegger kommunene å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering, både som offentlig myndighet og som arbeidsgiver. Disse pliktene gjelder kjønn, etnisitet, religion og nedsatt funksjonsevne. I årsrapporten skal det redegjøres for hvordan kommunen har oppfylt aktivitetsplikten.

Kjønn

Ved utgangen av 2020 utgjorde kvinnene 75 prosent av ansatte i kommunen. Av alle lederne (fra kommunedirektøren til avdelingsledere) er 26 prosent menn. Det er dermed omtrent lik fordeling blant ledere som blant de ansatte forøvrig.

Kjønnsfordeling ansatte i barnehage og omsorg i 2020

	Kvinner		Menn	
	Antall	Andel	Antall	Andel
Barnehage	1 779	89%	231	11%
Omsorg	4 327	80%	1 075	20%

Menn i barnehage

Det langsiktige målet er at andelen menn i barnehager skal øke til 12 prosent noe som er oppnådd. Ved utgangen av 2020 var de i kommunale barnehager 11 prosent menn, det er det samme som 2019.

Ved Dronning Mauds minne startet det i 2020 377 studenter hvorav 22 prosent var menn.

Menn i omsorgstjenesten

Når vi skal rapportere om menn i omsorgssektoren, har vi for 2020 valgt å bruke data fra Helse, bo og aktivitetssenter (BOA) og helse og velferdssenter (HVS). Menn utgjør her 20 prosent som er det samme som i 2019. Trondheim kommune er fortsatt den eneste kommunen hvor "Menn i helse" er gått over fra prosjekt til ordinær drift, og nå på sjette året.

I 2020 har det vært samarbeid med nabokommunene Ørland, Stjørdal, Malvik, Melhus, Rissa, Skaun, Røros og Orkland. Trondheim har til enhver tid garanti for, og opsjon på 20 læreplasser til Menn i helse. Siden oppstarten i 2010 har 125 kandidater tatt fagbrev. Av alle 125 med fagbrev har 92 prosent av disse en jobb å leve av innefor helse. 58 prosent av kandidatene har fått beste karakter på fagprøven. I tillegg har åtte kandidater gått videre til å ta en bachelorgrad innen sykepleie eller vernepleie . På lik linje med 2019-kullet består 2020-kullet av to klasser ved Trondheim voksenopplæringscenter. Kvinner får også delta i undervisningen henholdsvis sju (2018-kullet), åtte (2019-kullet) og seks kvinner (2020-kullet) med ytelser fra NAV som tilbys samme metodikk fra utvelgelse og oppfølging frem mot fagbrev.

Søkere til lærlingplasser/lærekontrakter

Søkere og inntak av lærlinger i Trondheim kommune i 2020 fordelt på kjønn

Fag	Søkere til lærlingplass 2020			Inntak lærlinger i løpet av 2020			Lærekan didater
	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	
Helsearbeiderfaget*	236	167	69	130	81	49	4
Barne- og ungdomsarbeiderfaget **	173	134	39	100	79	21	4
Kontor- og administrasjonsfaget	31	23	8	7	3	4	-
IKT-servicefaget***	28	2	26	2	-	2	-
Aktivitørfaget	11	10	1	6	6	-	1
Byggdrifterfaget	11	1	10	1	-	1	-
Institusjonskikk	17	10	7	2	2	-	-
Anleggsgartnerfaget	7	2	5	2	1	1	-
Kjemiprosessfaget****	17	2	15	-	-	-	-
Mediegrafikerfaget	8	6	2	1	1	-	-
Renholdsoperatør *****	4	1	3	-	-	-	-
Vei- og anleggsfaget*****	3	0	3	-	-	-	-

Idrettsanleggsfaget*****	0	0	0	-	-	-	-
Totalt	546	358	188	251	173	78	9

* Av disse er:

- 29 Menn i Helse (MiH) 7 Kvinner i Helse (KiH)
- 14 Fagbrev på jobb (FPJ)
- 2 overført fra Klæbu kommune
- I tillegg til 130 lærlinger er 18 søkere tatt inn i det fireårige opplæringsløpet, Helsearbeiderfag for innvandrere (HEFFI). Disse tegner lærekontrakt først til høsten 2021, men har oppfølging fra opplæringskontoret fra august 2020.

** Av disse er

- 5 overført fra Klæbu kommune
- 1 fagbrev på jobb (FPJ)

*** Av disse er

- 1 søker fagbrev på jobb (FPJ)

**** 2 søkere fikk tilbud, men takket nei til stilling

***** Ingen kvalifiserte søkere

Aktive lærekontrakter per januar 2021

Fag	Aktive lærekontrakter pr. januar 2021. Tall fra Vigobedrift (både 1. og 2.års lærlinger)	
	Totalt antall lærlinger	Måltall løpende kontrakter
Barne- og ungdomsarbeiderfaget	150	370
Helsearbeiderfaget	197	
Kontor- og administrasjonsfaget	10	18
IKT-servicefaget	3	10
Aktivitørfaget	10	8
Kjemiprosessfaget	0	4
Byggdrifterfaget	3	6
Veg- og anleggsfaget	0	1
Institusjonskock	3	4
Anleggsgartnerfaget	4	4
Renholdsoperatørfaget	0	1
Mediegrafikerfaget	1	2
Totalt	381	428

Oversikten viser at det er 347 løpende lærekontrakter i helse- og oppvekstfagene. Antallet er lavere enn måltallet selv om inntaket i 2020 var høyere enn årlig inntaksmål på 185 lærlinger. Lærlinger avslutter læreforholdet av ulike årsaker. Årsakene til frafallet varierer fra personlige årsaker til heving av lærekontrakt på bakgrunn av brudd på arbeidslivets regler. I tillegg har kommunen flere lærlinger med kortere læretid enn 24 måneder og dette vil å få betydning for antall løpende lærekontrakter.

I noen fag er det ikke søkere eller nok søkere til å tilsette iht måltall. Andre ganger kan det være mangel på læreplasser i kommunen. Det lyses imidlertid ut ledige læreplasser hvert år i ovennevnte fag.

Lønnsutvikling mellom kvinner og menn

De største faggruppene får lønner lønnet etter garantirammer og fagstiger der lønn fastsettes på grunnlag av ansiennitet, utdanning, kompetanse og mer ansvar. Dette sikrer lik lønn for likt arbeid i kommunen. I og med at noe av lønnsveksten skyldes prosentvise tillegg, vil veksten i kroner være forholdsvis størst for de gruppene som har høyest lønn i utgangspunktet.

Gjennomsnittslønnen for menn er høyere enn for kvinner. Dette skyldes primært at flere kvinner enn menn arbeider deltid.. Det er også flere menn enn kvinner som er ansatt i stillinger med høye kompetansekrav og ansvar. Dette er også en medvirkende årsak til lønnsforskjellen.

Gjennomsnittlig lønn og stillingsprosent for fast ansatte 2020

Totalt	Totalt	Kvinner	Menn
Gjennomsnitt årsverk per ansatt i prosent	85	84,5	85,5
Gjennomsnitt lønn per årsverk, kroner	483 135	480 501	490 924

Kvinner har 0,5 prosent høyere gjennomsnittlig stillingsprosent sammenlignet med 2019. Kvinner har økt gjennomsnittlig lønn mer enn menn i 2020. Tabellene under viser gjennomsnittlig lønn fordelt mellom kvinner og menn mellom ulike stillingskategorier.

Gjennomsnittlig lønn i 2020 fordelt på kjønn og stillingstittel, kapittel 3

Tiltitel kapittel 3	Antall kvinner	Kvinner snitt årslønn	Antall menn	Menn snitt årslønn	Totalt antall	Årslønn snitt
Enhetsledere andre	53	853 856	24	907 080	77	870 915
Hovedtillitsvalgt	18	512 250	6	526 483	24	515 808
Ledere ÅV MOD	65	759 902	7	812 039	72	764 971
Rådmann/direktører	7	1 037 514	8	1 184 691	15	1 116 008

Rektor	33	835 049	26	830 542	59	833 063
Total	176	787 999	71	869 330	247	811 611

Gjennomsnittlig lønn i 2020 fordelt på kjønn og stillingstittel, kapittel 4

Tiltitel kapittel 4	Antall kvinner	Kvinner snitt årslønn	Antall menn	Menn snitt årslønn	Totalt antall	Årslønn snitt
Adjunkt	1 172	539 577	453	534 873	1 625	538 280
Aktivitører	59	425 299			59	425 299
Ambulansearb.	3	404 867	11	418 754	14	414 368
Assistenter flere områder	1 153	351 164	471	345 485	1 624	349 493
Avlaster	105	543 111	36	543 723	141	543 267
Barne/ung.arb.	697	408 847	139	401 874	836	407 570
Barnepleiere	36	431 926	2	431 400	38	431 888
Barnevernspedagoger	199	507 980	26	485 923	225	505 223
Bibliotekarere	22	539 131	2	490 300	24	535 225
Dagl leder SFO	1	569 610			1	569 610
Driftsoperatører	30	422 782	93	444 329	123	438 528
Ergoterapeuter	174	491 446	37	468 481	211	487 121
Fagarbeidere	36	470 489	256	443 739	292	447 037
Fagleder o.lo.	56	646 860	21	680 235	77	655 845
Fagleder skole	7	636 061	6	656 369	13	646 215
Førskolelærere	339	466 678	68	457 701	407	465 172
Fysioterapeuter	114	505 311	27	494 567	141	503 283
Helsefagarbeidere	607	389 809	214	392 674	821	390 583
Helsesøster	154	535 765	1	520 000	155	535 579
Hjelppleiere	623	430 714	83	430 876	706	430 734
Kokker	24	420 496	19	419 211	43	419 928
Konsulenter	459	514 236	148	535 789	607	519 392
Lærer	59	458 360	33	442 783	92	452 696
Lærlinger	258	350 267	126	349 808	384	350 117
Lektor	373	578 646	138	576 315	511	578 015
Miljøarbeidere	177	403 382	94	406 222	271	404 370
Miljøterapeuter	336	492 265	160	492 172	496	492 236
Mus/Kult. Lærer	100	569 445	81	546 475	181	559 263
Omsorgsarbeidere	193	428 820	36	427 600	229	428 613
Pedagoger	496	513 779	38	487 232	534	511 914

Renholdere	289	408 095	44	372 259	333	403 374
Sekretærer	168	437 841	15	444 900	183	438 438
Sjåførere	1	406 500	7	410 057	8	409 613
Sosionomer	228	496 544	35	531 394	263	500 979
Studenter	212	356 745	47	358 523	259	357 062
Sykepleiere	796	484 987	118	495 503	914	486 344
Tolker	8	484 913	8	489 925	16	487 419
Vernepleiere	440	483 273	119	485 614	559	483 791
Total	10 125	458 277	3 188	452 099	13 313	456 779

Gjennomsnittlig lønn i 2020 fordelt på kjønn og stillingstittel, kapittel 5

Tiltitel kapittel 5	Antall kvinner	Kvinner snitt årslønn	Antall menn	Menn snitt årslønn	Totalt antall	Årslønn snitt
Advokat	3	816 160	3	851 937	6	834 049
Arkitekt	48	717 917	12	718 103	60	717 954
Fagleder o.lo.	56	646 860	21	680 235	77	655 845
Ingeniør	37	620 456	67	659 795	104	645 932
Jordmor	20	620 392			20	620 392
Jurist	24	687 079	12	654 764	36	676 307
Leger	81	756 969	36	737 422	117	751 120
Naturforvalter	8	656 871	5	719 643	13	681 014
Ped/psyk rådg.	39	617 442	4	613 332	43	617 076
Psykologer	27	725 120	4	730 937	31	725 871
Rådgivere	132	711 727	114	725 316	246	717 974
Samfunnsøkonomer	6	668 675	3	621 066	9	652 805
Samfunnsvitere	59	630 916	25	653 075	84	637 538
Sivilingeniører	52	709 575	70	748 638	122	731 627
Siviløkonomer	16	642 422	12	676 431	28	656 997
Total	608	687 175	388	707 218	996	694 885

Etnisitet

Medarbeidere med innvandrerbakgrunn

Kommunedirektøren gjennomførte per 1. januar 2021 en optelling over antall medarbeidere fra Øst-Europa, Afrika, Asia, Mellom- og Sør-Amerika og Oseania (bortsett fra Australia og New Zealand).

Antall ansatte med innvandrerbakgrunn

	Per 01.01.2021			Per 01.01.2020		
	Vikar	Fast	Totalt	Vikar	Fast	Totalt
Ledere*	0	8	8	0	9	9
Administrasjon**	0	63	63	6	60	66
Utøvende*** under 50 prosent	244	283	527	152	247	399
Utøvende 50-99 prosent	40	310	350	63	296	359
Utøvende 100 prosent	56	711	767	80	575	655
Sum	340	1 375	1 715	301	1 187	1 488

Dataene er innhentet ved en spørreundersøkelse ut til alle enhetene. Svarprosenten var 100 prosent

* Ledere: fagleder, avdelingsleder, områdeleder etc.

** Administrasjon: rådgiver, konsulent, saksbehandler, sekretær etc.

*** Utøvende: lærer, assistent, sykepleier, arbeider etc.

Antall medarbeidere med innvandrerbakgrunn er økt med 227 fra 2019 til 2020. Dette gjelder både fast ansatte og vikarer. Ansatte med innvandrerbakgrunn utgjorde i 2020 rundt 11 prosent av kommunens ansatte. Bemanningen i Trondheim kommune skal speile befolkningssammensetningen. Innbyggere med landbakgrunn som nevnt over utgjør om lag 13 prosent av Trondheim kommunes befolkning.

Aktiviteter for å øke andelen ansatte med innvandrerbakgrunn

I løpet av 2020 ble følgende aktiviteter gjennomført for å øke andelen ansatte med innvandrerbakgrunn:

- Ung i jobb - sommerjobb for unge mellom 16-18 år lyste ut sommerjobber på helse- og velferdssenter og helsehus. Det kom inn 249 søkere til sommerjobben. Denne ordningen ble annerledes organisert i 2020 ettersom enhetene var forsiktig med å ta inn ungdom i sine lokaler på grunn av pandemien. Kriterie for inntak av søkere med ikke-vestlige bakgrunn er minimum åtte prosent. I 2020 ble ni ungdommer med ikke-vestlig bakgrunn ansatt.
- Informasjon om mulighet for språk- og arbeidspraksis i kommunen er tilgjengelig på kommunens internettsider. I 2020 var antall registrerte praksisplasser i kommunen 195 plasser. Dette er alle registrerte språk- og arbeidspraksis i kommunen og er tiltenkt alle grupper som har behov for denne type tiltak. Det jobbes med å utarbeide tiltak for å øke antall praksisplasser fremover.

- Helsearbeiderfag for innvandrere har til enhver tid to klasser som gjennomfører et fireårig utdanningsløp som helsefagarbeider.

Nedsatt funksjonsevne

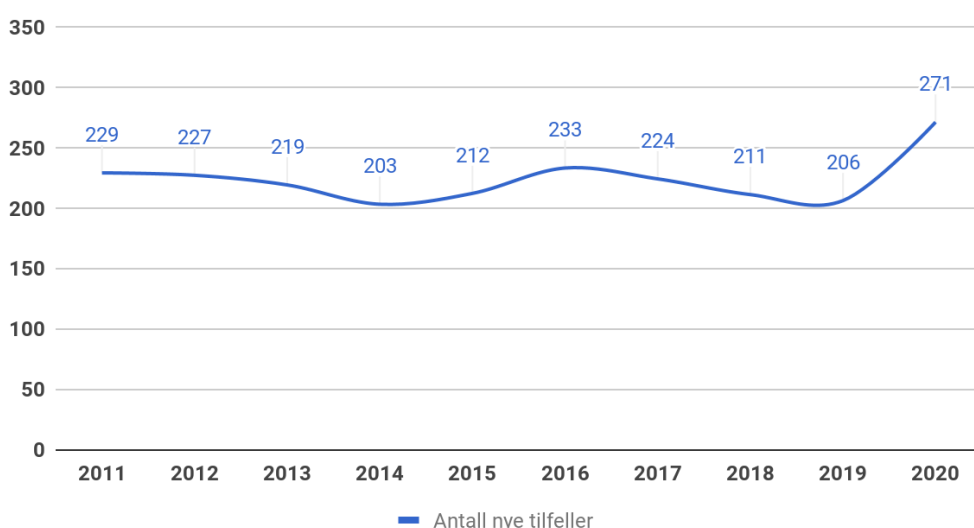
Trondheim kommune har inngått avtale om et inkluderende arbeidsliv (IA-avtale), og har vært IA-bedrift siden 2002. IA-avtalens mål er at langt flere arbeidstakere med redusert funksjonsevne skal være i arbeid. For Trondheim kommune innebærer dette at vi jobber for at ingen ansatte skal støtes ut når sykdom eller funksjonsnedsettelse oppstår, og vi skal vi også rekruttere personer med redusert funksjonsevne.

Seniortiltak

Den store seniorsamlingen som gjennomføres årlig med 250 deltakere, utgikk i 2020 på grunn av smittevern hensyn. Seniorarbeidet er leders ansvar og skal følges opp på den enkelte enheten i samarbeid mellom leder og seniormedarbeider, på bakgrunn av partssamarbeid ved enheten. Dette ble ekstra viktig i 2020 da ingen store fellesarrangementer ble gjennomført. På bestilling har representanter fra personaltjenesten vært på enheter og snakket om seniorpolitikk, og det gis løpende råd og veiledning innenfor temaet.

Nye uførepensjonister

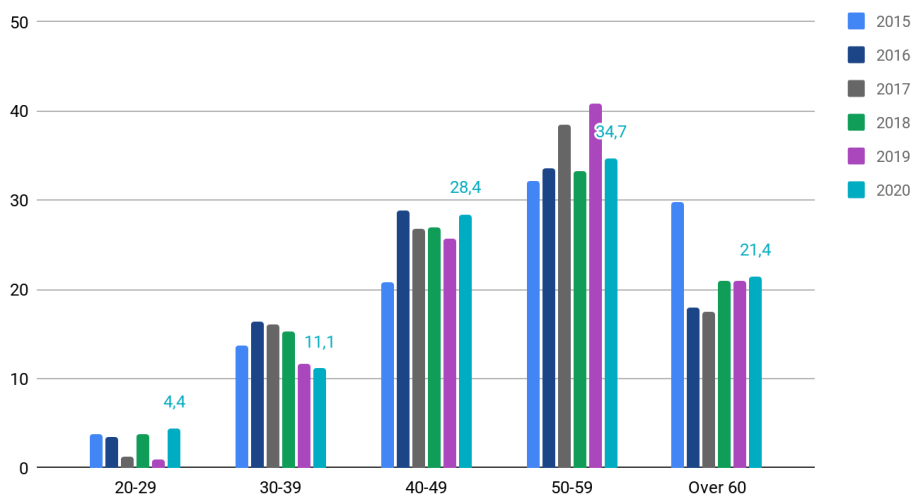
Nye tilfeller av uførhet i Trondheim kommune

Figur : Nye tilfeller av uførhet innenfor TKP, SPK og KLP, samlet, for perioden 2011-2020.

I 2020 var det 271 medarbeidere i Trondheim kommune som ble helt eller delvis ufør, 65 flere enn året før.

Nye tilfeller av uførhet fordelt på alder

Avtalefestet pensjon (AFP)

Det var i 2020 totalt 149 personer som startet AFP, enten helt eller delvis. Av disse var det 34 menn og 115 kvinner. 74 av disse var under 64 år. Av de 149 nye tilfeller av AFP er 123 knyttet til Trondheim kommunale pensjonskasse, mens Statens pensjonskasse og Kommunal Landspensjonskasse er oppført med henholdsvis 26 og 0. Andelen som startet med AFP i 2020 var omtrent 17 prosent av totalt antall ansatte som har anledning til å ta ut AFP mot 12 prosent i 2019.. Det er ved utgangen av 2020 er det 299 personer som mottar AFP, derav 77 prosent kvinner.

Kapittel 3 Felles innsatsområder

Områdeløft Saupstad/Kolstad

Områdeløft Saupstad-Kolstad ble formelt avsluttet ved utgangen av 2020. Programmet er gjennomført i perioden 2013-2020, og har vært en pilot for områderettet innsats i Trondheim. Målsettingene for programmet har vært å styrke livskvalitet og helse, barn og unges kompetanse, gode møteplasser og muligheter til deltakelse, samt bidra til en bærekraftig bydel med variert boligsammensetning og høy kvalitet på infrastruktur og offentlige rom. Formannskapet har vedtatt at Trondheim kommune skal fortsette med områderettet innsats som arbeidsmetode i nye bydeler.

Viktige resultater og tiltak i 2020

- Dalen aktivitetspark er ferdigstilt og åpnet.
- Nye Kolstad barnehage er ferdigstilt og åpnet.
- Saupstad lokale sentrum har fått en ny gangpassasje som forener torget, utebibliotek, Blisterhaugen park og de nye skoleanleggene.
- Saupstad senterbygg er rehabilitert og en rekke miljøtiltak som nye trær, planter og benker er tilført området.
- Midteggan borettslag og Mevlana kultursenter og moské har inngått avtaler og startet bygging av nye uformelle møteplasser i sine uterom.
- Saupstad ungdomsråd mottok 22. juli-minnestipend for sitt arbeid med å fremme demokratiforståelse blant ungdom.
- Saupstad ungdomsråd produserte podcastene SKUR i samarbeid med Adressa.
- En felles bærekraftsuke ble gjennomført i bydelen høsten 2020.
- Rambøll har levert oppfølgingsrapport ved programslutt: [undersøkelse for Områdeløft Saupstad-Kolstad.](#)
- Satsingen er dokumentert på nettstedet [Saupstad.no](#) og printkatalogen ["Glimt fra Områdeløft Saupstad-Kolstad.](#)

Utfordringer fremover

Avslutningen av områdesatsingen bar i 2020 preg av koronapandemien. Områdesatsingen trakk seg ut i en tid da pandemien preget grad av deltakelse og oppslutning om sosiale møteplasser. I programperioden er det gjennomført mange ulike små og store prosjekter. Den sosiale bærekraften i bydelen avhenger av at beboere og lokale aktører selv opprettholder nettverk videre og anvender prosjektresultatene.

Ressursinnsats

Områdeprogrammet har vært delfinansiert gjennom årlige bevilgninger fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, og er forankret i statsbudsjettets kap. 581, post 74 –

”Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling”. I 2020 fikk Trondheim kommune 3,1 millioner kroner fra dette tilskuddet til Områdeløft Saupstad-Kolstad gjennom ordinær bevilling, med en tilsagnsramme over tre år. Trondheim kommunes egeninnsats i programmet er lønnsmidler og drift til programledelse, totalt 2,1 millioner kroner. Miljødirektoratet støtter videre arbeid med grønne sammenhenger og bynært friluftsliv i bydelen med 2 millioner kroner.

Universitetskommunen TRD3.0

Universitetskommunen TRD3.0 er et samarbeidsprosjekt mellom Trondheim kommune og NTNU. Prosjektet har varighet til 2022. Samarbeidet skal bidra til en bærekraftig kommunal sektor ved å utvikle løsninger for komplekse sosiale og teknologiske samfunnsutfordringer. Dette handler om mer enn å utvikle ny kunnskap. Det handler om innovativ og modig bruk av kunnskap og kombinasjoner av kunnskap til ny praksis, både i kommunen og ved NTNU. Det er også et mål at TRD3.0 skal være et foregangsarbeid til nytte for andre kommuner og universitet.

Trondheim kommune og NTNU finansierer partnerskapet i et spleiselag innenfor en ramme på der utgifter til lønn til fem prosjektledere samt driftsutgifter deles likt. Fra 2021 samfinansierer TRD3.0 dessuten to stipendiatstillinger innen bærekraft. I tillegg bidrar partnerne med hver sin koordinator som sikrer kommunikasjon mellom styringsgruppe, prosjektledere og innovasjonsutvalg. [Les mer om Universitetskommune TRD 3.0 her.](#)

Viktige resultat og tiltak i 2020

- Fire tverrgående innsatsområder er prioritert; *Utdanningssamarbeid, Livslang læring, Profesjonalisering av samarbeid for forskning og utvikling* og *Tematiske oppdrag*. Disse er viktige elementer både i en lokal og en nasjonal modell for universitetskommune.
- En første versjon av en generisk modell for universitetskommune er utviklet.
- En [database over forskningssamarbeid](#) er bygget opp.
- 24 felles forskningssøknader ble levert. Av disse ble elleve innvilget og tre er uavklart.
- En første versjon av felles årshjul er utviklet.
- Ett felles møte gjennomført for innovasjonsutvalgene og styringsgruppen, med fokus på videreutvikling av prosjektet og de fire innsatsområdene.
- Nasjonal konferanse Arena Unikom samlet rundt 140 deltakere om temaet “Kunnskap i arbeid”. Konferansen ble arrangert i samarbeid med KS, og er TRD3.0 sitt bidrag til den nasjonale samtalen om hva en universitetskommune kan være.
- Samarbeid mellom kommunen og NTNU om geomatikk er formalisert, med mål om opprettelse en felles geomatikklab.

- Trondheim kommune ble medlem i Norwegian Open AI Lab (ledet av NTNU), som den første norske kommunen. Kommunens IT-sjef er valgt inn i styret for partnerskapet.

Utfordringer

Særlige utfordringer i 2021 er behovet for bedre kommunikasjon av mulighetene som ligger i TRD3.0 til de operative miljøene i Trondheim kommune og ved NTNU. Det er videre behov for å øke fokus på prosjektets mandat og mål i innovasjonsutvalgene og i styringsgruppen, og mer generelt i partnerorganisasjonene gjennom utvikling av bedre rutiner for samarbeid innen utdanning, forskning og innovasjon. Etablering av tematiske oppdrag er også utfordrende, men kan skape ytterligere fokus i arbeidet, og legge grunnlag for forutsigbarhet og porteføljestyring. Samtidig kan det være behov for å gjøre en revisjon av innholdet i de fem tematiske ansvarsområdene for å sikre kapasitet til å nå målene.

Digitalt førstevalg

Program for digitalt førstevalg gjennomfører tiltak som øker den digitale kommunikasjonen mellom kommunen og innbyggerne i tråd med tidligere vedtak i bystyret (sak 73/14) og temaplan for IKT, digitalisering og velferdsteknologi, som nå er avløst av ny temaplan for teknologi og modernisering. Programmet avsluttes ved årsskiftet 2020/2021.

Viktige resultat og tiltak i 2020

Politisk nivå

- Digital møteportal for politikere er innført for politisk nivå og gir effektive og velfungerende møter i folkevalgte organer og økt kvalitet på den politiske beslutningsprosessen.

Fellesløsninger

- Det etableres tjenester og selvbetjeningsløsninger på innbyggernes Min side, for eksempel velkomstbrev til nye innbyggere, tilgang til sonetilhørigheter, redigeringstilgang på egen profil og bestilling av koronatest.
- Henvendelsesløsningen håndterer generelle henvendelser fra innbyggerne. Løsningen er oppdatert slik at det er enklere å videreutvikle nye arbeidsprosesser etter behov og integrere med nasjonale felleskomponenter.

Oppvekst og utdanning

- Trondheim er prosjektførende i det nasjonale samarbeidsprosjektet DigiBarnevern. I 2020 ble det (sammen med Oslo, Bergen, Stavanger, Kristiansand, Asker og Bærum) valgt leverandør og begynner utviklingen av nytt fagsystem for kommunalt barnevern i tett samarbeid med kommunene. Nasjonal portal for bekymringsmelding ble lansert.

Byutvikling

- Trondheim er med i et felles prosjekt om digitale planprosesser med KS, Bergen og Oslo hvor man først vil utvikle et veikart for planområdet sammen med staten v/Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Direktoratet for byggkvalitet og Kartverket.
- Prosjekt Serverings- salgs- og skjenkebevilling vil forenkle, automatisere og øke kvaliteten på tjenestene for søkere og saksbehandlere Prosjektet er vesentlig forsinket blitt dyrere enn forventet jfr 3. tertialrapport 2020, men forventes å ferdigstilles i 2021.
- Prosjekt Eiendomsavgifter gjelder it-støtte for eiendomsskatt og kommunaltekniske gebyrbelagte tjenester. Kommunen hevet delkontrakten for eiendomsskatt i 2020 fordi leveransen var sterkt forsinket. Fagsystem for VA-delen, kommunikasjon med rørleggere og datainnsamling fra automatiske vannmålere fortsetter i gjennomføringsfasen.

Kultur og næring

- IT Idrett vurderte å etablere en kommunikasjonsløsning med utgangspunkt i eksisterende apper på markedet, men forlot konseptet i planleggingsfasen fordi det ikke ville nå hele målgruppen. I stedet vurderes nye konsepter med interne og eksterne samarbeidspartnere, inkludert Norsk Idrettsforbund. Prosjektet fortsetter konseptfasen i 2021.

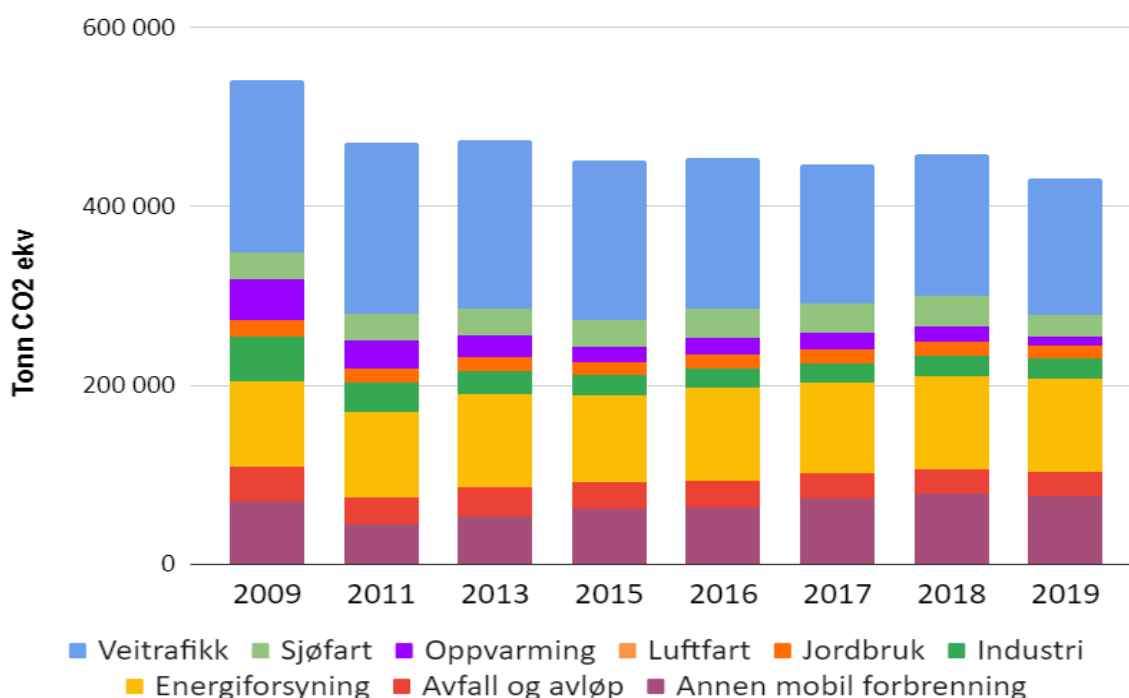
Kapittel 4 Klimabudsjett 2020

Visjonen i klimaplanen vedtatt av bystyret i 2017 er at Trondheim skal være en foregangskommune for utvikling av gode klima og miljøløsninger. Trondheim har vært i front med å utvikle nye styringsverktøy for klimaomstillingen, og klimabudsjett er et godt eksempel på dette.

Utvikling i klimagassutslipp i Trondheim

Miljødirektoratet leverer [kommunefordelt utslippsstatistikk](#) med ett års forsinkelse. Den seneste statistikken ble publisert 25. januar 2020 og viser oppdaterte tall for perioden 2009-2019. Statistikken er under kontinuerlig utvikling, noe som kan medføre både forbedring i data- og metodegrunnlaget og endringer i utslippstallene for hele tidsserien. Klimagassutslippene i Trondheim har historisk vært om lag en halv million tonn CO₂-ekvivalenter (CO₂-ekv) årlig. I Kommunedelplan: energi og klima 2017-2030 har bystyret vedtatt mål om at utslippene skal reduseres med 10 prosent i 2020 og 80 prosent i 2030. Videre vedtok bystyret i november 2019 at klimagassutslippene skal være 30 prosent lavere i 2023 (sak [140/19](#)). I forbindelse med behandling av klimabudsjett 2021 vedtok bystyret å endre referanseåret for disse utslippsmålene fra 1991 til 2009. Dette gjør at resultatstyringen av Trondheims utslippsmål kan gjøres med bruk av et jevnlig oppdatert og forbedret tallgrunnlag.

Klimagassutslippene gikk ned i 2019

De direkte klimagassutslippene i Trondheim fordelt etter sektor 2009-2019. Kilde: Miljødirektoratet

Figuren viser Miljødirektoratets tall for Trondheim i perioden 2009-2019. Trenden er svak nedover, til tross for en liten økning mellom 2017 og 2018. Tallene publisert i januar 2020 (og justert i februar) viser at de samlede utslippene i Trondheim gikk ned med 5,9 prosent fra 2018 til 2019 (fra omtrent 458 tusen tonn til 432 tusen tonn CO₂-ekv). Dette var grovt sett i tråd med forventningene.

Utslippene fra **veitrafikk** gikk ned med 3 prosent (4.800 tusen tonn CO₂ ekv) i perioden 2018-2019 ifølge Miljødirektoratet. Innblanding av biodrivstoff som følge av at det nasjonale omsetningspåbudet økte noe fra 2018 (11 prosent) til 2019 (14 prosent). Selv om trafikkarbeidet økte noe i 2019 var økningen i innblanding av biodrivstoff og andel nullutslippskjøretøy nok til å motvirke dette. Andel av personbiltrafikken med elbil økte fra 8,8 prosent i 2018 til 12,4 prosent i 2019 ifølge Miljødirektoratets modell.

Utslippene fra **annen mobil forbrenning** (anleggsmaskiner og annet som bruker avgiftsfri diesel) har økt de siste årene som følge av at Trondheim vokser, men i 2019 gikk utslippene fra denne sektoren ned for første gang siden 2011. Reduksjonen var på omtrent 2.600 tonn CO₂-ekv eller 3,3 prosent sammenlignet med 2018.

Utslippene fra **energiproduksjon** var ifølge Miljødirektoratet noe høyere i 2019 enn i 2018, i tråd med forventninger ettersom produksjon av fjernvarme økte. Samtidig økte andelen fjernvarme produsert med fossile brensler (naturgass og mineralolje).

Utslippene fra **skipsfart** i Trondheim - som dekker området fra rundt Flakk på vestsiden av byen til Ranheim i øst - har økt hvert år fra 2015 til 2018, men ifølge Miljødirektoratet gikk utslippene ned med omtrent 12 000 tonn CO₂ekv i 2019. Også utslippene fra oppvarming gikk ned ifølge Miljødirektoratets tall, med 8 000 tonn CO₂ekv. I 2020 ble det forbudt å fyre med mineralolje i Norge. Mesteparten av utslippene fra oppvarming i Trondheim i 2019 var fra gass- eller vedfyring.

Utslippene innenfor andre sektorer var forholdsvis stabile i perioden 2018-2019 ifølge Miljødirektoratets tall. Tallene fra Miljødirektoratet skal kvalitetssikres videre og eventuelt bearbeides eller justeres fram mot kommunedirektørens fremleggelse av klimabudsjett 2022. En mer fullstendig analyse av trender og måloppnåelse samt framskrivinger for utslipp i Trondheim fram mot 2030 vil også inngå i klimabudsjettet.

Indikatorer for klimagassutslipp i 2020

De viktigste sektorer for klimagassutslipp i Trondheim er veitrafikk, annen mobil forbrenning (anleggsmaskiner og annet som går på avgiftsfri diesel) og energiproduksjon (avfallsforbrenning og annen fjernvarmeproduksjon). Selv om utslippsstatistikken for 2020

ikke ennå foreligger er det mulig å si noe om utviklingen basert på indikatorer for aktivitet innenfor noen av disse sektorene.

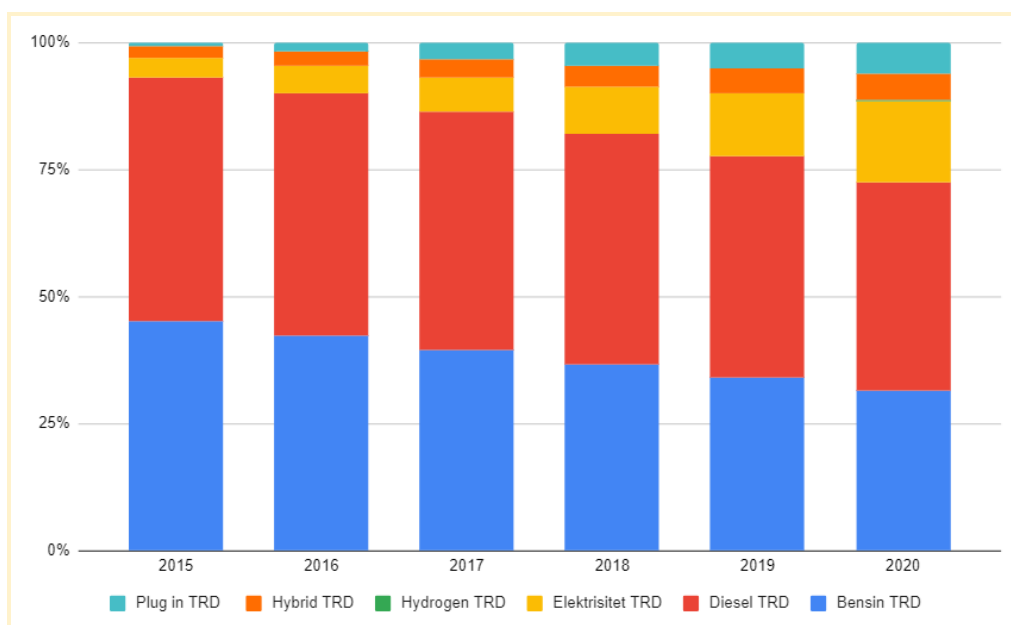
Indikator: *Bybussene i Trondheim skal bruke utelukkende fossil- eller utslippsfri drivstoff i perioden 2020-2023*

Resultat: Etter planen skulle omtrent halvparten av bybussene i Trondheimsområdet gå på HVO (biodiesel) og resten på biogass eller elektrisitet. På grunn av utfordringer med leveranse av flytende biogass var omtrent 7 prosent av gassen brukt i Stor-Trondheim i 2020 fossil LNG og ikke biogass som planlagt. Disse utfordringene skal nå være løst og det forventes ikke ytterligere bruk av LNG i 2021 og videre fremover.

Indikator: *Prosentandelen nullutslipps lette kjøretøy i Trondheim skal fortsette å øke i perioden 2020-2023. Økningen skal være større enn for landsgjennomsnittet.*

Resultat: Oppdaterte bestandstall fra Opplysningsrådet for veitrafikken (OFV) viser at 16 prosent av personbilbestanden i Trondheim var elbiler per desember 2020, opp fra 12,5 prosent ett år tidligere. Denne utviklingen er mer eller mindre i tråd med referansescenariet i klimabudsjettet. Nasjonalt utgjorde elbilen 12 prosent av personbilbestanden i desember 2020, en økning fra 9,5 prosent i 2019.

Elbilandelen av nybilsalget var 57 prosent i 2020 i Trondheim, en økning fra 47 prosent i 2019. Dette var over landsgjennomsnittet på 54 prosent men bak nivået i andre storbyer. Oslo hadde for eksempel en elbilandel av nybilsalget på 63 prosent i 2020.

Sammensetning av kjøretøybestand i Trondheim 2015-2020. Kilde: OFV

Indikator: *Det skal være nullvekst i personbiltrafikken i Trondheim i perioden 2020-2023.*

Resultat: [Byindeksen](#) fra Statens vegvesen estimerer endringen i trafikkmengden i Trondheim fra 2019 til oktober 2020 til å være -6,5 prosent. Antall passeringer gjennom Miljøpakkens bomringer var 5 prosent lavere i 2020 enn i 2019. Trafikksituasjonen i Trondheim som i andre norske byer var sterkt påvirket av koronapandemien, med de største trafikkreduksjoner i nedstengingsperiodene vår og høst 2020. Dette kommer til gi lavere utslipp fra veitrafikken i 2020 enn forventet.

Indikator: *I løpet av perioden 2020-2023 skal mulighetene for fangst, lagring og deponering av CO2 fra avfallsforbrenningsanlegget på Heimdal være kartlagt.*

Resultat: I mai 2020 ble en forstudie som utreder mulighetene for karbonfangst (CCS) ferdigstilt - i et samarbeid mellom Statkraft Varme, SINTEF og Trondheim kommune. Forstudien viser at det er teknisk mulig å få til karbonfangst for anlegget på Heimdal. Arbeidet har også gjennomført en innledende kartlegging av mulighetene for en midtnorsk verdikjede for CCS. Statkraft Varme fortsetter arbeidet med å vurdere ulike tekniske løsninger for karbonfangst og har søkt om nasjonale utredningsmidler. Det er også gitt støtte fra Gassnova til å etablere en midtnorsk CCS-klynge som omfatter industripartnere med større industrielle punktutslipp i Trøndelag.

Indikator: *Andelen fossilolje og -gass i fjernvarmeproduksjonen i Trondheim skal reduseres ned mot null i perioden 2020-2023.*

Resultat: Ifølge [Norsk Fjernvarme](#) var andel fossilolje og gass i fjernvarmeproduksjonen i Trondheim på 5,5 prosent i 2020 (5,3 prosent gass og 0,2 prosent olje). Dette er en betydelig reduksjon sammenlignet med 14,1 prosent i 2019, 13,7 prosent i 2018 og 10,4 prosent i 2017. Fossilolje og -gass brukes stort sett for å dekke høy etterspørsel etter varme på de kaldeste dagene. Varmeproduksjonen totalt sett gikk også ned fra 663 GWh i 2019 til 618 GWh i 2020. Alt dette tyder på at klimagassutslipp fra denne sektoren var lavere i 2020 enn 2019.

Indikator: *Alle Trondheims bygge- og anleggsprosjekter som er igangsatt i og etter 2020 skal gjennomføres med bruk av fossil- eller helst utslippsfrie maskiner.*

Resultat: I 2020 var det oppstart av bare noen få byggeprosjekter i Trondheim kommune. Det ene var Dalgård Trimpark, et lite anleggsprosjekt hvor kravet om fossilfri byggeplass ble tatt ut. I 2021 ble det innført nye rapporteringsrutiner slik at en mer fullstendig rapportering om krav om fossilfri bygg- og anleggsplass vil foreligge sammen med annen klimarapportering som en del av økonomirapporteringen til bystyret.

Gjennomføring av klimaarbeidet

Kommunedirektøren rapporterte på gjennomføring av klimaarbeidet for 1. og 2. kvartal 2020 i formannskapssak [305/20](#). Her presenteres det noen hovedtrekk fra klimaarbeidet gjennom

hele året 2020, inkludert 3. og 4. kvartal. Klimaplanen inneholder 10 mål knyttet til fire hovedtema - kutt i klimagassutslipp, klimatilpasning, energibruk i bygg og på bynivå, og Trondheim som en arena for klimavennlig teknologiutvikling og klimavennlige levemåter. Tabellen viser status for oppfyllelse av planens mål ved utgangen av 2020.

Status per desember 2020 for oppfyllelse av klimaplanens 10 mål, angitt med "trafikklys". Grønn farge innebærer utsikt til god måloppnåelse, gul betyr utsikt til middels måloppnåelse og rød farge betyr at utsikt til måloppnåelse er svært usikker.

Hovedmål for Trondheim by	Begrunnelse for statusvurdering
Mål 1: I 2020 er Trondheim et forbilde og en samarbeidsarena for grønn verdiskaping og utvikling av klimavennlig teknologi og levemåter	<ul style="list-style-type: none"> - Trondheim er europeisk fyrårnsby gjennom Smartcity-prosjektet +CityxChange - Universitetskommune TRD 3.0 og status som FN-senter for smart bærekraftig omstilling - Kommunen deltar i nettverkene Klimapartnere Trøndelag og fornybarklyngen - Kommunen deltar i nasjonale forskningssentra som Zero Emission Neighbourhoods (ZEN), Norwegian Centre for Energy Transition Strategies (NTRANS) og Klima 2050 (klimatilpasning) - Låne/dele/fikse-satsingen gjennom Biblioteket, og andre satsinger knyttet til klimavennlige levemåter
Mål 2a: I 2020 er de direkte klimagassutslippene i Trondheim redusert med 10 prosent i forhold til 2009.	- Kommunedirektørens prognoser viser høy sannsynlighet for å oppnå 10 prosent reduksjon i 2020 sammenlignet med 2009 (se klimabudsjetten, kapittel 3 i handlings- og økonomiplanen 2021-2024). Offisielle utslippstall for året 2020 vil foreligge våren 2022.
Mål 2b: I 2023 er de direkte klimagassutslippene redusert med 30 prosent ift 2009.	- Kommunedirektøren har ifm handlings- og økonomiplanen 2021-2024 utarbeidet utslippsprognoser for det nye mållåret 2023. Disse viser en nedgang i utslippene etter 2020, men at effekten av beregnede tiltak ikke fullt ut er tilstrekkelig til å nå målet for 2023.
Mål 3: I 2025 er Trondheim robust for å møte framtidige klimaendringer	- En egen temaplan for klimatilpasning med tilhørende tiltak for å gjøre Trondheim mer robust mot klimaendringer blir lagt frem i 2021. Temaplanen inkluderer også en sårbarhetsanalyse for Trondheim.
Mål 4: I 2030 er stasjonær energibruk i bygg og anlegg på samme nivå som i 2013 (ca 3,5 TWh). Dette tilsvarer en 20 prosent reduksjon i forbruk per person	- Energidata fra energiselskapene viser en flat utvikling i total energiforbruk i Trondheim siden 2013, på tross av at kommunen har vokst med 2-3.000 innbyggere per år.
Mål 5: I 2030 er de direkte klimagassutslippene redusert med 80 prosent i forhold til 2009	<ul style="list-style-type: none"> - Måloppnåelse vil kreve nye virkemidler både på nasjonalt og lokalt nivå. - Sentrale utslippskutt er karbonfangst, betydelige kutt i utslipp fra vegtrafikk (personbiler, varebiler, lastebiler, busser) og utslippsfrie bygge- og anleggsplasser. - Positiv utvikling i 2020 ift muligheter for karbonfangst for Heimdal forbrenningsanlegg. Konsernbeslutning tatt i Statkraft Varme om å arbeide for CCS gitt at det er forretningsmessige forutsetninger for dette.

Hovedmål for Trondheim kommunes virksomhet	Begrunnelse for statusvurdering
Mål 6: Trondheim kommune skal starte innfasingen av klimanøytral kjøretøypark for tyngre kjøretøy så snart som de er tilgjengelige	<ul style="list-style-type: none"> - Avsatt midler i handlings- og økonomiplanen til utskifting av tyngre fossile kjøretøy og maskiner - Bydrift har fått levert en elektrisk feiemaskin (mai 2020) og fem kjøretøy på biogass. Det er videre bestilt en elektrisk renovasjonsbil og ytterligere kjøretøy som går på biogass. Det er inngått avtale om fylling av biogass på kommunale kjøretøy på Sorgenfri bussdepot inntil kommersiell fyllestasjon står klar på Tiller høsten 2021. Fra slutten av 2020 fylles 100 prosent HVO på et utvalg av de kommunale tyngre kjøretøyene. - Kommunedirektøren har utarbeidet en overordnet utskiftingsplan for tyngre kjøretøy og maskiner, vedtatt av formannskapet i november 2020.
Mål 7: I 2020 er energiforbruket i egen virksomhet redusert med 7 prosent i forhold til 2017	<ul style="list-style-type: none"> - Energiforbruket i Trondheim kommunes formålsbygg ble redusert med 2,0 prosent i 2018, 2,1 prosent i 2019 og 3,2 prosent i 2020 (målt per kvadratmeter, sammenlignet med foregående år). Reduksjonen i 2020 er påvirket av Covid-19. - Målet om 7 prosent reduksjon i energiforbruket for 2020 er oppnådd. Besparelsen skyldes systematisk enøk-arbeid.
Mål 8: Ved rullering av planen i 2020 fastsettes måltall for indirekte utslippskutt	<ul style="list-style-type: none"> - Det overordnede klimafotavtrykket til kommunens virksomhet blir beregnet hvert år (ca 181.000 tonn for året 2019). Det gjennomføres tiltak for reduserte indirekte utslipp, herunder bruk av klimabudsjett for å ansvarliggjøre alle tjenesteområder - Det er foreløpig ikke fastsatt måltall for indirekte utslipp pga metodiske utfordringer. - Mål 9 (nedenfor) er en viktig satsing for å redusere indirekte klimagassutslipp
Mål 9: Klimafotavtrykket til større investeringsprosjekter i Trondheim kommune skal reduseres med 30 prosent i forhold til sammenlignbare referansebygg	<ul style="list-style-type: none"> - Klimagassregnskap gjennomføres for alle byggeprosjekter med investering over 50 millioner. - Målet om 30 prosent kutt i klimafotavtrykket er oppnådd for en rekke kommunale nybygg - Det arbeides med å innføre tilsvarende systematikk for redusert klimafotavtrykk knyttet til investeringer i tekniske anlegg.
Mål 10: I 2030 er Trondheim kommune en nullutslippsvirksomhet	<ul style="list-style-type: none"> - Direkte utslipp av klimagasser fra Trondheim kommunens egen virksomhet har blitt redusert til i underkant av 3000 tonn i 2019, ned fra ca 3400 tonn i 2012. Gjenværende utslipp er stort sett fra kjøretøy. - Elbilandelen blant lette kommunale kjøretøy (personbiler) er på 73 prosent (desember 2020). - Bruk av mineralolje til oppvarming av kommunale bygg er opphørt. - Indirekte utslipp reduseres i byggeprosjekter og ifm innkjøp.

Fra handlingsprogram til inkludering av klimatiltak i klimabudsjettet

Da kommunedelplan for energi og klima ble vedtatt av bystyret i 2017 ble det samtidig vedtatt et fireårig handlingsprogram med omtrent 60-70 tiltak. Det fireårige handlingsprogrammet var i 2020 inne i sitt siste år. Fra og med 2021 er klimatiltakene en integrert del av kommunens handlings- og økonomiplan og tilhørende klimabudsjett. Kommunedirektøren har i 2020 lagt ned et betydelig arbeid med å videreutvikle klimabudsjettet til å bli kommunens viktigste verktøy for prioritering, ansvarsfordeling og resultatstyring når det gjelder gjennomføring av klimaplanen. Trondheim kommune har i

2020 også hatt en sentral rolle i nasjonale prosjekter for metodeutvikling innenfor klimabudsjettering. Dette har ledet fram til en nasjonal veileder for norske kommuner som ble lansert tidlig i 2021.

Koordinering, rapportering og kommunikasjon

Trondheim kommune sendte inn hele 22 søknader om støtte fra Miljødirektoratet sin Klimasatsutlysning for 2020. 12 av søknadene ble innvilget med til sammen 11,3 millioner kroner i støtte. Prosjektene gjennomføres i perioden 2020-2023. Det ble blant annet innvilget støtte til fem nye prosjektstillinger for å styrke arbeidet med å gjennomføre klimavennlige anskaffelser samt til å styrke arbeidet med å effektivisere og redusere klimagassutslippene fra kommunens egen kjøretøy- og maskinpark.

Trondheim kommune fikk i 2020 også tilslag på en søknad til Enova om å gjennomføre en konseptutredning for Nyhavna som et nullutslippsområde. Det ble også innvilget støtte fra Miljødirektoratet til et prosjekt som skal utvikle indikatorer for klimatilpasning for kommuner.

De fleste eksterne støtteordninger krever egenandeler. Kommunedirektøren benytter noe av driftsmidlene til klimaarbeidet som kommunens egenandel i søknader. Dette gir kommunen økte ressurser og økt slagkraft til å kunne oppfylle viktige satsinger i klimaplanen.

Energi og bygg

Per 2019 sto utslippene fra anleggsmaskiner for omtrent en femtedel av utslippene i Trondheim. Kommunes egen innkjøpsmakt er per i dag det kraftigste virkemidlet for å redusere utslipp fra denne sektoren. Trondheim kommunes miljøkrav til byggeprosjekter stiller allerede minimumskrav til fossilfri drift av byggeplassen. Kommunedirektøren deltar også i flere nasjonale og internasjonale prosjekter for å fremme markedsutviklingen for fossil- og utslippsfrie anleggsmaskiner.

Trondheim har i 2020 sammen med Oslo, Bergen, Stavanger, Drammen, Kristiansand og Tromsø vedtatt en storbyerklæring om en felles utslippsfri kommunal bygge- og anleggsnæring. Hensikten med erklæringen er å sende et tydelig signal til markedet og nasjonale myndigheter om hva kommunene ønsker å oppnå. Kommunenes mulighet til å utgjøre en forskjell ligger i innkjøpsmakt. Det er også et mål i erklæringen at hele bygge- og anleggsvirksomheten i byene skal være utslippsfri innen 2030.

Arbeidet med energieffektivisering av kommunale bygg og anlegg har fortsatt i 2020. Det ble oppnådd en besparelse på 3,2 prosent i 2020 sammenlignet med 2019 (regnet per kvadratmeter). Målet om 2 prosent energieffektivisering ble derfor nådd også for 2020.

Samtidig har koronasituasjonen siden mars 2020 preget bruksmønsteret og energiforbruket i kommunens formålsbygg.

Kommunedirektøren har i 2020 intensivert arbeidet med å utvikle nullutslippsområder. Med støtte fra Enova igangsatte kommunedirektøren en konseptutredning for Nyhavna som første steg i planleggingen av et energisystem for et "nullutslippsområde". Høsten 2020 ble det også gjennomført boringer av testbrønner for å kartlegge muligheten for å etablere et fullskala termisk varmelager på Ladehammeren. Arbeidet gjennomføres også i et samarbeid med byens kunnskapsmiljøer og energiselskaper.

Transport

Fossilfri kollektiv gir store utslippsreduksjoner: I august 2019 fikk Trondheim et fossilfritt busstilbud. Dette er et viktig bidrag til at Trondheim sannsynligvis når sitt klimamål for 2020.

Tilskudd til lading i borettslag: En av de viktigste barrierene forbundet med bruk av elbil er manglende lademuligheter. Behovet for å etablere ladeløsninger i borettslag og sameiere er stort. I 2018 etablerte Trondheim kommune en støtteordning for ladeinfrastruktur i borettslag og sameier. I løpet av de tre årene 2018-2020 har kommunen gitt støtte til prosjekter som samlet legger til rette for lading på omtrent 7 500 p-plasser. Samtidig har det kommet nye forretningsmessige konsepter på banen. Kort fortalt er det firma som i noen tilfeller påtar seg å ta ansvar for hele investeringen i borettslag, og hvor borettslagets beboere betaler en leie for å benytte ladeinfrastrukturen.

Lading i bysamfunnet: Trondheim kommune har i 2020 bidratt til etablering av 16 hurtigludere/lynludere og 22 semihurtigludere. Det er også etablert dedikerte hurtigludere til taxi på Leuthenhaven høsten 2020.

Utredning av infrastrukturbehov for alternative drivstoff i Trondheimsområdet:

I 2020 har kommunedirektøren gjennomført en utredning av det framtidige behovet for lade- og fylleinfrastruktur for nullutslipps transport i Trondheim (el, hydrogen, biogass). Som en del av arbeidet har det også blitt gjennomført dialogkonferanser med markedet. Analysen er gjennomført av konsulentfirmaet Endrava med underleverandører. Analysen inneholder også anbefalinger av effektive tiltak og virkemidler på kommunalt nivå. Innfasing av kjøretøy på biogass, el og hydrogen - og lade-/fyllestasjoner for dette - er avgjørende for at Trondheim skal nå klimamålene. Analysen vil være et viktig kunnskapsgrunnlag i det videre arbeidet.

Energistasjoner: Kommersiell fyllestasjon for biogass vil stå klar i 2021

For tyngre kjøretøy og lastebiler i bysamfunnet har overgangen til fossil- og utslippsfrie løsninger kommet kort. En grunnleggende barriere er manglende infrastruktur for såkalte energistasjoner - anlegg for alternative drivstoff som for eksempel biogass.

Gasum (tidligere Aga As) har i 2020 signert en avtale med Coop om å etablere en kommersiell stasjon for komprimert og flytende biogass på Coop sin eiendom på Tiller/Østre Rosten. Stasjonen forventes å stå klar til bruk i løpet av 2021. Dette vil bli den første kommersielt tilgjengelige fyllestasjonen for biogass i Trondheim. Med en slik fyllemulighet for biogass kan private og offentlige aktører i Trondheim anskaffe tyngre kjøretøy som benytter biogass til erstatning for diesel.

Tyngre kjøretøy i egen virksomhet: Kommunedirektøren har i 2020 arbeidet frem en overordnet plan for utfasing av fossile kjøretøy og maskiner, vedtatt av formannskapet i november 2020 (sak 298/20). Fra og med budsjettåret 2020 er det etablert en fast investeringsramme for denne overgangen. I løpet av 2020 har bydrift fått sine første kjøretøy på biogass levert og flere er i bestilling. I påvente av at den kommersielle fyllestasjonen for biogass kommer opp i løpet av 2021, har kommunedirektøren i 2020 inngått avtale med fylkeskommunen om midlertidig fylling av biogass for bydrift sine biler på bussdepotet på Sorgenfri. Bydrift har også anskaffet en elektrisk feiemaskin, bestilt en elektrisk renovasjonsbil og etablert en dedikert hurtiglader til disse på Valøya. På slutten av 2020 startet også bruk av 100 prosent HVO biodrivstoff for et utvalg av bydrift sine tunge dieselskjøretøy.

Ny byutviklingsstrategi: Bystyret vedtok i desember 2020 en byutviklingsstrategi for Trondheim. Strategien legger opp til en mer kompakt byutvikling med styrket fokus på boligutvikling i de sentrale deler av Trondheim, ved viktige kollektivknutepunkt og et utvalg lokale sentrum. Ny sentrumsstrategi ble vedtatt av bystyret i september 2020. Strategien åpner for nye former for varedistribusjon i midtbyen, med økt bruk av samlastingsentraler kombinert med mindre elvarebiler og transportsykler. Dette vil være et viktig bidrag til å redusere klimagassutslipp fra næringstransport i Trondheim.

Forbruk og sirkulærøkonomi

I 2020 har Trondheim kommune fortsatt arbeidet med tilrettelegging for klimavennlige levemåter. Mye aktivitet foregår under satsingen "Låne, fikse, dele" der konseptet er å gi Trondheims innbyggere større handlingsrom til å gjenbruke og dele forbruksvarer og på den måten redusere byens klimafotavtrykk. Verktøybiblioteket - som gir Trondheims innbyggere tilgang til et bredt sortiment av verktøy og redskap - begynte som en pilot på Moholt bibliotek i 2017 og har siden blitt utvidet til å dekke alle Trondheims bydelsbiblioteker. I 2020 har koronapandemien medført få fysiske arrangementer. Høsten 2020 ble det gjennomført en digital ombrukssuke om ombruk og reparasjon.

Prosjekt "ombruk av brukte byggematerialer" startet opp i 2020. Hovedmålet til prosjektet er å øke andelen gjenbrukte materialer i Trondheim kommunes byggeprosjekter. I 2020

startet også "Sirkelaget" opp - dette er en ny ombruksatsing i samarbeid med Trondheim renholdsverk, Trøndelag fylkeskommune og Framtiden i våre hender.

Kommunedirektøren har i slutten av september 2020 gjennomført en befolkningsundersøkelse for å få mer kunnskap om innbyggernes holdninger til byens klimastrategi. Svarene sammenholdes med tilsvarende undersøkelser fra desember 2017 og mars 2019. Resultatene er sammenfallende med hovedinntrykket fra forrige undersøkelse: Klimastrategien har fortsatt et sterkt folkelig mandat. Et overveiende flertall mener klimaarbeidet er viktig og at det vil gjøre byen bedre å bo i. Gjennom å sammenholde svarene i de tre undersøkelsene, ser vi en gradvis endring i engasjementet på individnivå: Stadig flere oppgir at de i økende grad er villige til å ta klimahensyn i personlige valg.

Næringsliv, teknologi og det grønne skiftet

Kommuner og fylkeskommuner spiller en helt sentral rolle i overgangen til et grønt næringsliv. Men i dag mangler det gode, målbare og relevante indikatorer for dette arbeidet. Trondheim kommune og Trondheimsregionen har i 2020 sammen med SINTEF startet arbeidet med å gå foran for at også kommunesektoren skal få et veikart for grønn konkurransekraft, slik mange andre sektorer har allerede. Våren 2020 leverte SINTEF en "Kartlegging av grønn konkurransekraft i Trondheimsregionen". Oppdraget innebar en kartlegging av status samt forslag til hvordan grønn konkurransekraft kan måles over tid.

Basert på resultatene fra dette oppdraget, har kommunedirektøren høsten 2020 søkt og fått innvilget 6 millioner kroner fra Forskningsrådet for å utarbeide et "Veikart for grønn konkurransekraft i norske kommuner og regioner". Prosjektet starter opp i 2021 og gjennomføres sammen med SINTEF og partnerkommuner i Trøndelag og Vestland. Hovedmålet er å skape økt forståelse for sammenhengen mellom næringsutvikling og klima- og bærekraftsmål.

I 2020 ble det også ferdigstilt en utredning av mulige klimatiltak i landbruket i Trondheim kommune. Utredningen gir en oversikt over klimatiltak både for jord- og skogbruk og tilhørende potensial for utslippsreduksjoner, muligheter for karbonlagring, vurdering av klimarisiko og aktuelle tilpasningstiltak og muligheter for økt verdiskaping som følge av klimatiltak. Dette er en omfattende utredning hvor det faglige forslaget fra NIBIO vil bli vurdert i forbindelse med kommunedirektørens arbeid med landbruksplan for Trondheim kommune.

Klimatilpasning

Kommunedirektøren har i 2020 arbeidet med å ferdigstille en temaplan for klimatilpasning. Denne legges fram til politisk behandling i 2021 og blir et viktig fundament for kommunedirektørens videre arbeid med klimatilpasning i årene som kommer.

Utfordringer

Utfordringer i arbeidet med å oppfylle klimamålene

Klimaplanens mål om 30 prosent og 80 prosent kutt i utslipp i henholdsvis 2023 og 2030 forutsetter en gjennomgripende klimasatsing i kommunen og bysamfunnet for øvrig (se også tabellen over). Basert på kommunedirektørens klimaarbeid i 2020, er det spesielt følgende utfordringer og barrierer som må løses for at klimamålene skal kunne oppfylles:

- Behov for rammebetingelser og virkemidler som gjør det forretningsmessig mulig å etablere karbonfangst for avfallsforbrenningsanlegget på Heimdal
- Nødvendig med endring eller presisering i nasjonalt lovverk som gir kommunene handlingsrom til å stille klimakrav i reguleringsbestemmelser. Dette er blant annet viktig for å kunne stille krav om utslippsfrie bygge- og anleggsprosjekter i alle prosjekter, også prosjekter i regi av private aktører og staten.
- Det er behov for endringer i nasjonalt og internasjonalt lovverk for hvordan strøm distribueres. Dette er et avgjørende virkemiddel for at bygg kan produsere og levere strøm til nabobygg og omliggende bydel.
- Staten innførte medio 2020 veibruksavgift for biodrivstoff. Dette er en trussel for AtB sin økonomiske evne til å videreføre bruk av 100 prosent HVO (biodrivstoff). HVO benyttes av omtrent halvparten av bybussene i Trondheim. Tilsvarende vurderes det å innføre omsetningspåbud for avgiftsfri diesel. Dette kan redusere effekten av lokale krav til fossilfri byggeplass
- Gitt den langsomme utskiftingen av bilparken i Norge er det viktig for utslippsmålene i 2023 og 2030 at andelen nullutslippskjøretøy øker raskt til 100 prosent. Utviklingen i 2020 var i tråd med kommunedirektørens referansesituasjon. Overgangen til nullutslippskjøretøy må skje *raskere* framover for å være i tråd med målscenariene.
- Tilgang til egnede tomtearealer for etablering av infrastruktur for nullutslipps transport (hurtigludere, fyllestasjoner for biogass og hydrogen) er en sentral utfordring.

Kapittel 5 Barnehager

Viktige resultater og tiltak i 2020

- barnehagene har jobbet godt med kvalitet og utvikling i 2020, på tross av utfordringene om pandemien har skapt.. Gjennom perioden har det vært nødvendig å øke den digitale kompetansen hos ansatte, noe som har vært positivt i mange sammenhenger. Ansatte er blitt tryggere i å jobbe digitalt med barna og utnyttelsen av digitale verktøy har redusert antall tidstyver.
- Som følger av koronapandemien og smittevernet har vært nødvendig å dele barna inn i mindre grupper, noe som mange barn har profitert på.
- I prosjektet "Liten og ny i barnehagen" er målet å komme fram til en modell for tilvenning til barnehagen for de yngste barna. Modellen tar hensyn til barns behov for trygghet og tilknytning i overgangen fra hjem til barnehage. Fra starten og fram til 2020 har 39 barnehager vært med i utprøving, både kommunale og private har deltatt.
- International Child Development Program (ICDP) er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. Våren 2020 ble brukt til å kartlegge behov og ønsker om kurs. Det har vært et voldsomt interesse fra foreldre/foresatte og i løpet av høsten 2020 ble det gjennomført kurs i alle bydeler. (ca 80 foreldre og 100 barn har vært representert)
- Regional kompetanseutvikling kom i gang i 2020 og er en ordning der barnehagene melder seg på ulike pakker der de ser at det er muligheter for en barnehagebasert kompetanseutvikling der alle ansatte deltar på lik linje. Universitet og høyskolesektoren er engasjert i ordningen. 11 kommunale enheter og 21 private barnehager har deltatt i oppstarten i 2020 hvor tema er *ledelse av pedagogiske prosesser*. Ordningen utvides fra 2021.
- Overgangen barnehage - skole/SFO. Det har vært utfordrende å komme på besøk på skolene, men det har vært jobbet godt med både språkpakken og grenseobjekter for å gjøre skolestarten best mulig for alle barn. Grenseobjekter kan være spill, leker ol. som barna møter både i barnehagen og i skolen/SFO.

Utfordringer og videre arbeid

- Sykefraværet i barnehagene er fortsatt en stor utfordring for å kunne skape gode rammer for barna. I 2020 var sykefraværet 13,5 prosent, hvorav? fravær som skyldes korona var på på 1,5 prosent. Sykefraværet er tilnærmet likt som i 2019, når vi ser bort i fra koronafraværet.
- Ny lov om barnehager av 19.06.2020 nr 912, med ikrafttredelse 01.01.2021, kapittel VIII, §§ 41 og 42, hvor barns psykososiale barnehagemiljø med nulltoleranse mot krenkelser, mobbing, vold og trakassering og aktivitetsplikt er områder det må settes fokus på i videre arbeid.

- Barns rett til medvirkning i tråd med FNs Barnekonvensjon og medvirkning til samskaping av tjenestene videreutvikles og må ha større fokus enn i 2020.
- Utvikle sømløse tjenester for barn og familier med store og sammensatte tilretteleggingsbehov på tvers av profesjoner og sektorer, gjennom å bruke Relasjonell kapasitet som verktøy
- Både kommunale og private barnehager må tilpasse seg redusert etterspørsel på grunn av redusert barnebefolkning, kommunale mer enn de private da private i større grad tar inn yngre barn uten lovfestet rett til plass. Tilpasningen resulterer i at flere barnehager har ansatte som formidles til andre enheter med ledige stillinger.

Nøkkeltall

	Trondheim 2019	Trondheim 2020	Oslo	Bergen	Stavanger	ASSS, uten Oslo og Trondheim
<i>Prioritet</i>						
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år, kr	169 671	173 922	191 590	168 676	174 232	167 929
<i>Produktivitet</i>						
Korrigerte brutto driftsutgifter (f 201) pr korrigert oppholdstime, kommunale barnehager, kr	60,0	57,9	64,8	57,9	57,4	58,7
Barn per årsverk, kommunale barnehager	5,9	5,8	5,8	5,8	5,7	5,8
Barn per årsverk, private barnehager	5,7	5,8	5,8	5,9	5,6	5,8
<i>Dekningsgrader</i>						
Dekningsgrad 1-2 år,	91,3	92,7	84,5	88,8	83,5	85,5

prosent						
Dekningsgrad 3-5 år, prosent	99,4	99,1	96,3	97,7	96,1	96,8
Andel barn fra språklige og kulturelle minoriteter, prosent	86,5	86,8	90,4	81,9	78,4	82,2
<i>Kvalitet</i>						
Andel barnehagelærere i forhold til grunnbemannning	46,1	46,4	36,3	45,2	37,6	41,4

Kapittel 6 Skole

Viktige resultater og tiltak i 2020

- Læringsutbytte har vært viktig for skolene og det er utviklet nye måter å samarbeide med elever på og gi opplæring på.
- Perioden med stengte skoler satte for alvor digital praksis på agendaen, og mange lærere og elever har opplevd et betydelig løft. Siden skolestart høsten 2020 satses det også på flere sentralt anskaffede digitale læremidler, slik at alle skoler har lik tilgang til en utvidet verktøykasse, samtidig som personvern og informasjonssikkerhet ivaretas. Det er også frikjøpt fem lærere i 20 prosent stilling for å fungere som digitale pedagoger innenfor hver sine fagfelt.
- Samtlige skoler har deltatt i fagfornyelsesamlinger gjennom året 2020. I Dekom-nettverket har profesjonelle læringsfellesskap (PLF) og elevmedvirkning innenfor LK2020 vært tema, samt at planlagte aktiviteter på de seks andre områdene innen DEKOM er gjennomført delvis fysisk og delvis digitalt. Universitet og høyskoler og representanter fra ungdommens bystyre har deltatt i arbeidet sammen med skolene.
- Tyve skoler deltar i FoU-prosjektet Funksjonell skriving i de første skoleårene for å gi økt kompetanse blant ansatte og på skolene innen begynneropplæring.
- Fire skoler har deltatt i et tverrfaglig prosjekt med Folkebiblioteket for å skape skolebiblioteker tilpasset fagfornyelsen og elevens kompetanse i lesing.
- Fire skoler har deltatt i prosjektet "Elever med høyt læringspotensial" og det er opprettet et byomfattende tilbud, "Onsdagsskolen", ved to av skolene, samt opprettet er samarbeid med næringsliv og andre områder innen kommunen.
- Resultatene på Nasjonale prøver viser en tendens til flere barn på de laveste mestringsnivåene. Totalt sett noe dårligere resultater på prøvene i Trondheim sammenlignet med tidligere år. Trondheim kommune ligger på nasjonalt snitt på 5.trinn og noe over nasjonalt snitt på ungdomstrinnet som tidligere år.
- Andelen elever som fullfører det 13-årige skoleløpet økte fra 74,1 prosent i 2017 til 77,8 prosent i 2020.
- Andelen elever som går ut av grunnskolen med mindre enn 30 grunnskolepoeng redusert fra 7 til 5,7 prosent for kullet som gikk ut våren 2020.
- Gjennomsnittlige grunnskolepoeng for gutter i Trondheim kommune skoleåret 19/20 var 41,9 poeng. Jentene passerte dette nivået skoleåret allerede skoleåret 13/14. Både guttene og jentene har hatt en jevnt positiv utvikling. Det siste året viser en større økning enn tidligere år for begge kjønn, men det kan skyldes at det ikke ble gjennomført eksamen våren 2020.
- Læringsmiljø: i 2020 har skolene hatt stort fokus og arbeidet sammen med foresatte og støttetjenester for å ivareta elever i sårbare situasjoner. Elever i slike situasjoner har gjennom hele perioden hatt sitt skoletilbud på skolene.

- I 2020 har det vært tett dialog med fylkeskommunen for å sikre god overgang og sammenheng for elever til videregående skole. Det har også vært gitt tilbud om sommerskole. I samarbeid med fylkeskommunen ble det utarbeidet digitale presentasjoner som erstatter de fysiske arrangementene og hospitering slik at alle avgangselever får informasjon om alle utdanningsprogram.
- Det er utarbeidet nye skoleregler som er i tråd med oppvekststrategien.
- Helt siden innføringen av §9A i skoleåret 17/18 har det vært en reduksjon i antallet saker som er oversendt Statsforvalteren. I 2020 er det oversendt 24 saker til behandling. Antallet saker de siste par årene er relativt stabilt. Sakene har i de fleste tilfellene blitt avsluttet med at skolene har svart ut Statsforvalterens vedtak, der det i samtlige saker påpekes ulike brudd på de 5 delpliktene.
- Trondheim kommune hadde i 2020 tilsyn på skolemiljø ved en skole. Dette tilsynet viste at skolen hadde det meste på plass og det er arrangert samling for alle skolene sammen med Statsforvalteren med skolemiljø som tema.
- Skolene i Trondheim bidrar mer og mer til nettverksbygging med foreldre og nærmiljø i tråd med Stein saks papir.
- Spesialundervisning gis i større og større grad i fellesskap med andre elever og andelen elever som har spesialundervisning viser nedgang til 6,3 prosent.
- I prosjektet Bedre skolestart er det rekruttert enheter og det er forankret i organisasjonen.
- For at alle barn opplever god sammenheng er det nå også utarbeidet plan for overgangen mellom barneskole-ungdomsskole.
- Alle ansatte i skole kjenner til og overholder meldeplikten til barnevernet gjennom egen portal og opplæringsplaner.
- Samarbeidsavtalen mellom skolen og skolehelsetjenesten er revidert og benyttes mer og mer.
- I Universitetskommune samarbeidet har skolene deltatt i samlinger med temaet profesjonelle læringsfellesskap (PLF), og arbeider og utvikle profesjonsfellesskapet på skolene innefor en slik modell hvor felles refleksjon rundt forskning og teori samt tilgjengelige data er basis for refleksjonen. Skolenes utviklingsarbeid er skolebasert.

Utfordringer og videre arbeid

- Barns rett til medvirkning i tråd med FNs Barnekonvensjon og medvirkning til samskaping av tjenestene videreutvikles.
- Videre arbeid med tverrfaglig samarbeid og utvikle sømløse tjenester for barn og unge med store og sammensatte tilretteleggingsbehov på tvers av profesjoner og sektorer.
- Utarbeide ny budsjettmodell for skole.
- Videreutvikle omstillingskompetanse, nettverkssamarbeid og samarbeidet med innbyggerne

- Arbeid med FN bærekraftsmål og skape sammenheng i hele kommunens plan- og mål system
- Fagfornyelsen vil videre være et hovedfokus for skolene og i den sammenheng også arbeide videre med digitalisering

Nøkkeltall

	Trondh eim 2019	Trondh eim 2020	Oslo	Bergen	Stavan ger	ASSS, uten Oslo og Trondh eim
Prioritet						
Netto driftsutgifter til grunnskolesektor, per innbygger 6-15 år (kr)	105 181	105 730	131 006	115 058	105 145	107 300
Netto driftsutgifter grunnskolesektor i prosent av samlede netto driftsutgifter (prosent)	21,2	21,1	18,6	20,7	21,4	21,7
Produktivitet						
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10. årstrinn (Gruppestørrelse 1)	14,0	14,2	14,1	13,8	13,6	13,7
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-10. årstrinn (Gruppestørrelse 2)	16,9	17,0	17,0	16,3	16,6	16,8
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 1.-4. årstrinn (Gruppestørrelse 2)	14,5	14,8	14,9	13,7	14,3	14,3
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 5.-7. årstrinn (Gruppestørrelse 2)	18,4	18,6	18,1	17,8	17,7	17,8
Gjennomsnittlig gruppestørrelse, 8.-10. årstrinn (Gruppestørrelse 2)	18,8	18,7	19,1	18,4	18,9	19,2
Dekningsgrader						
Andel elever med særskilt norskopplæring, i prosent	5,9	5,6	18,7	7,0	5,8	6,2
Andel elever som får spesialundervisning, i prosent	6,9	6,3	6,6	5,8	9,3	7,4
Kvalitet						
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng (antall)	42,2	43,7	44,9	44,0	43,9	43,7
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i lesing 8. trinn (prosent)	77,9	76,1	79,5	76,8	75,6	74,6
Elever på mestringsnivå 3-5, nasjonale prøver i regning 8. trinn (prosent)	72,2	67,9	76,4	71,5	74,5	72,0

Kapittel 7 Barne- og familietjenesten

Viktige resultater og tiltak i 2020

- Barns helse: Det har vært en økning av barn og unge med vansker knyttet til engstelse, nedstemthet, uro og konsentrasjonsvansker, slitenhet og stress, som er dokumentert i tjenestenes fagverktøy.
- Helsetjenesten har hatt en nedgang i fysiske konsultasjoner og hjemmebesøk sammenlignet med 2019. Disse har blitt erstattet av telefonsamtaler og digitale konsultasjoner.
- Helse- og avlastningstjenesten har hatt fullt belegg i helseteamet og i avlastningstilbudene
- Kriminalitet: Det er en svak nedgang for ungdom under 18 år, men en økning i vold.
- Uteseksjonen erfarer gjennom sitt oppsøkende arbeid at illegale rusmidler ser ut til å øke i stadig yngre årsgrupper.
- Vold i nære relasjoner ser ifølge tall fra politiet ut til å øke.
- PPT: Antall henvisninger på individnivå fra skoler og barnehager økte med 12 prosent sammenlignet med 2019; fra 1 248 i 2019 til 1 401 i 2020.
- Barn med tiltak fra barnevernet økte med 6 prosent i 2020, fra 1 193 barn i 2019 til 1 267 barn i 2020. Ved utgangen av 2020 var det 366 barn og unge som bodde i enten fosterhjem eller institusjon. Det betyr at nærmere 30 prosent av barn med tiltak fra barnevernet får hjelp og støtte i familien og i sitt nærmiljø, samme andelen som i 2019. Det var i alt 410 barn og unge i fosterhjem der 86 var plassert i fosterhjem knyttet til slekt og nettverk i 2020. Dette utgjør en andel på 21 prosent, noen prosentpoeng under målsettingen på 25 prosent. Oppholdstiden i ulike institusjoner for barn innen barnevernet var på i underkant av 7 000 døgn (6 941) i løpet av 2020, godt under måltallet på 8 000 døgn. Les mer om barnevern 2020 i sak Arkivsak 20/62279
<https://innsyn.trondheim.kommune.no/motekalender/motedag/50010300>
- Forandringsfabrikken har bistått kommunen med å utvikle tjenestetilbudet og sikre barns medvirkning.
- Barneverntjenesten har hatt en stor innsats rettet mot å utvikle praksis med å involvere familier og nettverk i barnevernssaken for det enkelte barnet/ungdommen. I alt ble det gjennomført over 200 nettverksmøter i løpet av 2020. Man ser en holdningsendring i barneverntjenesten med tanke på å ha tro på og tillit til at nettverket rundt barna har mer å bidra med, hvis man bruker tid og engasjement på å involvere dem.
- Bedre skolestart for alle - det er rekruttert enheter som skal delta, og prosjektet er forankret i organisasjonen. Oppstart for ulike modeller er utsatt til 2021.

- Tett på i BFT Midtbyen - PPT og rådgivere fra Dagskolen og Skoleteamet har fast tilstedeværelse i barnehagene og skolene i prosjektet. NTNU Samfunnsforskning og NIFU har følgeforskning på piloten, og erfaringer kommer i 2021.
- Teamet Laget rundt eleven ble etablert på Heimdal. Arbeidet er prosjektorganisert.
- Helsestasjon for kjønn og seksualitet ble etablert og samlokalisert med helsestasjon for ungdom.
- Ambulant psykisk helseteam for barn og unge med psykiske lidelser ble etablert
- Stiftelse Alternativ til vold har en samarbeidsavtale med Trondheim kommune og etablerte seg 1. september 2020.
- Helseplattformen og DigiBarnevern er under utvikling.
- Sykefraværet var på vel 10 prosent hvorav i underkant av en prosent er koronarelatert. Sykefraværet i 2019 var også på 10 prosent

Utfordringer og videre arbeid

- Barns rett til medvirkning i tråd med FNs Barnekonvensjon og medvirkning til samskaping av tjenestene videreutvikles.
- I 2022 trer Barnevernreformen/Oppvekstreformen i kraft med overføring av oppgaver fra stat og kommune på barnevernområdet. Barnevernets finansieringsmodell endres vesentlig. Tidlig innsats skal styrkes for å nå målene i oppvekstreformen.
- I løpet av 2021 utarbeide et forslag til en helhetlig organisering av det spesialpedagogiske støttesystemet som skal fremme en inkluderende praksis og nye budsjettmodeller for barnehage og skole som støtter dette. Barn og unge med behov for PP tjenester skal få bistand i henhold til nasjonale retningslinjer.
- Fokus på å utvikle sømløse tjenester for barn og unge med store og sammensatte tilretteleggingsbehov på tvers av profesjoner og sektorer.
- Helseplattformen og kvalitetssystemet i DigiBarnevern implementeres
- Videreutvikle omstillingskompetanse, nettverkssamarbeid og samarbeidet med innbyggerne.

Nøkkeltall

Statistisk sentralbyrås tall viser at driftsutgifter per innbygger i Trondheim ble betydelig redusert i 2020 sammenlignet med 2019. Det skyldes i hovedsak nedgang i antall nye bosettinger og barneverntiltak for enslige mindreårige flyktninger, som påvirker driftsutgiftene per barn plassert utenfor hjemmet (funksjon 252). I tillegg har Trondheim flere årsværk innenfor barnevernet som yter hjelp i hjemmet (funksjon 251), enn sammenlignbare kommuner.

Når det gjelder andel barn med melding og barn med undersøking ift. innbyggere 0-17 år, ligger Trondheim lavere enn snittet for ASSS-kommunene. Mens på andel barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år ligger Trondheim høyere enn ASSS snittet 3,0, men noe lavere enn Oslo og Stavanger.

Når det gjelder barn med undersøking eller tiltak per årsverk (funksjon 244) ligger Trondheim (16,7) under gjennomsnittet for ASSS-kommunene (17,0), men høyere enn Bergen (14,7) og Oslo (16,1).

	Trondhei m 2020	Trondhei m 2019	Oslo	Bergen	Stavang er	ASSS, uten Oslo og TK
Prioritet						
Netto driftsutgifter til barnevernstjenesten per innbygger 0-22 år (kr)	7 854	9 234	7 624	8 305	7 809	7 446
Produktivitet						
Barn med melding ift. innbyggere 0-17 år (prosent)	3,9	3,5	4,9	4,0	4,5	5,0
Prosentdelen barn med undersøking ift. innbyggere 0-17 år (prosent)	4,1	3,8	4,7	4,0	4,3	4,0
Barn med barnevernstiltak ift. innbyggere 0-22 år (prosent)	3,2	3,2	3,3	3,2	3,9	3,0
Brutto driftsutgifter (funksjon 244) per barn med undersøking eller tiltak (kr)	50 228	54 610	71 311	60 706	46 707	55 085
Brutto driftsutgifter per barn som ikke er plassert av barnevernet (funksjon 251) (kr)	55 159	63 837	49 635	47 999	31 589	44 117
Brutto driftsutgifter per barn som er plassert av barnevernet (funksjon 252) (kr)	450 389	511 034	369 511	442 175	497 680	456 550
Dekningsgrader						
Barn med undersøking eller tiltak per årsverk (funksjon 244) (antall)	16,7	16,1	16,1	14,7	19,8	17,0
Undersøkinger med saksbehandlingstid innan 3 måneder (prosent)	88,0	93,0	94,0	93,0	94,0	90,0
Avtalte årsverk i helsestasjons- og skolehelsetjenesten per 10 000 innbyggere 0-20 år (årsverk)	36,1	37,2	51,2	46,2	39,6	38,5
Andel hjemmebesøk av	23,1	96,7	60,2	78,2	54,6	72,7

helsesykepleier til nyfødte (prosent)	
--	--

Kapittel 8 Kvalifisering og velferd

Hovedprioriteringer for 2020 har vært å sørge for at de store kullene med flyktninger som ble bosatte i 2016 og 2017 får fotfeste i arbeidslivet eller gjennomfører utdanning. Denne oppgaven krever tett samarbeid mellom TROVO, INN og NAV-kontorene. Samarbeidet har i løpet av 2020 ført til rutineforbedringer og utvikling av nye tiltak. Koronapandemien har preget året, mange deltakere i ulike tiltak har fått forlenget sine program og får dermed en lengre vei ut i arbeidslivet.

Viktige resultater og tiltak i 2020

I henhold til kommunens handlingsplan mot fattigdom skal barnefamilier som mottar sosialhjelp få helhetlig og koordinert oppfølging.

- NAV-kontorenes egne gjennomganger tyder på at så godt som alle barnefamilier har oppfølging og aktive tiltak.
- De familiene som har størst behov har oppfølging fra familiekoordinatorene. 40 færre barnefamilier mottok sosialhjelp i gjennomsnitt hver måned i 2020 enn i 2019.

Gode norskerferdigheter er viktig for at alle kan delta i arbeids- og samfunnsniv.

- Resultatet for 2020 viser at 85 prosent av deltakerne i Trondheim består norskprøvene de melder seg opp til, dette er 3 prosent færre enn landsgjennomsnittet.

Trondheim kommune søker å ivareta mennesker som står uten bolig.

For å måle kvaliteten på våre tjenester har området valgt disse indikatorene slik at mennesker med behov for et sted å bo skal slippe å stå lenge i kø

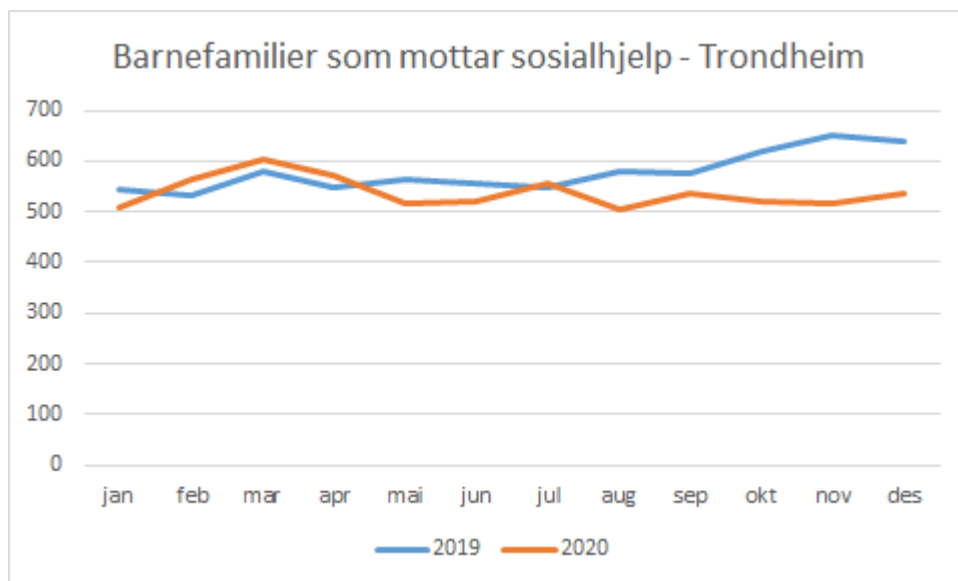
Resultatene for 2020 var:

- Gjennomsnittlig botid i midlertidig bolig var 32 dager og målet om 20 dager ble ikke nådd.
- Gjennomsnittlig ventetid på ordinær kommunal bolig var 1,5 måneder og målet om 1 måned ventetid ble ikke nådd.

Utfordringer og videre arbeid

Hovedutfordringen på området vil også framover være å sørge for at alle innbyggere har de ferdighetene som er nødvendige for arbeids- og samfunnsdeltakelse. Å sørge for gode hensiktsmessige boliger til innbyggere som har store utfordringer og ustabil livssituasjon krever samarbeid fra mange ulike enheter og dette området kan utvikles.

Nøkkeltall

	Trondheim 2020	Oslo	Bergen	Stavanger	Landet uten Oslo
Sosialhjelpsmottakere (antall)	5 190	20 182	7 009	3 930	110 053
Ant sosialhjelpsmottakere 18-24 år (antall)	1 163	2 488	1 312	844	21 554
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer (antall)	1 696	10 124	3 243	1 859	41 622
Sosialhjelpsmottakere med arbeidsinntekt som hovedinntekt (antall)	531	1 974	835	418	12 869
Sosialhjelpsmottakere med sosialhjelp som viktigste kilde til livsopphold (antall)	2 179	8 341	2 681	1 477	43 661
Sosialhjelpsmottakere som bor i eid bolig (antall)	256	757	307	1 511	8 111
Antall barn i familier som mottok sosialhjelp (antall)	2 248	10 272	2 491	1 511	54 994

Kapittel 9 Psykisk helse og rus

Hovedmålet for virksomhetene innenfor psykisk helse og rus er at innbyggerne skal leve selvstendige liv og ha en god tilknytning til arbeidsmarkedet. Koronapandemien har preget tjenestetilbudet i 2020, hvor brukerne i perioder har mottatt redusert hjelp og økt ventetid på hjelpetilbudene. Flere fysiske tilbud ble erstattet med digitale tilsyn. Ansatte har vist god evne til fleksibilitet og omstilling både knyttet til smitteverntiltak og opprettholde kontakt med brukere av tjenestene.

Viktige resultater og tiltak i 2020

- Det ble tatt i bruk nytt botiltak for 10 personer med alvorlige psykiske lidelser og 38 tidligere bostedsløse personer med rusavhengighet og psykisk utfordringer fikk oppfølging fra teamet "Housing- First". Personene som mottar hjelp fra HF teamet har en gjennomsnittlig botid på 3 år og 9 måneder.
- Bispegata Hybel er kommunens botilbud med heldøgns bemanning for personer mellom 18-25 år som ruser seg aktivt og som ikke er i stand til å bo i egen bolig. Det er fire hybler for menn og tre hybler for kvinner. Gjennomsnittlig botid før utflytting til annen bolig er 9 måneder. Flere ungdommer var rusfrie da de flyttet.
- Samhandlingstiltak for unge (18-25 år) med rusutfordringer (SAMUR) tilbyr rask hjelp der brukeren befinner seg og når det passer brukeren. 65 personer (41 menn og 24 kvinner) mottok hjelp (en økning på 12 fra 2019), hvorav 24 nye henvendelser og 15 personer ble utskrevet fra SAMUR. Gjennomsnittlig alder er 23 år.
- Personer med rusmiddelavhengighet som bor i ordinære leiligheter mottar boveiledning og motiverende hjelp med rusavhengighet fra "Uteteam". Teamet følger opp omtrent 100 personer.
- Mestringsteam gir ambulant boveiledning og psykisk helsehjelp til 125 personer med alvorlige psykisk lidelser som bor i ordinære leiligheter ($\frac{2}{3}$ -deler i det private og $\frac{1}{3}$ i det kommunale). 88 nye brukere ble bosatt i ordinære boliger med oppfølging. 35 brukere flyttet fra botiltak til ordinære boliger (økning på 15 fra 2019).
- Rask psykisk helsehjelp (PHR) tilbyr behandling for angst, lettere depresjonsplager, begynnende alkohol-/rusproblemer eller søvnproblemer. For hele 2020 var det en økning i antall henvendelser på 40 prosent sammenlignet med 2019. Rask psykisk helsehjelp var samtidig stengt for nye henvendelser i to perioder, totalt 3-4 måneder for å gi hjelp til alle som ventet.
- Mottak- og oppfølgingscenteret (MO) er et gratis, frivillig tilbud uten krav om henvisning til personer med rusproblemer som ønsker hjelp med å endre rusvaner. Målet er at personene skal få hjelp innen sju virkedager. Det var 107 personer som tok direkte kontakt, hvorav 92 fikk oppfølging fra MO, 25 personer gjennomførte program for hasjavvenning, mens 10 personer ble loset videre til andre hjelpetiltak.

72 prosent menn og 28 prosent kvinner med en gjennomsnittlig alder på 36 år. De fleste bor alene og omtrent en av fire er uten fast bolig.

- Antall utskrivningsklare pasienter fra psykisk helsevern var totalt 69. Det totale antall ventedøgn var 883 døgn som kostet Trondheim kommune 4,4 millioner kroner. Målet om at ingen skal vente mer enn fem døgn ble ikke nådd.
- Fontenehuset ble styrket med 2 millioner kroner for å bidra til at personer får hjelp til å fullføre utdanning eller komme i arbeid.
- Det ble inngått ny avtale om drift av felles ambulante behandlingsteam med psykisk helsevern (ACT og PART).

Utfordringer og videre arbeid

Det har vært en utfordring å tilby rask psykisk helsehjelp innen 2 uker. Ventetid for hjelp til personer med milde til moderate symptomer på depresjon og angst har økt fra to til fire uker (rask psykisk helsehjelp, mestringskurs og rehabiliterende tiltak for personer som opplever å være i en livskrise og eller står i fare for å utvikle rusproblemer). Tilbudet ble også stengt for nye henvendelser noen uker for å hjelpe de som allerede ventet. Det vil arbeides med å allokere ressurser for å følge opp strategien "Tidlig innsats" for å redusere ventetiden på hjelp.

Sykefraværet for psykisk helse og rus økte fra 8,5 prosent i 2019 til 10,5 prosent i 2020, hvorav 1,5 prosent var knyttet til korona.

Nøkkeltall

	Trondheim 2019	Trondheim 2020	Oslo	Bergen	Stavanger	Lande t uten Oslo
Prioritet Netto driftsutgifter til tilbud til personer med rusproblemer (funksjon 243) per innbygger 18-66 år	890	871	1 796	1 754	1 051	529
Kvalitet Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere (helse- og omsorg) (antall)	3	2,9	2,6	4,6	2	4,3
Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial)	8,4	8,1	5	8	3,9	8
Årsverk av personer med videreutdanning i rusarbeid per 10 000 innbyggere (helse og sosial)	3,6	3,4	2,3	4,5	1,1	2,8
Andel nyinnflyttede med psykiske lidelser og / eller rusmiddelbrukere på	-	37	42	18	-	20

venteliste (prosent)						
----------------------	--	--	--	--	--	--

Kapittel 10 Bo- og aktivitetstilbud

Bo- og aktivitetstilbudene (BoA) består av fire enheter og skal yte tjenester til personer over 18 år med nedsatt funksjonsevne, fortrinnsvis utviklingshemming og/eller utviklingsforstyrrelser.

Kø for heldøgns omsorg i bo- og aktivitetstilbudet har i løpet av 2020 blitt redusert fra 17 til 15 aktive søknader. I september var det kun 10 i køen. På slutten av 2020 kom det til flere som fylte 18 år med behov for heldøgns omsorg. Som følge av pandemien har 2020 vært et krevende år for bo- og aktivitetstilbudene. Det har i 2020 vært stort behov for å tilpasse tjenestene smittevern og dette har medført endringer i innhold i tjenestene for store deler av tjenestemottakerne. Dette er forsøkt motvirket gjennom kompenserende tiltak.

Viktige resultater og tiltak i 2020

- Selv om tjenestemottakere med psykiske utfordringer ble flyttet til andre tjenesteområder for å få bedre tilpassede tjenester, økte antall tjenestemottakere fra 705 til 737
- Flere boligtyper gir bedre muligheter til å gi tilpassede tjenester
- TV BRA etablerte lokal redaksjon i Trondheim
- Trondheim kommune er landsledende innen antall arbeidsplasser i Helt med
- Implementering av en felles faglig plattform for miljøarbeidet er påstartet

Utfordringer og videre arbeid

- Boligkøen økte på slutten av året fra 10 til 15 personer
- Fortsatt økning i antall tjenestemottakere og derav en økning med åtte særlig ressurskrevende brukere
- Arbeidet med å tilpasse tjenestene til rett nivå fortsetter, herunder at beboere som har for tett oppfølging i bolig må tilbys et annet boligtilbud
- Brukerundersøkelse skal bedres ved at den følges opp med kvalitative undersøkelser

Nøkkeltall

	Trondheim 2018	Trondheim 2019	Oslo 2019	Bergen 2019	Stavanger 2019	ASSS snitt 2019
<i>Prioritet</i>						
Utgifter pr. utviklingshemmet (fratrasket refusjon ressurskrevende) (kroner)	938 759	980 410	N/A	1 101 421	1 029 923	951 423
<i>Produktivitet</i>						

Utgifter til bolig med fast personell hele døgnet (inkl. private/ideelle) pr. beboer (kroner)	1 700 813	1 961 616	N/A	1 747 031	2 305 990	1 765 593
<i>Dekningsgrader</i>						
Andel utviklingshemmede 18 år+ i bolig med fast tilknyttet personell hele døgnet (prosent)	53,7	47,4	N/A	59,7	46,3	54,0
<i>Kvalitet</i>						
Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning (prosent)	82,4	82,9	74,6	76,2	78,5	76,6

Kapittel 11 Helse og omsorg

Koronapandemien har preget tjenestene i 2020, og ført til at en del planlagt arbeid har blitt utsatt eller satt midlertidig på vent. Våren 2020 ble flere tjenester helt eller delvis stengt i en periode, og enkelte tilbud har vært påvirket av strenge smitteverntiltak gjennom store deler av året. Dette har påvirket ventetid og kapasitet i tilbudene.

Medarbeidere og ledere har vist en enorm innsats og evne til fleksibilitet for å beskytte sårbare tjenestemottakere mot smitte, opprettholde et forsvarlig tjenestetilbud og samtidig bemanne nye tiltak som smittesporing, teststasjoner og koronatelefon.

Viktige resultater og tiltak i 2020

- Forebygging, rehabilitering, læring og mestring:
 - Antall tverrfaglige vurderinger utført i hjemmebaserte tjenester i 2020 var tilsvarende antallet i 2019.
 - Antall henvendelser fra hjemmetjenestene til ergo- og fysioterapi har økt fra 2019.
 - Tiltaket tidlig innsats er opprettholdt på omtrent samme nivå som 2019. Ergo- og fysioterapitjenesten har økt ventetid som konsekvens av delvis nedstenging på våren og omdisponering av personell deler av året.
 - Det var ti prosent økning i antall vedtak om døgnerhabilitering, men samtidig en nedgang i gjennomførte opphold samtidig som oppholdstiden økte. Det var nedgang i dagrehabilitering og oppsøkende rehabilitering på hhv 20 og 25 prosent.
 - Det ble gjennomført totalt 31 lærings- og mestringskurs, som er færre kurs enn i 2019. Noen kurs ble gjennomført digitalt.
 - Antall deltakere i Sterk og stødig er redusert med 60 prosent i 2020, fra 561 til 225 deltakere. Antall grupper redusert fra 27 til 17. Dette skyldes at tilbudet ble stengt i mars og gjenopptatt i tilpasset form i september/oktober.
- Bruken av elektroniske medisindispensere økte med 50 prosent i 2020, og fra 2021 blir dette førstevalg for nye brukere. Antall brukere av lokaliseringstjeneste (GPS) var uendret i 2020, og flere står i kø for å ta tjenesten i bruk.
- Ressurscenter for demens gjennomførte to pårørendeskoler og to samtalegrupper for pårørende i 2020.
- Det ble gjennomført planarbeid og omstrukturering for å samle alle aktivitetstilbud i en samlet enhet. Enheten ble aktivert fra 01.01.2021.
- Aktivitetstilbudene har på grunn av smitteverntiltak ikke kunnet gi et fullverdig tilbud til alle sine brukere, og de mest sårbare har blitt høyest prioritert. Pr. 31.12.2020 var det 674 personer som hadde vedtak om aktivitetstilbud, mens 400 mottok tilbudet.
- Ny sosial møteplass ble etablert i samarbeid med Østbyen frivilligsentral på søndager.

- Det er på de fleste helse- og velferdssenter etablert en ordning med frivillighetskontakter som ivaretar dialogen med frivilligsentraler og ulike lag og organisasjoner. Vi ser behov for å videreutvikle denne rollen.
- Rekruttering av sykepleiere til helse og velferdssenter, hjemmetjeneste og botiltak har vært krevende også i 2020. Student-, elev- og lærlingepraksis ble gjennomført med tilpasninger.
- 200 nye medarbeidere ble tilsatt i ulike stillingsstørrelser for å bemanne teststasjoner, smittesporing og koronatelefon, og nesten 200 ansatte fra enhetene var omdisponert til disse tiltakene og til andre enheter med smitteutbrudd deler av året.

Det vises ellers til [Kvalitetsmelding for eldreomsorgen](#) som er kommunedirektørens årlige vurdering av kvaliteten på deler av helse- og omsorgstjenestene.

Utfordringer og videre arbeid

Tiltakene aktivitetstilbud ved bolig for heldøgns omsorg (HDO) (1,5 millioner kroner) og fysioterapeuter og studentstillinger for fysioterapi ved helse- og velferdssenter (1 millioner) ble utsatt på grunn av koronapandemien, men er under arbeid.

Ventetiden for langtids plass i sykehjem har økt, og medfører blant annet redusert kapasitet i våre korttidsplasser. På starten av 2021 står vi i tillegg til å bemanne koronatiltakene overfor utfordringen med å tilsette nok personell til vaksinerings av befolkningen. Vi har lært mye gjennom det siste året, som vi også kan ta med oss videre. I 2021 vil vi se på hvilken effekt pandemien har på arbeidsmiljø og sykefravær i det lange løp.

Strategien med å satse på de hjemmebaserte tjenestene, på tidlig innsats og rehabilitering videreføres. Hjemmetjenestene skal videreutvikle kompetansen på oppfølging av alvorlig syke i eget hjem for å sikre bærekraft i sektoren framover.

Det er nødvendig med forskning og kunnskapsutvikling i primærhelsetjenesten, og vi vil jobbe enda mer systematisk med evaluering av tiltak og tjenesteutvikling for å sikre gode og effektive pasientforløp. Økt bruk av velferdsteknologi i tjenestene vil kunne bidra til mer selvstendige innbyggere, og til mer effektiv ressursbruk i våre tjenester.

Nøkkeltall

	Trondheim 2019	Trondheim 2020	Oslo 2020	Bergen 2020	Stavanger 2020	Landet uten Oslo 2020
<i>Prioritet</i>						

Andel av kommunens samlede netto driftsutgifter til pleie og omsorg (prosent)	28,8	28,3	23,2	31,2	26,6	32
Brutto driftsutgifter kommunale helse- og omsorgstjenester per innbygger (kroner)	22 534	23 060	30 508	25 929	23 971	29 067
<i>Dekningsgrader</i>						
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	16,4	15,6	13,2	13,5	14,6	11,2
Andel innbyggere 80 år og over som er beboere på sykehjem (prosent)	27,3	26,0	26,1	26,4	23,3	29,0
<i>Kvalitet</i>						
Andel brukertilpassede enerom m/ eget bad/wc (prosent)	84,5	88,0	78,8	94,7	98,8	91,6

Kapittel 12 Flyktninger og innvandrere

Viktige resultater og tiltak i 2020

- **Bosetting.** I 2020 bosatte kommunen 147 flyktninger og familiegjenforente. 90 personer, hvorav to enslige mindreårige er bosatt som flyktninger, og 57 personer på grunnlag av familiegjenforening. Opprinnelig anmodning for 2020 var på 155 personer, hvorav 10 enslige mindreårige. Anmodningen ble av IMDi nedjustert til 101 flyktninger i september 2020. Mål for bosetting i 2020 ble oppnådd. 12 prosent av de nyankomne ble bosatt i private boliger, mens 86 prosent i kommunale utleieboliger. Bystyrets mål på 40 prosent i privat bolig ble ikke nådd.
- **Introduksjonsprogram.** I gjennomsnitt deltok 293 personer introduksjonsprogrammet. 140 deltakere sluttet i introduksjonsprogrammet i 2020. 42 prosent var ved avslutning i arbeid eller ordinær utdanning, og 24 prosent var ved avslutning i grunnskole. Kommunens mål med 55 prosent i arbeid eller utdanning ble ikke nådd, og pandemien kan være en viktig årsak for lavere måloppnåelse i 2020.
- **Enslige mindreårige.** Av de 136 enslige mindreårige som kommunen har ansvaret for, var ti i et høyere utdanningsløp, 73 i videregående opplæring, tre på grunnskole, 28 på norskopplæring, ni i praksis og 13 hadde annet tilbud. Det er svært positivt med så mange enslige mindreårige i ulike opplæringsløp, spesielt antallet ungdommer som er i videregående opplæring og de som tar høyere utdanning.
- **Helse.** I 2020 har Flyktningehelseteamet utført 225 helseundersøkelser, 1040 oppfølgingssamtaler, 160 familiesamtaler, gitt 557 ganger praktisk veiledning samt utført 835 legekonsultasjoner.

Utfordringer og videre arbeid

Vedvarende lav bosetting vil medføre ytterligere tilpasning av aktivitetsnivå og nedbemanning av sentrale tjenester. Det er igangsatt en gjennomgang av tjenester knyttet til mottak og kvalifisering av flyktninger der resultatet vil trolig foreligge i løpet av høsten 2021. Pandemien vil med stor sannsynlighet vanskeliggjøre overgangen fra introduksjonsprogram til arbeid utfordrende. Satsing på ordinær utdanning vil være en riktig vei å gå for de fleste. Ny integreringslov som trådte i kraft 1.1.2021 vil gi nye muligheter for de med mål om utdanning, mens det vil gi kortere programtid for de med videregående skole eller høyere. Etablering av tilrettelagt avdeling med 20 plasser ved Trondheim mottakssenter vil bety større og sannsynligvis nye utfordringer for kommunens tjenester. Særskilt vertskommunetilskudd for tilrettelagte plasser må vurderes for å heve kompetansen og eventuelt styrke ressursene ved aktuelle enheter.

Nøkkeltall

I de to første årene etter bosetting har flere kommunale enheter særskilte oppgaver knyttet til bosetting og kvalifisering. Mer informasjon og nøkkeltall kan leses [her](#).

Kapittel 13 Kultur og kirke

Viktige resultater og tiltak i 2020

2020 har vært preget av koronapandemien og konsekvenser av smittevern. Pandemien har påvirket kulturlivet i kommunen på mange områder.

- Kulturområdet i kommunen har brukt betydelige arbeidsressurser i 2020 på administrasjon knyttet til oppfølging av tiltak som følge av koronapandemien, dialog med arrangører av ulike arrangement og oppdatering av [Veileder for kultur og arrangement i Trondheim under covid-19](#)
- Det har oppstått nye måter og metoder for utføring av kultur- og fritidsaktiviteter
- Bruk av digitale plattformer har muliggjort samarbeid rundt prosjekter selv om fysisk forflytning har vært vanskelig
- I 2020 har det vært jobbet med tilrettelegging av fremtidig arena for kulturaktivitet.
- Sommertilbud til barne og unge, strakstiltak til fritidstiltak og til kunst og kultur har gitt gode resultater
- Barn og unges sommertilbud var et viktig tiltak som ga et bredt og innholdsrikt tilbud til aktivitet innen idrett, fritid, kunst og kultur
- Kommunes fritidsklubber og Trondheim folkebibliotek har opprettholdt gode tilbud til målgruppen
- Gjennomført undersøkelse som kartlegger unge innbyggere med samisk opphav sin opplevelse av å bo i Trondheim
- U-kirke - et samarbeid om sosial innovasjon mellom Trondheim kommune, Kirkelig fellesråd og NTNU
- Ferdigstillelse av Charlottenlund gravlund
- Utvikling av app for å kartlegge innbyggernes digitale kompetanse
- Utvikle "Bøker-bylab" til en møteplass og samskapingsarena
- Hendelser på Nyhavna - skape midlertidige byromsaktiviteter på Nyhavna
- Kunst i offentlig rom-ordningen har bidratt til utsmykking av kommunale bygg og brukes aktivt i byutviklingsprosesser
- Tilskudd til stimulering av profesjonelle kunstprosjekter
- Tilskudd til vedlikeholdsetterslep og investeringer i Olavshallen

Utfordringer og videre arbeid

Utfordringen på områdene kultur og kirke har vært de begrensninger som koronapandemien har medført. Arbeidet har dreid seg om både planlegging av situasjonen med smittevern, og samtidig å se fremover mot en normal situasjon hvor aktivitet kan gjenopptas.

Nøkkeltall

- 7 kunstnere/kulturutøvere per 1000 innbyggere bosatt i Trondheim i 2020.
- Tilskudd til 224 prosjekter innen det profesjonelle kunst- og kulturfeltet
- Tilskudd til 416 prosjekter innen fritidskulturlivet

<i>Foreløpige Kostra-tall, i kroner</i>	Trondheim 2019 (uten Klæbu)	Trondheim 2020	Oslo	Bergen	Stavange r	Gjennomsnitt ASSS utenom Oslo
<i>Prioritet</i>						
Netto driftsutgifter til kultursektoren	2360	2570	3418	3107	4001	2871
Netto driftsutgifter til folkebibliotek	201	194	352	237	350	279
Netto driftsutgifter til akt.tilbud barn og unge pr innb	262	250	639	160	298	220
Netto driftsutgifter til museer	63	64	324	176	204	116
Netto driftsutgifter til kunstformidling	407	450	403	635	557	414
Netto driftsutgifter til andre kulturaktiviteter	152	100	261	283	511	311
Netto driftsutgifter til kommunale kulturbygg	163	157	218	262	181	236
Netto driftsutgifter til Den norske kirke	416	414	217	396	449	433
Netto driftsutgifter til andre religiøse formål	64	66	117	108	110	108
Netto driftsutgifter til kirkegårder, gravlunder og krematorier	151	152	111	180	273	149
<i>Dekningsgrader</i>						
Medlem av Den norske kirke i prosent av antall innbyggere	67,6	67,1	46,4	66,0	62,4	63,5

Kapittel 14 Idrett og friluftsliv

Viktige resultater og tiltak i 2020

2020 har vært preget av koronapandemien og smittevernstiltak. Dette har rammet idretten og frivilligheten i kommunen på mange områder.

- Idrettsområdet i kommunen har brukt betydelige arbeidsressurser i 2020 på administrasjon knyttet til oppfølging av tiltak som følge av koronapandemien, dialog med idretten og løpende oppdatering av [Veileder for idretten i Trondheim under covid-19](#)
- Koronapandemien har medført økt utfart og popularitet for friluftslivet. For kommunen medfører dette økt etterspørsel etter tilrettelegging av for eksempel toaletter og økt behov for søppelhåndtering.
- Det fysiske arbeidet med [Storheiastien](#) er påstartet.
- Nye vannklosetter og toalettbygg er etablert på Grønnlia markahytte.
- [Skjermvegen Aktivitetspark](#) ble offisielt åpnet 27. august.
- Klæbu skatepark ble offisielt åpnet 5. september. [Stein, saks og papir laget video om Klæbu Skatepark.](#)
- Dalen Aktivitetspark ble offisielt åpnet 21. september. Parken ble åpnet av ordfører og kommunal- og moderniseringsminister Nikolai Astrup.
- Helse- og arenabygg i Granåsen og nye rulleskiløyper i Granåsen, åpnet under [Toppidrettsveka 22. august.](#)
- Leangen Bydelshall åpnet i 2020, med offisiell åpning 14. oktober.
- Avtale med Ranheim IL om Ranheim aktivitetshall ble vedtatt av bystyret. Hallen skal også inneholde [Norges første paraidrettssenter.](#)
- Reguleringsplan for Leangen idrettspark er vedtatt.
- Mulighetsstudie for nye Eberg idrettspark er ferdig.
- Mulighetsstudie for nye Tiller idrettspark er ferdig.
- Håndball-EM for herrer ble gjennomført i januar.
- Ski Tour Norge-Sverige ble gjennomført i februar.
- Raw Air i Granåsen 2020 ble avlyst, pga koronapandemien.
- [Toppidrettsveka](#) ble gjennomført, med strenge smitteverntiltak, i Granåsen.

Nøkkeltall

<i>Foreløpige Kostra-tall, i kroner</i>	Trondheim 2019	Trondheim 2020	Oslo	Bergen	Stavanger	Landet uten Oslo
<i>Prioritet</i>						

Netto driftsutgifter til kommunale idrettsbygg per innbygger	476	467	899	809	1034	744
Netto driftsutgifter idrett per innbygger	344	589	195	343	546	300

Kapittel 15 Næring og samfunn

2020 har vært et år preget av koronapandemi og smitteverntiltak. Dette har påvirket vårt eget arbeid, men først og fremst våre samarbeidspartnere i arbeids- og næringsliv, FoU-institusjonene og våre studenter.

Viktige resultater og tiltak i 2020

- Beredskapsgruppe korona og arrangement, næring og idrett ble opprettet i mars og har siden vurdert og gitt råd om smitteverntiltak og risiko, samt utarbeidet forskrifter og veiledere.
- Tildelt korona-motivert støtte fra Næringsfond til reiseliv, kulturnæringer og inkubatormiljø.
- Vertskap for store arrangement EURO 2020, Ski Tour 2020 Sverige Norge; vertskapsby, regionalt samarbeid, verdiskaping i næringsliv.
- Planlagt og gjennomført "Vinterfest" i tilknytning Ski Tour 2020.
- Planlagt og gjennomført Nordisk seminar i tilknytning til Ski Tour og Nordisk Michelin.
- VM i nordiske grener 2025 ble tildelt, og det er viktig å skape "mer enn et skirenn"
- Utvikling av autonomi-miljøene knyttet til sjø, luft og land. Bidratt til etablering Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI) Autoship.
- Forvaltet/fordelt kommunalt krisefond for næringslivet i Trondheim (12,1 mill)
- Tett og godt beredskapssamarbeid mellom Sit, NTNU og Trondheim kommune ift håndteringen av Covid-19
- Oppstart av nasjonalt pilotprosjekt om studenter og livskvalitet gjennom StudyTrondheim
- Gjennom statsbudsjett sikret regjeringen 11,6 milliarder kroner til campussamling i en hel investeringsbeslutning. Både Ocean Space Centre og NTNUs campussamling er over i nye faser, og har startet de formelle planprosessene.
- Det lokale samarbeidet er styrket gjennom formalisering av innovasjonsdistriktsatsingen, og etablering av Pådriv med fokus på områdene Elgeseter, Nyhavna og Sluppen.
- Planlagt og gjennomført verdens første grensekryssing ved hjelp av el-fly i samarbeid med norske og internasjonale luftfartsmyndigheter, regionale flyplasser og regionalt næringsliv.
- 6 millioner kroner i støtte fra NFR til nasjonal pilot, Veikart for Grønn konkurransekraft

Utfordringer og videre arbeid

Det har vært store utfordringer knyttet til begrensningene som koronapandemien har medført. Alt arbeid fra og med mars var preget av restriksjoner på møteaktivitet, smittevern, og samtidig stadig se etter lettelser som kunne gi en tilnærmet normal situasjon hvor aktivitet kan gjennomføres som tidligere.

Kapittel 16 Miljø-, landbruks- og laboratorietjenester

Viktige resultater og tiltak i 2020

- Leinstrandkorridoren er forbedret ved etablering av ny viltovergang over E6 og vil ytterligere forbedres etterhvert som vegetasjonen vokser til.
- 2019 var det første året med vann i det nye bekkeløpet i Søravassdraget fra Gaula opp til Klett med bekreftet årsyngel i nedre del av Sørå i 2020. Bestanden av både sjøørret og laks har økt i Vikelva. Tiltak med utlegging av gytegrus er virkningsfullt.
- Det er innvilget tilskudd til systematisk grøfting av 51 dekar dyrka jord, i tillegg 1485 løpemeter enkeltgrøfter og 2 hydrotekniske anlegg i 2020.
- Lufta i Trondheim blir stadig bedre. Vi har et mål om at luftkvaliteten for partikler og NO₂ skal være minst like bra som gjennomsnittet for de tre foregående årene. I 2020 hadde vi fire overskridelser av døgnmiddel for PM₁₀. Gjennomsnitt siste tre år er seks. Årsmiddel NO₂ var 18,8, ug/m³ mens gjennomsnitt siste tre år er 26,3 ug/m³.
- Miljøpakken har gjennomført støyskjermende tiltak for de mest utsatte skoler og barnehager for å redusere støynivået til under grenseverdien. Singsaker skole og barnehage, Lohove barnehage, Okstad barnehage og Nidaros idrettsungdomsskole har støyskjermet uteområdet etter pålegg fra oss.

Utfordringer og avvik

- Vi har ikke nådd målet om å opprettholde antall dekar økologisk korridor, jf. status 2018. Arealet for Leinstrandkorridoren og Leirelvkorridoren er redusert med omtrent 197 daa siden 2018, noe som tilsvarer en reduksjon på 1,6 prosent.
- Piggfriandel gikk opp fra 76 prosent vintersesongen 2018/2019 til 77 prosent vintersesongen 2019/2020.
- 82 000 personer bor i gul og rød støysone som skyldes vegtrafikk (i 2017) og 7 000 personer bor i støysoner som skyldes jernbanetrafikk.
- Nardo skole/Blomsterbyen barnehager har en betydelig del av uteområde som er i oransje støysone ved omkjøringsvegen. Høyere støyskjerm bør vurderes innført.
- Få barnehager med en liten del av uteområdet mellom 60 og 65 dB. Eksempel Majorstuen barnehage som har vist seg vanskelig å skjerme på grunn av vernebestemmelser på Persaunet leir.

Kapittel 17 Plan- og bygningstjenester

Viktige resultater og tiltak i 2020

- Byutviklingsstrategien og sentrumsstrategien er vedtatt.
- Diveanalysen for Midtbyen er ferdigstilt.
- Gatebruksplan for Midtbyen er lagt fram til sluttbehandling.
- Kommunedelplan for Klett og Sluppen er lagt fram til politisk behandling.
- Tjenester om eiendom og avgifter er gjort tilgjengelig for innbyggere på Min side.
- Detaljreguleringsplaner er vedtatt for om lag 1900 boliger.
- Rammetillatelse er gitt til 1906 boliger.

Utfordringer og videre arbeid

- Planprogram for kommuneplanens arealdel sendes på høring i 2021.
- Det arbeides videre med kommunedelplan for Ranheim og Sluppen.
- Områdeplan for Kjøpmannsgata og nordøstre kvadrant sendes på høring i 2021.
- *Midtbyen, veiter og gårdsrom - innspill kommer fra Mette*
- Det er uavklart hva som skal gjøres med planene på nedlagte deponi.
- Nye, dramatiske tall for havnivåstigning gir utfordringer for planlegging, særlig for Nyhavna.
- Det må avklares hvor ny godsterminal skal ligge.
- Vi skal videreutvikle digitale løsninger som fremmer brukerinvolvering og samskaping, blant annet i Campusarbeidet.
- Vi arbeider videre med effektivisering av plan- og byggesaksprosessen gjennom digitalisering.

Nøkkeltall

Beskrivelse	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Behandlede reguleringsplaner	52	43	40	29	35	45	25	29
Sum byggesaker	1 754	1 828	1 762	1 858	2 487	1 844	1 430	2 413*
Antall nyopprettede matrikkelenheter (grunneiendommer)	540	467	356	250	401	325	276	200
Antall nyopprettede seksjonerte matrikkelenheter				1 465	2 034	1 275	1 975	1 493
Tap av verneklassifiserte bygg								

* Fra 2020 er tall fra tidligere Klæbu kommune med i tallgrunnlaget. Dette tilsvarer ca 80 saker.

	Trondheim 2019	Trondheim 2020	Oslo	Bergen	Stavanger	Snitt ASSS, 2020 eks
--	-------------------	-------------------	------	--------	-----------	-------------------------

						Oslo og Trondheim
Netto driftsutgifter til plansaksbehandling	266	186	296	278	253	262
Netto driftsutgifter til byggesaksbehandling	16	-6	37	37	-17	12
Netto driftsutgifter til kart og oppmåling	44	42	56	44	85	73

Kapittel 18 Tekniske tjenester

Viktige resultater og tiltak i 2020

- Det nye Torvet ble ferdig og offisielt åpnet i juni, og prosjektet ble [årets vinner av Landskapsarkitekturprisen](#)! På grunn av pandemien ble det ikke gjennomført mange arrangementer i 2020, men Torvet ble omfavnet av publikum og de mange sitteplassene brukes mye på finværsdager.
- Biler og utstyr er byttet til miljøvennlig kjøretøy. En elektrisk feiemaskin og to nye [kjøretøy som går på biogass](#) er anskaffet. Mindre tiltak som [elsykler for de som plukker søppel](#) og [elektrisk småutstyr](#) til kantklipping og løvblåsing bidrar til å gjøre driften mer helse- og klimavennlig.
- Med Klæbu som en del av Trondheim kommune har vi omtrent 950 km med vannledninger og omtrent 1450 km med avløpsledninger. I 2020 fornyet vi 9 km vannledninger og 7,7 km avløpsledninger.
- Vannovervåkingsprogrammet viser en stadig forbedret vannkvalitet. Måltrettede tiltak på avløpsnettets de siste årene har [reduisert forurensningen av elver og bekker](#).
- Brukerundersøkelsene viser gode tall for vinterdrift selv etter en meget kostbar og utfordrende vinter med skiftende værforhold.
- Ekstra stimuleringsmidler i forbindelse med korona har resultert i [asfaltering av flere veier](#), oppgradering av parker og sikring av Nidelva og Kanalen.
- Gjennom Trondheim Renholdsverk ble det gjennomført en ekstra hageavfallsaksjon i 2020, og vi innførte hytterrenovasjon med kildesortering.
- Miljøpakkeprosjektet [Saupstadbrua](#) ble påbegynt som fossilfritt anlegg. Det blir ei ny gang- og sykkelbru over Bjørndalen som skal knytte sammen bydelene Saupstad og Tiller.
- Vi har levert trygt og godt drikkevann gjennom hele året, og [vi jobber kontinuerlig for å sikre godt og trygt drikkevann](#) til innbyggerne i Trondheim, Malvik og Melhus.
- Vi forbedrer infrastrukturen og rørsystemet kontinuerlig for å redusere lekkasjer, både når det gjelder drikkevann og avløpsrør. Et viktig mål er å stoppe mest mulig forurensning og utslipp av avløpsvann i naturen, og i 2020 har vi holdt oss innenfor utslippstillatelse for avløp.
- Gjennom [Miljøpakken](#) har Trondheim kommune i 2020 planlagt og bygget sykkelveier, snarveier, fortau, kollektivtiltak og små og store trafiksikkerhetstiltak for over 200 millioner kroner. Dette er skritt i retning av Miljøpakkens mål om at vi skal gå mer, sykle mer og reise mer kollektivt i Trondheim

Utfordringer og videre arbeid

- Miljøarbeidet er høyt prioritert framover - både i anleggsprosjekt og i drift og vedlikehold.
 - Vi må fortsette arbeidet med å skifte ut dieslbiler med fossilfrie alternativer.
 - Det er et viktig miljømål å redusere saltforbruket som brukes i vintervedlikeholdet på veier og sykkelveier.
 - Framtidige anleggsprosjekt skal som et minstekrav være fossilfrie og stadig flere skal være utslippsfrie. Så langt har det ikke vært enkelt for entreprenørene å skaffe nok utslippsfrie maskiner, og vi vet at tilgangen til nok effekt på anleggsplassene er en utfordring.
- Det investeres årlig i nye parker, veier, sykkelveier og på andre områder som krever midler til drift. Det er en utfordring å ha nok midler til drift av stadig flere anlegg.
- En viktig oppgave er å sørge for at Klæbu får fullverdig reservevannforsyning.

Nøkkeltall

KOSTRA-tall for 2020. Sammenligning mellom Trondheim kommune og ASSS- kommunene, gebyrnivå for selvkostområdene innenfor teknisk sektor i 2021.

	Trondheim 2020	Trondheim 2021	Oslo	Bergen	Stavanger	ASSS, uten Oslo og Trondheim
Vann	2304	2367	2656	1955	1632	2146
Avløp	2729	2866	2656	2943	2755	3135
Slam	1738	1738		920	950	1455
Renovasjon	2270	2270	4684	1880	2888	2775
Feiing	310	321	175	350	330	354

Standardgebyr for en bolig på 120 m², beløp i kroner og eksklusiv moms.

KOSTRA-tall for 2020. Sammenligning mellom Trondheim kommune og ASSS- kommunene, utvalgte nøkkeltall fra det tekniske tjenesteområdet.

	Trondheim 2019	Trondheim 2020	Oslo	Bergen	Stavanger	ASSS, uten Oslo og Trondheim
Andel fornyet kommunalt spillvannsnett, gjennomsnitt for siste tre år(%)	1,29	1,08	1,71	0,61	0,97	0,77

Antall kloakkstopper i avløpsledninger og kummer per kilometer kommunalt spillvannnett	0,053	0,027	0,049	0,037	0,09	0,074
Estimert vannlekkasje per meter ledning (kubikk/meter/år)	7	8,5	20,9	9,5	3,1	7,6
Andel avfall levert til materialgjenvinning inklusiv biologisk behandling	31,8	31,8	37,2	24,3	40,5	37,2
Andel avfall levert til forbrenning	65,8	65,4	59,6	60	55	54
Andel piper feiet	26,9	34,5	2	20	4,1	16,3
Årsverk av feier pr. 1000 innbyggere	0,12	0,12	0,04	0,1	0,07	0,09
Brutto driftsutgifter til rekreasjon i tettsteder per 1000 innbygger	294	284	569	361	751	397
Brutto driftsutgifter til vegrenhold per meter veg. Tall i kroner.*	28	26	72	39	20	23
Brutto driftsutgifter til vinterdrift per meter veg. Tall i kroner.*	163	157	99	52	17	60

* snitt tall uten Sandnes og Kristiansand

Kapittel 19 Eiendomstjenester

Viktige resultater og tiltak i 2020

- Det arbeides videre med utvikling av Østmarkaområdet, blant annet ble det gjort vedtak om riving i sak [210/20](#). Rivingsprosjektet er satt i gang, og dette er et viktig virkemiddel for å få ned kommunens tomgangskostnader med disse byggene og få til fremtidig utvikling av området. Reguleringsarbeidet forventes igangsatt i løpet av planperioden 2021-24.
- Boligpolitisk plan som omhandler både den generelle og den sosiale boligpolitikken i Trondheim ble vedtatt i sak [132/20](#).
- Prosjekt Heggstadmoen Deponi ble ferdigstilt og avsluttet i 2020.
- Kommunen kjøpte et større areal på Brøset og tilleggsareal til Lilleby skolegård.
- Følgende større byggeprosjekter ble ferdigstilt i 2020:
 - Okstad skole - nybygg og rehabilitering
 - Kolstad barnehage - nybygg
 - Ranheim skole - tilbygg og rehabilitering
 - Risvollan HVS - kun sykehjemmet, omsorgsboliger planlegges overtatt 1. kvartal 2021
 - Helse- og arenabygg Granåsen - nybygg
 - Bydelshall Leangen - nybygg
 - Tonstad øst omsorgsbolig - nybygg
 - Hammersborg utfartsparkering - ny P-plass vis-a-vis Sverresborg museum
 - MC-bane på Heggstadmoen - nytt anlegg for MC cross
- Vi sparte ytterligere 3 prosent energi per kvm på den totale eiendomsporteføljen sammenlignet med 2019.
- Vi har passert 90 elbiler på driftsavdelingen og er i rute for å nå målet i 2021 om at 95 prosent av bilparken skal være elektrifisert. Vi har 30 nye elbiler i bestilling.
- Flere solcelleprosjekter på formålsbygg er igangsatt med ferdigstilling i 2021.
- Renholdsavdelingen fikk i 2020 flere arbeidsoppgaver innen smittevern og ekstra renhold av kontaktpunkter på grunn av koronapandemien.
- Vi har effektivisert driften gjennom innovativ bruk av droner til tilstandskontroller, identifisering av vann- og luftlekkasjer m.m.
- Vi har innført et nytt forvaltningssystem Main Manager for bedre dokumentasjon og mer effektiv drift.

Utfordringer og videre arbeid

- Utvikling av Østmarkaområdet planlegges igangsatt i planperioden 2021-24. Det arbeides med oppdaterte kostnadsestimater for reguleringsprosessen.

- Vedtaket for sak [132/20](#) Boligpolitisk plan gir flere føringer for videre arbeid som må løses i samarbeid med andre tjenesteområder i Trondheim kommune.
- Vi skal vurdere hva som skal til for å bevare Ringve skole og for å kunne ta det i bruk som interimsskole jfr vedtak i sak [22/21](#).
- Leiekontraktene for byggene som huser de fleste administrativt ansatte i kommunen utløper 31.12.24. Behovsutredningen og anskaffelsen av nye administrasjonslokaler vil være en stor oppgave i den kommende planperioden.
- Samlet sykefravær var 9,3 prosent (0,5 prosent koronarelatert), noe som er en økning fra 8,1 prosent i 2019. Korttidsfravær er lavt og stabilt, mens langtidsfraværet er økende.
- Av hensyn til smitte ble det innført restriksjoner på planlagte innendørs vedlikehold og utskiftinger ved helsebyggene i 2020. Tiltakene er utsatt til 2021 og 2022 og gjelder.
 - Øya helsehus
 - Havstein helse- og velferdssenter
 - Ranheim helse- og velferdssenter
 - Moholt helse- og velferdssenter
 - Ilevollen helse- og velferdssenter

Nøkkeltall

	Trondheim 2019	Trondheim 2020	Oslo	Bergen	Stavanger	Snitt ASSS, uten Oslo og TK
Prioritet:						
Netto driftsutgifter til eiendomsforvaltning i prosent av samlede driftsutgifter	8,9	8,8	8,5	9,9	9,3	9,1
Produktivitet:						
Utgifter til vedlikeholdsaktiviteter i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter	153,0	173,1	261,9	161,5	248,3	132,1
Utgifter til driftsaktiviteter (inkludert renhold) i kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter	614,0	573,4	926,5	811,4	587,5	655,9
Energikostnader for kommunal eiendomsforvaltning per kvadratmeter	113,0	94,0	42,4	97,1	96,4	97,9
Ressursbruk:						

Korr. brutto driftsutgifter eiendomsforvaltning per barn i kommunale barnehager	22 091	24 451	31 754	24 834	27 622	23 735
Korr. brutto driftsutgifter eiendomsforvaltning per elev i kommunal grunnskole	19 187	18 600	34 311	25 324	17 870	20 067
Korr. brutto driftsutgifter eiendomsforvaltning per beboer i institusjoner	156 988	181 431	182 624	111 075	117 888	136 201

Kapittel 20 Interne tjenester

Viktige resultater og tiltak i 2020

- Mange av arbeidsoppgavene innen lønn og refusjon har blitt robotisert. Det har medført at regnskapet er mer fortløpende ajour og gir et rettere bilde av den økonomiske situasjonen. Robotiseringen har medført at vi har håndtert koronafravær uten økning i ressurser.
- Webinarer som opplæringsform har medført at vi når ut til langt flere med mindre bruk av ressurser, og de er langt mer tilgjengelige.
- IT-støtte for covidtest og vaksinerings har blitt utviklet i etter behov, samt robotisering av manuelle prosesser.
- Økonomistyringsløsningen i kommunen har blitt videreutviklet til å inneholde en personalmodul, så systemet lettere kobler personer og lønnsutgifter.
- Det ble fortgang på skjermtolking på grunn av korona.
- Det er gjort en innsats for bærekraftige anskaffelser ved at klima og miljø har fått større vektning i tildelingskriteriene, for eksempel i inngåelsen av ny bankavtale hvor bærekraft var et viktig tildelingskriterium
- Det er registrert et historisk høyt antall innsynsforespørsler i kommunens offentlige dokument i 2020. I alt utgjorde dette 6 368 innsynskrav, og representerer en økning på omlag 25 prosent fra 2019. 3 278 krav var knyttet til eiendomsarkiv, tilsvarende tall for 2019 var 2 540. Øvrige krav om offentlig innsyn er i stor grad knyttet til mediehenveler, som økte fra 1 718 i 2019 til til 3 090 i 2020, dvs en økning på 80 prosent.
- IT brukerhjelp har håndtert 50 726 saker, ERP support 9 400 saker og brukeradministrasjon 22 600 saker
- Det har vært gjennomført et meget vellykket tverrfaglig prosjekt mellom Personaltjenesten, Økonomitjenesten, kommunalsjef og direktører som har bidratt til å fjerne et økonomiske merforbruk innenfor skoleområdet
- Rutinene for behandling av inngående faktura er forbedret slik at vi har redusert tap fra momskompensasjon og rente- og purreomkostninger til et minimum. Andelen papirfaktura er redusert til et minimum.
- Interne tjenester er sentral bidragsyter i vesentlige nasjonale prosjekt som DigiBarnevern, Innebygget dokumentasjon og Digitalarkivet.
- Arbeidsmiljøenheten er godkjent av Arbeidstilsynet som bedriftshelsetjeneste i 5 nye år
- Trondheim kommune har fått forskningsmidler til en offentlig PHD på arbeidsmiljø og , eksponeringer i avløp.
- Flere enheter innenfor området har avgitt personell til smittevernarbeid og løst betydelige oppgaver i håndtering av pandemien, i tillegg til ordinær drift.

- Kommunens eget advokatkontor, Kommuneadvokaten, har ivaretatt kommunens samlede behov for advokattjenester 2020, i det alt vesentlige med interne ressurser.

Utfordringer og videre arbeid

- Ny kommunelov stiller nye krav til helhetlig arbeid med internkontroll og risikostyring.
- Følge opp intensjoner og tiltak i politisk sak om arbeidsmiljø og sykefravær
- Brukerundersøkelser for Utviklings og støttetjenestene. (Interne tjenester har endret navn til Utvikling og støttetjenester)
- Identifisere merkantile og administrative arbeidsprosesser for forenkling, automatisering og/eller robotisering
- Videreutvikle økonomistyringen til å fungere for lengre tid enn inneværende budsjettår.
- Identifisere og gjennomføre tiltak for å møte økt etterspørsel etter innsyn i kommunens dokumentasjon

Kapittel 21 Trondheim parkering

Viktige resultater og tiltak i 2020

- Billettløs parkering: Prosjektet er fullført.
- Etablering av EL- bil lading: Trondheim parkering har i 2020 fått etablert 38 nye ladepunkt fordelt på 26 ladestasjoner. 22 av ladepunktene er normalladere, 14 hurtigladere og 2 lynladere. Dette er gjort både på nye og eksisterende lokasjoner. Dette er et tre ganger så stort volum i forhold til opprinnelig budsjett og planer for 2020. De ekstra midlene er finansiert gjennom overføring av ikke benyttede midler fra 2019, midler fra miljøenheten, miljødirektoratet, fylkeskommunen og Klæbu kommune,
- P-teknisk utstyr etc. Prosjektet er under utredning. Det vurderes om det er riktig å oppgradere eller bytte automatene, og hvorvidt vi ønsker å fortsette med en eller to leverandører og baksystem.

Utfordringer og videre arbeid

- Komme i mål med oppgradering eller kjøp av nye automater
- Finne gode lokasjoner for utplassering av ladere, der vi blant annet slipper tomteleie.
- Rapport - Infrastruktur for alternative drivstoff i Trondheimsområdet, viser til eksisterende og fremtidig behov for infrastruktur for lading, hydrogen og biogass. Denne rapporten har mange gode tiltak for å løse fremtidens behov. Dette kan brukes som underlag for videre arbeid. Mer samarbeid mellom enheter, mer utbygging og mer midler må til.
- I tillegg er det en utfordring å beregne behov for normal ladere som er plassert på offentlig parkeringsplasser, der lade avgiften er inkludert i parkeringsavgiften. Vår hypotese er at vanlige parkerende velger å benytte disse plassene uten et reelt behov for å lade.

Vedtaket om at lade avgift skal inngå i parkeringsavgiften bør utredes for å eventuelt endre vedtaket. Lade avgift vil også gi et bedre bilde av det reelle behovet for lading.

Nøkkeltall

	2019	2020	Endring
Antall offentlig regulerte biloppstillingsplasser	11 688	10 355	-1 333
Av dette, antall avgiftsbelagte biloppstillingsplasser	4 945	4 811	-134
Antall offentlig regulerte handicapplasser	327	320	-7
Antall utstedte handicapbevis	2 779	2 471	-308
Antall parkeringsplasser til bildeling	0	0	14 plasser etablert pt

			2021
Omsetning fra betalt lading, kroner	617 821	1 433 293	815 472